

Foto: Ksenija Glažar

Ko življenje teče drugače

Pomembno je, da ostanemo enotni in solidarni.

To ni običajna številka Soboških novin. Zaradi razmer, v katerih se nahajamo, jim je prilagojena tudi vsebina. Družabno in javno življenje v občini je (tako kot po drugih občinah ter svetu) praktično zastalo. A to ni ustavilo

naše ekipe. Smo namreč v času, ki zahteva veliko tehtnega premisleka. V prvi vrsti o tem, kaj nas ta izkušnja uči in kako bomo funkcionirali po tem, ko bo mimo.

Da bi bile posledice čim manj boleče na različnih ravneh življenja (bodo pa skoraj zagotovo), tako vlada kot občine sprejemajo različne ukrepe. Tudi v naši občini so bili sprejeti nekateri pomemb-

ni ukrepi. Od pomoči malemu človeku do pomoči gospodarskim subjektom. Tako so denimo občinski svetniki na dopisni seji sprejeli nekaj sklepov za lajšanje položaja. Potrdili so začasne nujne ukrepe zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni covid-19. Mestni svetniki so potrdili še predlog pravilnika o dodeljevanju pomoči za razvoj podjetništva in ma-

lega gospodarstva v Mestni občini Murska Sobota. Občina seveda ni pozabila na najšibkejše. Skupaj z mestnim svetom bodo spremenili tudi odlok o izredni denarni pomoči za konkretne primere, ko bodo občani zaradi krize zašli v finančne težave, in jim bodo iz tega naslova nato lahko pomagali. Ob tem seveda ne gre pozabiti na preostale ukrepe, oblike po-

moči in možnosti, ki so na voljo vsem, ki potrebujejo pomoč. Vse od zdravstvenih do socialnih pomoči. Predstavljeni so v nadaljevanju, ob tem pa vas vabimo, da spremljate tudi objave na spletnih straneh mestne občine, kjer objavljajo aktualne podatke. Točnost in ažurnost informacij sta namreč v teh dneh še kako pomembni.

Grad bo obnovljen / stran 7

Tržnica z novo streho / stran 7

PRILOGA: SKUPAJ ZMOREMO

Maske v vsako gospodinjstvo

Trenutno je glavna tema klicev in kritik občanov oskrba z zaščitnimi maskami. Mestna občina Murska Sobota že od samega začetka krize zaščitne maske, ki jih dobi prek občinskega štaba Civilne zaščite, razdeli takoj, in sicer prioriteto med prostovoljce, izvajalce osebne asistencije, v zavetišče za brezdomce ter občanom, ki vstopajo v javne prostore (trgovine, banke, lekarne) in nimajo svoje zaščite. Tako je občina nedavno že razdelila prvih 10.000 zaščitnih mask.

Mestna občina je namreč naročila 20.000 kosov zaščitnih mask pri domačem proizvajalcu, saj je v tem času pomembno tudi, da pomagamo podjetjem v domačem okolju. Te maske so pralne in za večkratno uporabo.

Dobava mask, ki je bila v začetku motena, se zdaj iz dneva v dan normalizira in predvidoma ta teden bo po eno zaščitno masko prejelo vsako gospodinjstvo v mestni občini (7500 kosov).

Župan Jevšek ob tem poudarja, da naj občanke in občani ne pričakujejo, da bodo na dom dobili maske za vse člane gospodinjstva, in poziva, naj se znajdejo tudi sami, saj je po navodilih stroke zaščita lahko tudi improvizirana s šalom ali ruto. / Uredništvo, foto: arhiv Soboških novin (fotografija je simbolična)

Med Mladimi veleposlanicami tudi dijakinja gimnazije

Mentorski program Mlade veleposlanice je dijakinjam ponudil edinstven vpogled v dejavnosti diplomacije, naslavljanje aktualnih globalnih vprašanj ter delovanje Republike Slovenije na različnih področjih mednarodnih odnosov, protokolarnih in konzularnih zadev, itd. Izbrane dijakinje iz vse Slovenije, ki so sodelovale v prvem projektu Mlade veleposlanice ministrstva za zunanje zadeve, so zaključile ta neformalni izobraževalni program. Med njimi je bila tudi dijakinja tretjega letnika murskosoboške gimnazije Maša Ratnik. Na slovesnosti je izbrane v predsedniški palači sprejel predsednik republike Borut Pahor. / Natalija Kreft, foto: osebni arhiv Maše Ratnik

Beli angeli tudi med murskosoboškimi gasilci

V okviru vseslovenske akcije motoristov Zavoda Beli angeli so ti v začetku marca po vsej državi obiskali številne ustanove, ki so ob nesrečah motoristov vključene v nudenje pomoči. Na skrajnem severovzhodu države je delegacija motoristov obiskala ustanove tudi v Murski Soboti, med drugim PGD Murska Sobota, ki ima kot gasilska enota širšega pomena za večji del Prekmurja tudi koncesijo za reševanje ob prometnih nesrečah. Z zahvalami in izrečeno mislijo »Hvala, ker ste!« so se spomnili tudi na Splošno bolnišnico Murska Sobota in Postajo prometne policije Murska Sobota. / Geza Grabar

Kosovni odpadki se ponovno zbirajo

Potem ko je bilo zbiranje kosovnih odpadkov zaradi epidemije nekaj časa ustavljeno, se kosovni odpadki na območju Mestne občine Murska Sobota spet lahko zbirajo kot običajno. Vsako gospodinjstvo, ki je vključeno v odvoz mešanih komunalnih odpadkov, ima sicer pravico do brezplačnega odvoza do dveh kubičnih metrov kosovnih odpadkov. Če je količina večja oziroma gre za več odvozov letno, kot to določa občinski odlok, bo storitev zaračunana po veljavnem ceniku podjetja. Več informacij o zbiranju odpadkov je objavljenih na www.saubermacher-komunala.si. / Uredništvo, foto: Ksenija Glažar

Fister državni prvak v zimskem triatlonu

Dušan Fister iz Bakovcev, član KK Tropovci, se je udeležil zimskega triatlona Kärnten Iceman Wintertriathlon, ki je a potekal v nordijskem središču blizu Beljaka in je štel tudi za slovensko prvenstvo. V svoji kategoriji je postal državni prvak. »Naslov državnega prvaka sem ubranil, zato mi letošnji pomeni še toliko več in sem ga zelo vesel,« pravi Fister. Dodaja še, da se zimski triatlon od poletnega razlikuje po disciplinah in sosledju. »Zimski triatlon je navadno krajši, zato je zame lažji kot poletni,« še dodaja. / Uredništvo, foto: osebni arhiv

V oporo najšibkejšim

Ksenija Glažar

Priznanje za naj prostovoljno organizacijo je letos prejela škofijska Karitas Murska Sobota, ki je ob pomoči prostovoljcev ob najrazličnejših stiskah v oporo najšibkejšim v družbi. Tudi v teh časih koronavirusa ni nič drugače.

Škofijsko Karitas Murska Sobota je leta 2007 ustanovil prvi murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek. Nastala je v času, ko je Pomurje zaradi propada številnih podjetij pretresla velika socialna kriza. Njeno delo je zato bilo sprva usmerjeno zlasti v reševanje stisk, v katerih so se ob izgubi zaposlitve znašli številni Pomurci. Poleg pomoči ljudem v stiski si prizadevajo, kot pravi generalni tajnik škofijske Karitas Jožef Kociper, še za usposabljanje prostovoljcev za kakovostno iskanje poti do bližnjega v stiski, prizadevajo pa si tudi povezovati organizacije, ki delujejo v pomoč in podporo sočloveku.

Prostovoljci opravijo od 50 do 70 tisoč prostovoljnih ur pomoči

Pri intenzivnem usposabljanju in oblikovanju prostovoljcev

jim pomagajo tudi strokovnjaki s socialnega, psihološkega, zdravstvenega ali drugih področij. V najtežjih časih so po besedah Kocipra pomagali več kot 12.000 posameznikom, kar je več kot deset odstotkov vsega prebivalstva v murskosoboški škofiji oziroma v Pomurju. Pri tem jim je pomagalo okrog tisoč prostovoljcev, ki letno opravijo med 50 in 70 tisoč prostovoljnih ur pomoči. Pomoč nudijo tudi starejšim, invalidom in drugim onemoglim v obliki obiskovanja na domu, v bolnišnici ali v domu za starejše. Njihovi prostovoljci so s pomočjo posameznikom v najrazličnejših stiskah v oporo najšibkejšim v družbi.

Vse večje potrebe ljudi z roba družbe

Sčasoma so začeli zaznavati vse večje potrebe po razvoju socialnih in varstvenih programov. Leta 2011 so razvili program za mlade, ki so se v življenju izgubili. Občina Razkrižje jim je v ta namen v uporabo odstopila ekosocialno kmetijo. V Lazarjevem domu v Murski Soboti delujejo ljudska kuhinja, zdravnik za osebe brez zavarovanja, svetovalnica za zasvojenost in terapevtska logopedska pomoč. Z začetkom leta 2016 je ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na podlagi Socialne zbornice Slovenije in soglasnega sklepa sveta pomurske razvojne regije začelo sofinancirati prvi pomurski materinski dom pri Svetem Juriju ob Ščavnici. Medtem so ustrezno hišo našli tudi

v Murski Soboti.

Dobro sodelovanje s širšim lokalnim okoljem

Veseli jih, da so razvili zelo dobro sodelovanje med pomurskimi centri za socialno delo in občinami v Pomurju ter tudi z drugimi humanitarnimi organizacijami. »Od 27 pomurskih občin jih kar 25 finančno podpira razvoj prvega pomurskega materinskega doma. Za preostali dve občini upamo, da se nam bosta zmogli pridružiti še letos,« dodaja Kociper. Veseli ga tudi, da so na začetku lanskega leta v središču Murske Sobote začeli urejati večjo družinsko hišo za potrebe nastanitve mater v stiskah. Hiša je že skoraj pripravljena za vselitev, vendar jih je za nekaj časa pri izvedbi načrtov zaustavila pandemija. Zaradi mater, ki čakajo na hišo, upajo, da jo bodo vseeno lahko odprli v kratkem. Mestni občini Murska Sobota se za priznanje zahvaljujejo. Priznanje je dokaz, da »nam je vsem skupaj mar za skupne ljudi v stiski«.

Škofijsko Karitas Murska Sobota je leta 2007 ustanovil prvi murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek. Nastala je v času, ko je Pomurje zaradi propada številnih podjetij pretresla velika socialna kriza.

Virus bomo premagali!

Drage občanke, dragi občani!

Glavna tema tokratne številke Soboških novin je seveda pandemija okužbe z novim koronavirusom. Če smo še v prejšnji številki pisali o načrtovanih investicijah, ki jih bomo izvajali po sprejetem proračunu in smelo zastavljenih ciljih za to proračunsko leto, koledar na zadnji strani pa je bil poln dogodkov in prireditev številnih organizatorjev, je vsebina tokratnega glasila v veliki meri namenjena krizi, ki jo je prinesel izbruh tega virusa. Ker se redakcija zaključila nekaj dni pred izidom glasila, nismo mogli slutiti, da bodo prav na dan izida marčevske številke naše mesto, občina in celotna država ter potem v nekaj dneh praktično ves svet obstali.

16. marca so se v Sloveniji zaprli vrtci, šole, univerze, kulturne ustanove in gostinski lokali, vrata so zaprli tudi ponudniki storitvenih dejavnosti. Zaprli so se javni zavodi in javne ustanove, igrišča in igrala na javnih površinah zaprta samevajo, stiki s svetom so se preselili na telefon, družabna omrežja in elektronske medije. Kar se je v začetku zdelo kot filmski scenarij, je naenkrat postalo resničnost; zdaj že mineva mesec, ki ga prav gotovo ne bomo nikoli pozabili.

Razmere, ki jih je povzročila pandemija bolezni covid-19, so nas kot družbo, državo in lokalno skupnost postavile pred velike preizkušnje. Delovanje mestne uprave se je v prvi vrsti usmerilo v podporo delovanju občinskega štaba Civilne zaščite ter v izvajanje tistih preventivnih ukrepov, ki so po navodilih stroke najučinkovitejši za omejevanje in preprečevanje širjenja virusa.

Hvala, ker vzorno spoštujete navodila strokovnjakov in pozivate Civilne zaščite in mestne uprave ter dosledno upoštevate ukrepe, saj s tem varujete svoje zdravje, zdravje bližnjih in zdravje celotne skupnosti.

Sobota je v teh tednih pokazala izjemno solidarnost! Veliko zahvalo izrekam vsem, ki so najbolj na udaru: zdravstvenemu osebju, negovalcem v domovih za starejše, farmacevtom, pripadnikom Civilne zaščite, gasilcem, policiji, prodajalcem, komunalnim delavcem, vsem prostovoljcem v humanitarnih organizacijah (Rdeči križ, Karitas, EHO Podpornica, Anina zvezdica), skratka vsem, ki v teh razmerah pomagajo. Še zlasti sem hvaležen in vesel, ker se je na naš poziv k vključitvi med prostovoljce odzvalo veliko študentov in mladih. S tem so dokazali, da jim ni vseeno, kaj se dogaja v naši družbi, in da se čutijo poklicane, da naj pomagajo.

Medtem ko smo se morali oddaljiti drug od drugega in se zapreti v domove, se je zunaj prebujala narava. Ni se zmenila za virus, niti za naše težave in stiske, v svojem večnem ciklu je ponovno ozelenela, zacvetela in vzbrstela ter nas navdala z novim upanjem. Tako kot nas zmeraj znova navdajajo z upanjem velikonočni prazniki, ki smo jih tokrat preživeli popolnoma drugače, veliko mirneje.

Številni pravijo, da se je zemlja v tem času, ko smo se umirili sami, odpočila in zadihala. Kot večni optimist prav tako verjamem, da moramo iz vsake življenjske situacije izluščiti nauk, ki nas nauči, kaj lahko spremenimo na boljše. Zagotovo smo v tem času ugotovili, da je naš svet neizbežno začel padati s tečajev, da smo vse preveč hiteli, kopicili nepotrebno ter pozornost in čas posvečali manj pomembnim stvarim in v norem tempu vsakdana začeli izgubljati občutek za bližnjega.

Virus bomo premagali, o tem sem prepričan. Toda ostalo nam bo veliko spoznanje, da smo v težkih trenutkih znali stopiti skupaj in poskrbeti drug za drugega. Prepričan sem tudi, da ste se skupaj z mano vsako jutro znova zavedli, kakšno srečo imamo, da živimo v tem prelepem delu planeta, kjer imamo velik privilegij sobivati z naravo in njenimi bogatimi darovi. Ne izgubimo teh občutkov! Ohranimo solidarnost, spoštovanje in hvaležnost, tudi takrat, ko nam ne bo več treba nositi zaščitnih mask!

Ostanite zdravi in optimistični!

Vaš župan,
dr. Aleksander Jevšek

»Ponosni smo, da združujemo moči za skupne ljudi v stiski; ni namreč naših in vaših, so samo ljudje, za katere nam je skupaj mar.«

Dopisna seja: Svetniki potrdili pomoč malemu gospodarstvu in podjetništvu

Ksenija Glažar

Konec marca so mestni svetniki na šesti dopisni seji sprejeli dva pomembna sklepa.

S prvim so potrdili začasne nujne ukrepe zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni covid-19, z drugim pa potrdili predlagani pravilnik o dodeljevanju pomoči za razvoj podjetništva in malega gospodarstva v mestni občini.

Potrdili več nujnih odredb

Dopisna seja, ki je trajala od 25. do 30. marca, je bila sklicana zaradi obravnavanja in odločanja o nujnih zadevah, o katerih mora odločati mestni svet, ki pa se zaradi izvajanja ukrepov za zajezitev širitve koronavirusa ni mogel sestati na redni ali izredni seji. Seja je bila izvedena izključno po elektronski pošti. Za morebitna strokovna vprašanja so bili mestnim svetnikom po elektronski pošti in telefonu na voljo strokovna sodelavka mestne uprave Kladija Šadl Jug, direktorica občinske uprave Milena Vöröš in župan Aleksander Jevšek.

Odredbe do preklica

V prvi točki o predlogu sklepa o potrditvi začasnih nujnih ukrepov zaradi preprečitve širjenja nalezljive bolezni covid-19 so mestni svetniki potrdili začasne nujne ukrepe, uvedene z odredbami župana. Gre za odredbo o začasnem neizvajanju posameznih določil odloka o ureditvi cestnega prometa v mestni občini z dne 16. marca 2020, ki se nanaša na obveznost plačila parkirnin na javnih parkirnih površinah in površinah v lasti mestne občine, odredbo o prepovedi uporabe zunanjih javnih športnih površin, telovadnih naprav in otroških igrišč z igrali v mestni občini z dne 19. marca 2020 ter odredbo o začasnem neizvajanju posameznih določil odloka o načinu izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov na območju mestne občine z dne 24. marca 2020, ki se nanaša na zbiranje in prevzem kosovnih odpadkov. Odredbe so bile izdane z veljavnostjo do preklica. Preklicale se bodo ob prenehanju epidemije oziroma ob razveljavitvi državnih ukrepov. Slednji sklep o začasnem neizvajanju obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih od-

padkov je bil v začetku aprila (7. aprila) že preklican. Kosovni odpadki se na območju Mestne občine Murska Sobota lahko spet zbirajo kot običajno.

Sprejeli začasne nujne ukrepe

Vlada in ministrstva so sprejeli več nujnih odlokov in navodil ter priporočil za omilitev epidemije. K ukrepanju so v skladu s pristojnostmi bili pozvani tudi župani občin. Zaradi lažjega izvajanja ukrepov države je v skladu s svojimi pristojnostmi župan Aleksander Jevšek izdal prej navedene odredbe. Ker se mestni svet ni mogel sestati pravočasno, je župan sprejel začasne nujne ukrepe. Mestni svetniki so jih nato na šesti dopisni seji potrdili.

Pomoč za podjetnike in malo gospodarstvo

V drugi točki dnevnega reda so mestni svetniki potrdili predlog pravilnika o dodeljevanju pomoči za razvoj podjetništva in malega gospodarstva v Mestni občini Murska Sobota. Pravilnik podrobneje določa namene, upravičence, ukrepe in pogoje za dodeljevanje sredstev, upravičene stroške in njihovo višino, postopek dodeljevanja in nadzor nad porabo sredstev

Svetniki so tokrat glasovali in sprejemali odločitve na daljavo. / Foto: Pixabay

za spodbujanje razvoja podjetništva in malega gospodarstva. Sredstva po tem pravilniku se dodeljujejo s ciljem in namenom vzpostavitve učinkovitega podpornega okolja za potencialne nove podjetnike ter že delujoča podjetja oziroma enote malega gospodarstva v vseh fazah njihovega razvoja ter povečanja možnosti za ustanavljanje novih podjetij ali enot malega gospodarstva, spodbujanje njihovega razvoja ter ustvarjanje novih delovnih mest. Sredstva

bodo zagotovljena iz občinskega proračuna in drugih virov.

Kdo so upravičenci do pomoči

Upravičenci do pomoči po tem pravilniku so pravne ali fizične osebe, ki ustrezajo kriterijem za mikro, mala, srednja in velika podjetja ne glede na pravni status, obliko ali lastništvo, če je njihova dejavnost, ki je predmet sofinanciranja, pridobitna dejavnost. Pomoči de minimis se dodeljujejo kot ne-

povratna sredstva v določeni višini za posamezne namene v obliki dotacij ali subvencioniranja obrestne mere. Ukrepi pomoči po tem pravilniku obsegajo sofinanciranja materialnih in nematerialnih investicij, sofinanciranja stroškov komunalnega prispevka, sofinanciranja najemnin poslovnih prostorov, sofinanciranja samozaposlovanja in odpiranja novih delovnih mest ter sofinanciranja poslovanja poslovnih subjektov v območju mestnega jedra.

Merila in kriteriji za dodeljevanje pomoči de minimis so podrobneje določeni v javnem razpisu, ki je objavljen na spletni strani Mestne občine Murska Sobota.

Kako vse pomaga občina?

»Poleg primarnih vprašanj, povezanih z zajezitvijo širjenja koronavirusa, se na Mestni občini Murska Sobota vzporedno ukvarjamo tudi z ukrepi za pomoč podjetjem in občanom, ki bodo aktualni tudi po krizi. Zaradi izrednih okoliščin je mestni svet tokrat na dopisni seji sprejel Pravilnik o dodeljevanju pomoči in za razvoj podjetništva in malega gospodarstva v Mestni občini Murska Sobota, pred kratkim je bil objavljen razpis za spodbujanje gospodarstva v ožjem mestnem središču, o katerem smo se pogovarjali še pred krizo.

Prav tako ne bomo v tem času zaračunavali najemnine za poslovne prostore in tudi ne za javne površine, ki se v času krize ne uporabljajo.

Sicer tudi že obstoječa zakonodaja omogoča, da lahko

podjetje, ki zaide v težave, zaprosi za odlog oziroma obročno odplačevanje tega nadomestila. Skupaj z mestnim svetom bomo spremenili tudi odlok o izredni denarni pomoči za konkretne primere, ko bodo občani zaradi krize zašli v finančne težave, in jim bomo iz tega naslova nato lahko pomagali.«

Novost je tudi ta, da bomo nekoliko zamaknili izstavljanje položnic za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ).

Novost je tudi ta, da bomo nekoliko zamaknili izstavljanje položnic za plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ).

Tudi po epidemiji bo posijalo sonce

Bernarda Ružič, SD

Bolj kot vse drugo nas v teh težkih časih zaposluje epidemija koronavirusa, ki je potisnila ob stran določene dejavnosti, ki so sicer bile prav tako pomembne za življenje in delo državljanov, v ospredje pa postavila druge vrednote, kot so solidarnost, strpnost, medsebojno razumevanje in pomoč. Država je sprejela ukrepe za zaježitev epidemije ter ukrepe za pomoč gospodarstvu, samozaposlenim, upokojencem in drugim, zato se zastavlja vprašanje, kako lahko navedenim ter občankam in občanom v okvi-

ru pristojnosti pomaga občina. Ni dvoma, da bo izvajanje letošnjega proračuna oteženo, da imajo javno podjetje, javni zavodi, vrtec, osnovne šole in društva izpad prihodkov in bodo potrebovali finančno pomoč, na drugi strani so občanke in občani, ki prav tako pričakujejo pomoč občine, da bodo lažje prebrodili krizo. Župan, mestna uprava in mestni svet so že sprejeli ukrepe za zaježitev epidemije in pomoč podjetnikom, vendar jih bo treba v prihodnje dopolnjevati, a premišljeno in odgovorno. Ukrepi za pomoč podjetnikom in občanom so lahko različni, od zagotavljanja finančne pomoči do subvencioniranja javnih storitev, dodeljevanja dodatnih socialnih pomoči in podobno, tudi za ceno, da kake investicije v tem letu ne bi izvedli in bi jo premaknili v naslednje leto. Ker sem v prvi vrsti učiteljica, ki se tako kot učenci in njihovi starši prvič srečujem z izvajanjem učenja na daljavo, ugotavljam, da kljub določenim tehničnim težavam učenje poteka nemoteno, za kar gre vsa pohvala učencem in staršem. Je pa to tudi priložnost, da okrepimo otrokovo odgovornost in samostojnost ter mu tako dvigujemo samozavest, kaj vse zmore. Bolj bomo otroke

usposobili za življenje, bolj bodo sposobni družbo razvijati v prihodnosti. Pojavljajo se težave pri šolo-obveznih posameznikih iz socialno ogroženih družin, ki nimajo zagotovljene osnovne opreme – računalnikov za nemoteno izvajanje učenja na daljavo, zato bi morali država in občine poiskati možnosti, da vsem zagotovijo enake pogoje za učenje na daljavo. Zastavlja se tudi vprašanje, kako naprej po epidemiji. Menim, da bo to obdobje enako pomembno kot obdobje epidemije, ko se prednostno ukvarjamo s tem, kako z različnimi ukrepi zaježiti in odpraviti epidemijo. Ni dvoma, da bodo gospodarstvo, podjetniki, samozaposleni in drugi utrpeli škodo in izpad dohodka, zato bodo potrebni ukrepi države in občine, da se zažene gospodarstvo in se življenje vrne v stare tirnice. Končujem z mislijo, s katero sem začela: tudi po koronavirusu bo posijalo sonce; zato bodimo optimistični, solidarni, strpni in spoštljivi. Zdaj ni čas za politikantsvo, temveč je treba napore usmeriti v zagotavljanje pomoči tistim, ki jo potrebujejo. Zato živi tudi upanje, da se bomo iz te epidemije vsi nekaj naučili in po njej postali še močnejši. Ostanite zdravi!

Je kdo odgovoren za gospodarnost trošenja javnih sredstev?

Mag. Marjan Gujt (SMC)

V teh čudnih časih, ko nas mediji bombardirajo s koronavirusom, mi misli uhajajo v prihodnost, ko bo pandemije enkrat konec. Kot podjetnik dobro vem, da bomo ta ogromna sredstva, ki jih trenutno radodarno deli država, odplačevali dolga leta. Kot je videti, jih bodo

največ dobili tisti, ki so medijsko najglasnejši in najmanj produktivni. Ko se bo koronavirus razkaidil, bomo skoraj gotovo padli v gospodarsko krizo, ki bo osušila že tako kronično podhranjene občinske proračune. In takrat bo treba gospodarno obrniti vsak evro, če bomo hoteli vsaj za silo vzdrževati občinsko infrastrukturo. Ravnanje bomo morali kot dobra gospodinja, ki zna iz skromnih sestavin pripraviti okusno kosilo. Tu bo občinska uprava na izpitu, ki bo pokazal, ali je dobra ali razsipna gospodinja. Če se kot dolgoletni občinski svetnik osredotočim le na investicije, vidim vsa leta podoben vzorec. Pri skoraj vsaki večji investiciji se pojavijo dodatni stroški, ki jih v nobenem zasebnem podjetju ne bi priznali, občina pa jih plača brez pomisleka. Bodisi stroški investicije bistveno narastejo nad predračunsko vrednost bodisi se plačajo dodatna dela zaradi slabe-

ga projektiranja, preverbe projekta ali izvedbe. In še nikoli do zdaj občina ni izterjala povračila stroškov od projektanta ali nadzornika in bog ne daj vsaj simbolično kaznivala občinskega uradnika, ki je skrbel za projekt. Konkretnih primerov se je v štirinajstih letih nabralo preveč, da bi jih na tem omejenem prostoru bilo mogoče navesti. Jih pa lahko naštejemo vsakomur, ki ga to zanima. Na tem področju vidim ogromno možnosti za izboljšave, ki so del vsakodnevnega poslovanja podjetij in jih morajo ponotranjiti tudi javni delavci na občini. Le tako bomo uspešno prebrodili čas, ko si bomo lizali rane, ki nam jih bo pustila pandemija. To je priložnost, ki jo kaže izkoristiti. V teh časih je gotovo treba bodriti, obljubljati in deliti, treba pa je tudi že zdaj razmišljati o dnevu potem. Prepričan sem, da je za ravnotežje koristen tudi kak kritičen glas.

Občina bi morala izkoristiti geotermalni potencial

Bojan Petrijan (SDS)

Le nekaj let je minilo od takrat, ko so bile vse oči uprte v projekt Turistični center Fazanerija. Razvoj športno-zdraviliškega turizma je bil

logična nadgradnja sedanjih kapacitet, ki ga ponuja območje okrog stadiona Fazanerija. Nogometne površine, letno kopaljšče, teniška igrišča in daleč najlepši park kot pljuča tega območja bi zamišljen dolgoročni projekt murskosoboške občine naredil športno-turistično izjemno privlačen. Še bolj ekonomsko upravičen in zanimiv je bil zaradi energetskega potenciala zgrajenih geotermalnih vrtin. S tem je bilo načrtovano ogrevanje športnih površin, bazenske kopalne vode, Gledališča Park, muzeja, zdravstvenega doma in stanovanjskih površin (zlasti večstanovanjskih), pred reinjektiranjem odpadne vode pa bi jo izkoristili še za ogrevanje rastlinjakov pri pridelavi vrtin. Podhranjenost Slovenije na

področju lokalne pridelave zelenjave ponuja izziv za še več! Zakaj ne bi bila to naša občina? Toda zgodba je šla v drugo smer, župan Jevšek je določil druge prioritete. Preboj je videl v Expanu. V (pre)velik projekt, ki je gotovo presenetil in večkrat razjezil tudi njega, je po mojih ocenah bilo (skupaj z vzporednim projektom Soboško jezero) vložnih več kot šest milijonov evrov. Tudi stroški vzdrževanja letno segajo do krepkih 0,5 milijona evrov. Tvegano ali obvladljivo? Kaj bi bilo boljše, ne bom sodil, toda kot eden tistih, ki še vedno verjamemo v projekt Turističnega centra Fazanerija, stojim za tem, da ga bo treba skupaj z geotermalnim potencialom vzeti iz predala in nadaljevati. Prej se bo to zgodilo, boljše bo.

Še zdaj ga daje nostalgija po Muri

Karlo Vratarič

V rubriki Sproščeno tokrat predstavljamo Zorana Hoblaja, ki opravlja delo mestnega svetnika drugi mandat zapored.

Zoran Hoblaj z družino živi v Murski Soboti, na zadnjih lokalnih volitvah je bil kot član Socialnih demokratov drugič zapored izvoljen za mestnega svetnika, ob tem prav tako drugi mandat zapored opravlja naloge podžupana. In kakšne so sicer njegove vrednote, ki ga vodijo v osebnem življenju? »Zlasti sem mnenja, da mora vsak človek najprej biti pošten sam do sebe, saj si potem lahko korekten tudi do drugih. Žal danes moralne vrednote izgubljajo pomen, v ospredje stopajo nestrpnost do drugačnih, materializem, egoizem itd. Kljub temu še vedno verjamem,

nastopal celo na štafeti mladosti v Beogradu. »Danes se rekreiram in kolesarim, igram tenis in smučam, berem pa večinoma na dopustu, saj mi takrat čas to dopoljuje.«

Svet in družba se razvijata hitreje kot kadarkoli

O razvoju lokalnega okolja Hoblaj meni, da je treba dati poudarek kakovosti in ne kvantiteti, racionalizaciji v smislu gradnje javnih stavb, športnih objektov in trgovin ter spodbujanju javnih stanovanj in stanovanjskih shem za mlade. »Odhodov mladih ne bomo mogli preprečiti, če jim nečesa ne bomo ponudili. Mladi ne bodo ostajali v manjših okoljih, saj je svet preveč vabljiv – tudi v smislu priložnosti za zaposlovanje.« Pri razvoju globalnega okolja Hoblaj meni, da se svet in družba razvijata hitreje kot kadarkoli, kar ima dobre in sla-

»V ekološkem smislu uničujemo svet, potrošništvo se je razpaslo čez vse meje zdravega razuma in ob izbruhu okužb kot zdaj smo toliko bolj izpostavljeni.« / Foto: Aleš Cipot

da so poštenost, enakovrednost in sprejemanje drugačnosti tisto, kar me vodi skozi življenje.«

Glasba, šport in branje knjig

Tokratni sogovornik pri glasbenem okusu izpostavi širok nabor glasbe. Tako je v preteklosti križaril med različnimi vrstami, zdaj pa mu je bistveno, da je glasba, ki jo posluša, kakovostna. Omeni skupini Pink Floyd in U2, Gibonnija in še nekaj popularnih glasbenikov. Njegovi hobiji so bili vedno šport, glasba in branje knjig. Tako je v mladosti igral nogomet tudi za Muro, a je zaradi poškodbe prenehal že pri 22 letih, pred tem sta za črno-bele igrala dedek in stric. »Še danes se spomnim stare lesene tribune in vonja po lesu,« nostalgčno pove in izda, da je enkrat

be strani. »V ekološkem smislu uničujemo svet, potrošništvo se je razpaslo čez vse meje zdravega razuma in ob izbruhu okužb kot zdaj smo toliko bolj izpostavljeni.«

Navdihujejo ga običajni ljudje

Hoblaja so v preteklosti navdihovale osebnosti, kot so Mahatma Gandhi, Martin Luther King, Nelson Mandela in Barack Obama. »Današnji svet je tako prepleten z negativnimi vplivi, da navdihe pri svetovnih voditeljih človek težko najde, zato me vse bolj navdihujejo običajni ljudje – preprosti in tisti, ki bijejo bitke v vsakdanjem življenju, da lahko preživijo družino, sebe, otroke, tisti, ki nimajo veliko, ki preživijo z minimalno plačo in kljub temu pošteno opravljajo svoje delo.«

Komisija za nagrade in priznanja Mestne občine Murska Sobota na podlagi 9. člena Odloka o priznanjih Mestne občine Murska Sobota (Uradni list RS, št. 33/97, 75/06 in 105/12) objavlja

RAZPIS ZA VLOŽITEV PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA ZA LETO 2020

Priznanja Mestne občine Murska Sobota so:

Častni občan Mestne občine Murska Sobota
Plaketa Mestne občine Murska Sobota
Zahvalna listina Mestne občine Murska Sobota

Naziv **častni občan** Mestne občine Murska Sobota se podeli za izkazano čast posamezniku za zasluge, ki imajo trajen pomen za ugled in promocijo Mestne občine Murska Sobota. Ta naziv se lahko podeli tudi tujemu državljanu.

Plaketa Mestne občine Murska Sobota se v obliki denarne nagrade podeljuje posameznikom, skupinam občanov ter društvom za življenjsko delo, večletne uspehe trajnejšega pomena, vrhunske uspehe in dosežke ter kot spodbuda za nadaljnje delo.

Zahvalna listina Mestne občine Murska Sobota se podeljuje posameznikom, družbam, zavodom, organizacijam in skupnostim ter društvom za pomembne uspehe in dosežke na posameznih področjih življenja in dela, ki prispevajo k nadaljnjemu razvoju in ugledu Mestne občine Murska Sobota.

Predloge za podelitev priznanj Mestne občine Murska Sobota lahko predložijo: posamezniki, družbe, zavodi, politične in druge organizacije in skupnosti, društva ter organi lokalne skupnosti. / Foto: Ksenija Glažar

Rok za predložitev predlogov s pisno obrazložitvijo je ČETRTEK, 14. 5. 2020, in sicer po pošti na naslov:
Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota
s pripisom: »Predlogi za podelitev priznanj Mestne občine Murska Sobota 2020«
ali po elektronski pošti na naslov: mestna.obcina@murska-sobota.si.

JAVNI POZIV K ODDAJI VRTIČKOV V ZAKUP

1. Predmet poziva

Predmet poziva je oddaja vrtičkov v zakup na lokaciji na lokaciji Kopališka ulica, ob Visitor centru v Murski Soboti. Na voljo je še 10 vrtičkov površine 50 m² in 1 vrtiček površine 100 m². Zakup vrtička vključuje souporabo vrtičkarske lope za shranjevanje orodja. Zakupne pogodbe se sklepajo za določen čas 5 let z možnostjo podaljšanja.

Posamezno gospodinjstvo ima pravico do enega vrtička ali več vrtičkov, ki skupaj ne presežejo površine 100 m².

Zakupnina za posamezni vrtiček znaša 20,00 EUR na leto za vrtiček površine 50 m² in 40,00 EUR na leto za vrtiček površine 100 m². Zakupnina se lahko letno usklajuje z rastjo cen življenjskih potrebščin. Zakupniki so dolžni poleg zakupnine plačevati sorazmerni del obratovalnih stroškov, stroškov rednega vzdrževanja, stroškov zavarovanj ter drugih s tem povezanih stroškov, ki jih plačujejo na podlagi dejanske porabe oziroma glede na velikost posameznega vrtička. Na

območju vrtičkov je omogočena uporaba vode za zalivanje vrtov.

Vrtički se koristijo v skladu s pravili hišnega reda in določili Odloka o urejanju in oddaji zemljišč Mestne občine Murska Sobota za potrebe vrtičkarstva (Uradni list RS, št. 48/15) ter določili Pravilnika o urejanju in oddaji zemljišč Mestne občine Murska Sobota za potrebe vrtičkarstva – za območje vrtičkov na Kopališki ulici v Murski Soboti, z dne 17. 9. 2015.

2. Pogoji, ki jih mora izpolnjevati zakupnik

Zainteresirana oseba za zakup vrtička mora hkrati izpolnjevati naslednja pogoja:

- da je fizična oseba s stalnim ali začasnim bivališčem na območju Mestne občine Murska Sobota;
- da na območju Mestne občine Murska Sobota nima v lasti ali posesti zemljišča, primernega za pridelavo vrtnin, niti takšnega zemljišča ne posedujejo člani njegovega gospodinjstva.

3. Način prijave in predložitev potrdil

Prosilci morajo oddati vlogo na obrazcu in priložiti naslednja potrdila oziroma dokazila:

- potrdilo o stalnem bivališču (fotokopija osebne dokumenta – osebna izkaznica ali potni list),
- potrdilo iz gospodinske evidence (pridobi se na upravni enoti),
- morebitno dokazilo o prejemu denarne socialne pomoči (odločba ali potrdilo Centra za socialno delo),
- izjava, da prosilec in družinski člani niso lastniki ali posestniki drugih primernih zemljišč (podpisan obrazec izjave).

4. Merila za dodelitev vrtičkov

Vloge prosilcev bodo ocenjene s točkami na podlagi naslednjih meril:

- prejemniki trajne denarne socialne pomoči – največ 50 točk (prejemniki socialne pomoči 3 leta in več – 50 točk, 2 leti in več – 30 točk, manj kot 2 leti – 20 točk),

- prosilci, katerih gospodinjstva imajo večje število članov – 30 točk (pet članov gospodinjstva ali več – 30 točk, manj kot 5 članov gospodinjstva – 20 točk, dva člana gospodinjstva – 10 točk, eden član gospodinjstva – 0 točk),
- drugi prijavitelji, ki izpolnjujejo pogoje javnega poziva – 20 točk.

5. Rok za oddajo vlog in sklenitev pogodb

Javni poziv je odprt do oddaje vseh razpoložljivih vrtičkov v zakup, a najpozneje do 18. 11. 2020. Prvo odpiranje vlog bo 17. 3. 2020, drugo dne 17. 4. 2020, tretje 15. 5. 2020, četrto 18. 6. 2020, peto 17. 7. 2020, šesto 20. 8. 2020, sedmo 17. 9. 2020, osmo 15. 10. 2020, deveto 24. 11. 2020.

Vloga s priloženimi prilogami mora biti poslana na naslov **Komunala, javno podjetje d.o.o., Kopališka ulica 2, 9000 Murska Sobota**, najpozneje do 12. ure na dan odpiranja ponudb, v zaprti ovojnici z oznako: **»Ne odpiraj – javni poziv za oddajo vrtičkov«**. Na hrbtani strani ovojnice mora

biti označen polni naslov pošiljatelja.

Vloge bo obravnavala komisija za oddajo vrtičkov. Upravitelj bo z vlagatelji prednostno sklenil zakupno pogodbo za določen čas 5 let s tistimi vlagatelji, ki bodo dosegli najvišje število točk. Upravitelj si pridržuje pravico, da lahko na podlagi tega poziva postopek ustavi do sklenitve pravnega posla brez obrazložitve in odškodninske odgovornosti.

6. Dodatna pojasnila in informacije

Vloga z obrazci v zvezi z oddajo vrtičkov lahko dobite na spletni strani upravitelja: www.komunalams.si. Dodatna pojasnila so na voljo osebno na sedežu upravitelja pri Meliti Varga Lemut ali po telefonu 02 521 37 25 ali 051 600 395.

Direktor:
Štefan Cigan, univ. dipl. ekon.

Grad bo obnovljen

Ksenija Glažar

Za investicijo v obnovo gradu v Murski Soboti je v letošnjem letu predvidenih malo manj kot 175 tisoč evrov.

V gradu, ki je osrednji kulturno-zgodovinski objekt našega mesta, delujejo Pomurski muzej Murska Sobota, Mladinski informativni in kulturni klub Murska Sobota ter območna enota Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, ki z vsebinami vplivajo na dodatno pomembnost objekta. V prostorih gradu sta poročna kapelica in grajska dvorana s sto sedeži. Objekt od leta 2017 sicer upravlja Pomurski muzej. Investicijsko vlaganje in obnovitvena dela potekajo prek javnega zavoda, sredstva za izvedbo pa kot lastnik objekta zagotavlja Mestna občina Murska Sobota in

jih poskuša pridobiti na različnih razpisih. Kot pojasnjujejo v mestni upravi, so v preteklih letih izvedli sprotne investicijske vlaganja ter izdelali dokumentacijo za obnovo in sanacijo. V lanskem letu je bila izvedena prva faza ureditve osrednjih sanitarij v pritličju gradu ob poročni kapeli, zamenjana je bila pločevinasta kritina nad baročnim portalom gradu ter opravljeno tekoče vzdrževanje objekta in prostorov muzeja. Stroški izvedenih del so v minulem letu znašali 43.893 evrov.

Nadaljevanje investicijskega vlaganja in sanacije letos

Za letošnje leto načrtujejo dokončanje ureditve sanitarij v pritličju in ureditev grajske dvorane, kjer je dostop za gibalno ovirane otežen. Grajska dvorana je bila kot večnamenska gledališka dvorana v sedanji obliki urejena v letih 1990 in 1991, povezani pros-

tori z inštalacijami pa v letih med 1992 in 1996. Z izjemo manjših popravil obnovitvenih del v dvorani pozneje ni bilo. Grajska dvorana zaradi neizpolnjevanja požarnih standardov nima veljavnih certifikatov in je za obiskovalce zaprta. Zato je treba zamenjati protipožarna vrata, kar je povezano z gradbenimi deli na celotnem območju dvorane. Treba je urediti tudi varnostne ograje na stopnišču, hidrante in del vodovodnega omrežja ter opraviti druga inštalacijska dela.

Na izgradnjo panoramskega dvigala bo treba še počakati

Za investicijo v obnovo gradu je v letošnjem proračunu predvidenih 174.800 evrov. Namenjeni bodo za gradbena dela in nadzor pri dokončanju prenove grajske dvorane za pridobitev uporabnega dovoljenja, nato za dokončan-

Stavba glede na starost in velikost vsako leto zahteva investicijsko vlaganje in obnovitvena dela.

je prenove osrednjih sanitarij za obiskovalce v pritličju z nivojsko izravnavo za invalide, za tekoče investicijsko vzdrževanje (alarmni sistem, elektroinštalacije, vodovodne in strojne inštalacije, tekoča popravila oken, vrat in tlakov) in za nivojsko premostitev

stopnic v prostorih stalne razstave muzeja v prvem nadstropju. Zaradi finančne zahtevnosti izvedbe navedenih del v letošnjem letu niso predvidena sredstva za izgradnjo panoramskega dvigala. Zanj bodo poskušali pridobiti evropska oziroma druga sredstva sofinanciranja.

Tržnica z novo streho

Ksenija Glažar

Zaključena je sanacija strehe murskosoboške tržnice, ki se je začela v začetku januarja.

Vrednost investicije, ki bo prodajalcem zagotovila osnovne pogoje za nemoteno delovanje, znaša dobrih 110 tisoč evrov. Zaradi ukrepov ob epidemiji koronavirusa ostaja začasna tržnica še vedno na Trgu kulture, kjer v tem času nudijo tudi brezplačen najem stojnic za prodajo domačih pridelkov in sadik.

V naslednjih letih nadaljevanje obnove

V okviru investicije so odstranili kritino (Lexan) in žlebove ter uporabili novo kritino s PVC-platom in del jeklene konstrukcije za novo kritino, ob tem pa še pobarvali obstoječo konstrukcijo. Prvotno zasnovano so koristno spremenili. Na predlog izvajalca (EXPO Biro Hoče), ki je med deli ugotovil, da nad pritličnim delom tržnice ni bilo nobene kritine, kar je bilo vzrok za zamakanje ob večjih nalivih z vetrom, so zaprli ravne strehe. Prav tako so prilagodili tehnologijo položitve nove kritine. Ob demontaži obstoječe kritine je izvajalec predlagal, da je zaradi dodatne teže, ki bi nastala zaradi nove jeklene konstrukcije,

ter zaradi tehnologije montaže nove kritine učinkoviteje in statično ustrezneje odstraniti sekundarno podkonstrukcijo iz jeklenih cevi in profilov ter dodati jekleno podkonstrukcijo le na robovih strehe. V naslednjih dveh letih, leta 2021 in 2022, je načrtovana nadaljnja obnova mestne tržnice s sanacijo tlakov in podov, ureditvijo stojnic, obdelavo sten in obnovo fasade. Glavni cilj investicije je še izboljšati pogoje za prodajalce na mestni tržnici in s tem povečati število ponudnikov lokalno pridelane hrane.

Brezplačen najem stojnice

Na Trgu kulture v času epidemije še vedno obratuje začasna tržni-

Vrednost investicije je 110.322 evrov.

ca. Vabijo ponudnike domačih pridelkov, izdelkov in sadik, da jih ponudijo tudi tukaj. Informacije

o brezplačnem najemu stojnice so na voljo na telefonski številki 031 659 920.

Kako je poslovala bolnišnica

Ksenija Glažar

V Splošni bolnišnici Murska Sobota so v začetku prejšnjega meseca predstavili podatke o poslovanju v minulem letu.

Murskosoboška bolnišnica je minulo leto ustvarila slabih 58,8 milijona evrov prihodkov in poslovno leto zaključila z minimalno izgubo, ki je znašala 195 tisoč evrov, kar je glede na leto poprej 800 tisoč evrov izgube manj. Sanacijski program po besedah vodstva poteka uspešno, načrte

so presegli za 46 odstotkov. Na strokovnem področju so začeli opravljati koronografije in vstavljati srčne spodbujevalnike. Kot pravi direktor Bojan Korošec je bil fizični program dela, razen redkih izjem, odlično opravljen. »Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije nam je kot plačnik priznal dvig cen zdravstvenih storitev za pet odstotkov, a to ni pokrilo višjih stroškov dela, napredovanj, višjih razredov, dodatkov, pokojninskega zavarovanja, regresa itd. Cene zdravstvenih storitev so še vedno za deset odstotkov nižje, kot so bile leta 2009,« pravi Korošec. Odhodki so se v primerjavi z letom prej najbolj povečali pri stroških dela (za 2,1 milijona evrov), amortizaciji (1,2 milijona evrov), materialu (549 tisoč evrov) in storitvah (409 tisoč

evrov). Izplačilu nadur so namenili 121 tisoč evrov. Program podaljšane bolnišnične zdravljene so presegli za 14 odstotkov, prav tako je bil program za 14 odstotkov nad načrti na področju specialistične ambulantne dejavnosti. Lani so na urgentnem centru opravili za 670.000 evrov več programa, kot so načrtovali, vendar za to niso dobili plačila. Predstavili so tudi naložbe. Za osnovna sredstva so lani namenili nekaj več kot 3,6 milijona evrov, od tega 1,9 milijona lastnih sredstev, ministrstvo za zdravje pa je prispevalo 1,7 milijona. Med drugim so nabavili aparaturo za računalniško tomografijo, vredno slab milijon evrov, in nadgradili angiograf za preiskavo ožilja. Ob koncu leta 2019 je imela bolnišnica 1119 zaposlenih, kar

V bolnišnici pričakujejo več denarja za delovanje urgentnega centra. V letošnjem letu nameravajo obnoviti kletne prostore internega oddelka in dializni oddelek.

je 35 več kot leto poprej. Na novo so zaposlili deset zdravnikov in

deset medicinskih sester ter devet delavcev v nemedicinski dejavnosti.

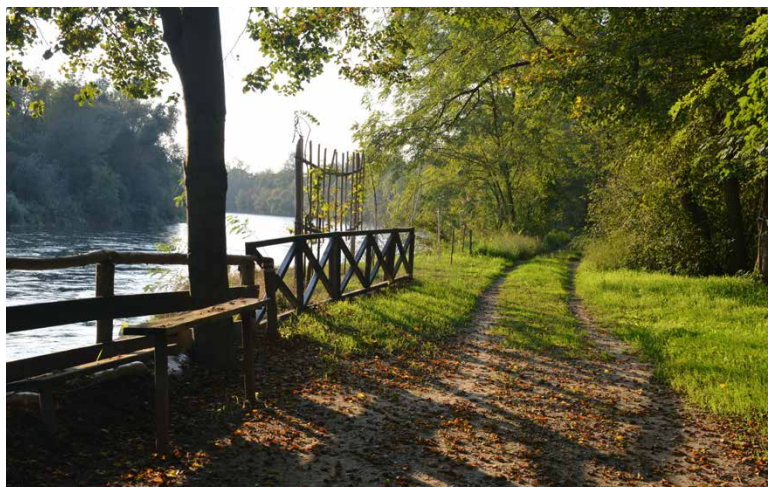
Murska Sobota, zelena destinacija

Natalija Kreft

Mestna občina Murska Sobota se je prijavila na nacionalni poziv Slovenske turistične organizacije za pospeševanje vpeljevanja trajnostnega poslovanja v turizmu, imenovan Zelena shema slovenskega turizma – SLOVENIA GREEN.

Zelena shema slovenskega turizma je celovito zasnovan nacionalni sistem za pospeševanje razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji. Destinacijam in ponudnikom nudi konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja in z znamko SLOVENIA GREEN zeleno delovanje tudi promovira. Shema je namenjena tako destinacijam in zavarovanim območjem kot tudi ponudnikom turističnih nastanitev, turističnim

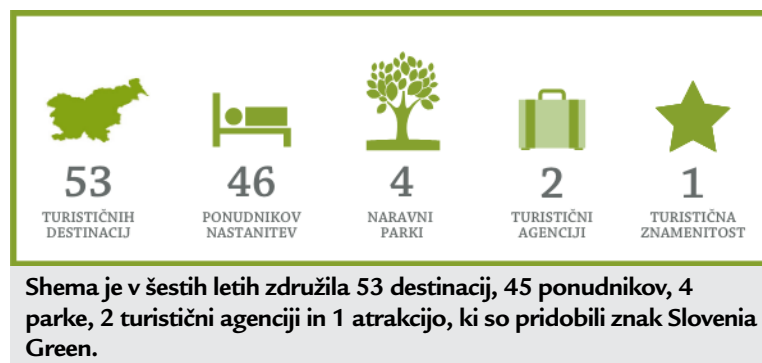
Več o Zeleni shemi slovenskega turizma si lahko preberete na spletni strani Slovenske turistične organizacije: www.slovenia.info/zelenashema. / Foto: arhiv Mestne občine Murska Sobota

agencijam, atrakcijam ter z letošnjim letom tudi restavracijam in plažam/kopališčem.

Analizirali bodo stanje

Na Mestni občini Murska Sobota so se tako pridružili destinacijam, ki trajnostno poslovanje na področju turizma presojajo z mednarodnim orodjem Green Destinations Standard. Na poti do znaka Slovenia Green, ki bo trajala predvidoma do konca letošnjega leta, bodo prek različnih aktivnosti zbirali podatke o trajnostnem razvoju občine, izvedli anketiranje lokalnega prebivalstva, obiskovalcev in turističnega gospodarstva ter osveščali de-

ležnike o pomenu trajnostnega turizma. Analizirali bodo stanje na področju destinacijskega managementa, narave in pokrajine, okolja in podnebja, kulture in tradicije, družbene klime ter poslovanja turističnih podjetij. Na podlagi analiz bodo prejeli oceno in pridobili znak Slovenia Green ustrezne barve. Z znakom Slovenia Green Destination se bodo na domačem, evropskem in globalnem trgu pozicionirali kot okolju in družbi prijazna destinacija. Na podlagi vseh analiz, ugotovitev in ocene bodo v prvi polovici prihodnjega leta pripravili konkreten akcijski načrt ukrepov, s katerimi bodo trajnostno poslovanje v destinaciji nadalje izboljševali.

V letošnjem letu se zlasti načrtuje popis stanja v občini. Ob vstopu v shemo so določili zeleno koordinatorko Snežano S. Slekovec, strokovno sodelavko na področju turizma, zaposleno na Zavodu za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, ki bo odgovorna za izvedbo celotnega postopka.

Vsi skupaj

V naslednjem koraku bo sklicana zelena ekipa, ki bo koordinatorki pomagala pri zbiranju vseh potrebnih podatkov, pozneje pa tudi pri izvedbi potrebnih ukrepov. Zelena ekipo bodo sestavljali predstavniki vseh področij, vpletenih v trajnostno delovanje destinacije. S koordinatorko bodo odgovorili na kar sto poglobljenih vprašanj standarda. V letošnjem letu se bodo s podpisom Zelene politike, ki opredeljuje temeljno zavezo slovenskega turiz-

ma o delovanju po trajnostnih načelih in nenehnem prizadevanju za izboljšave, temu tudi uradno zavezali. Zeleno politiko bo podpisal župan. »Zelena (okoljsko in družbeno odgovorna) destinacija ni nekaj, kar je projekt, naloga oziroma odgovornost zgolj turistične organizacije. Je nekaj, kar lahko dosežemo samo vsi skupaj – vsi deležniki v destinaciji, torej v javnem, nevladnem in zasebnem sektorju – in to ne samo v turizmu, temveč na vseh področjih delovanja. Ne nazadnje so v tem procesu ključni tudi vsi, ki v destinaciji živijo. Izrednega pomena je namreč, da je destinacija najprej prijetna in prijazna za vse, ki tu delamo in živimo. S tem bo takšna tudi za ljudi, ki nas obiščejo. Še posebno zdaj, v teh izrednih razmerah, ki jih vsi doživljamo, smo tako kot pred izzive postavljeni tudi pred priložnosti za izboljšanje delovanja. Na nas je, da to izkoristimo.«

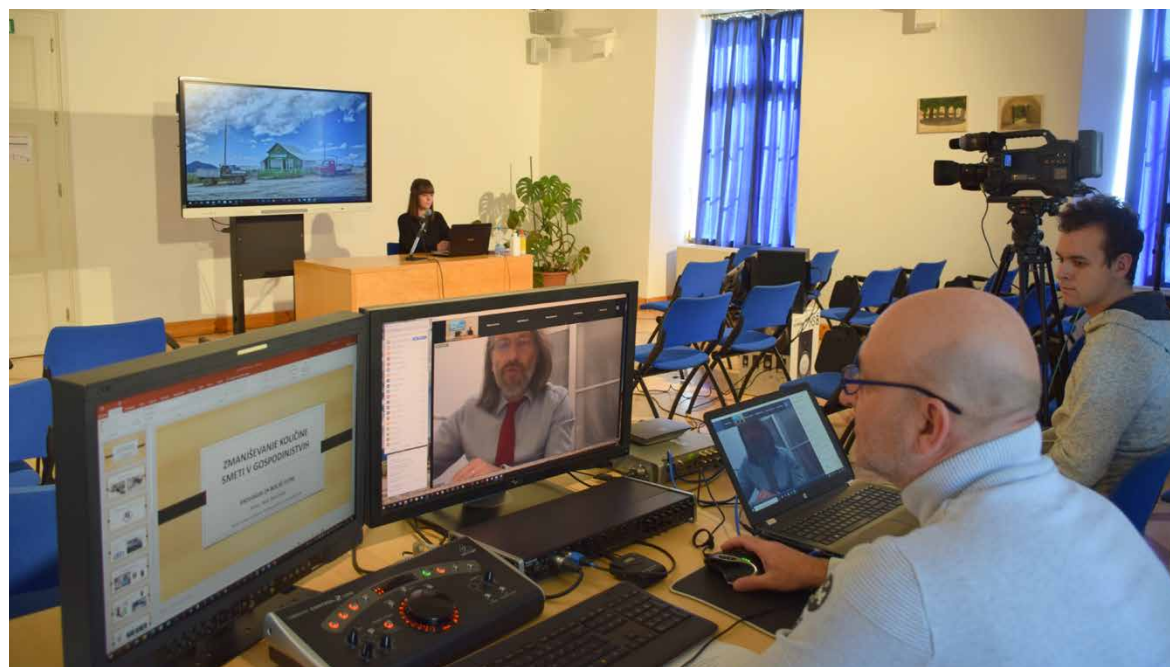
Ekologija za boljši jutri tokrat na daljavo

Melita Marič

RIS Dvorec Rakičan je letos organiziral že 15. mednarodno strokovno znanstveno konferenco »Ekologija za boljši jutri«.

Zaradi aktualnih razmer v zvezi z epidemijo novega koronavirusa je tridnevna konferenca potekala na daljavo po spletu in ob podpori sodobnih spletnih orodij. Izvedba in vodenje mednarodne konference sta potekala v Rakičanu. S prispevki so se predstavili strokovnjaki s področja pedagoške prakse, skupna tematika je bila okoljska vzgoja in sodobni ekološki izzivi v procesu izobraževanja. Skupno je bilo predstavljenih 161 prispevkov, od tega devet znanstvenih, 150 strokovnih ter dva plakata, pri čemer je sodelovalo 172 avtorjev iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Madžarske, Avstrije, Italije, Združenih držav Amerike in Rusije.

Ekološke vsebine pri angleščini Suzana Mojzer, profesorica na Srednji poklicni in tehniški šoli Murska Sobota, se je predstavila s prispevkom o ekoloških vsebinah pri angleščini. Predstavila

Po konferenci bodo v e-obliki izdali strokovni bilten, kjer bodo združeni strokovni prispevki ter povzetki predavanj znanstvenih prispevkov in plakatov.

je ekološke vsebine, ki jih obravnava pri pouku angleščine ali pa so posredno vključene k dodatni šolski dejavnosti. »Ta tematika je postala del vsakdanjika. Večina je namreč vsaj zadovoljivo osveščena o ekoloških problemih sodobne družbe. Tako se je okoljevarstvo v vzgojno-izobraževalnem procesu v zadnjem času prepletlo s preosta-

limi splošnimi temami. Na šoli si vsi prizadevamo čim bolj ozavestiti dijake skozi ekološke vsebine in jih usmeriti v življenje, ki bo okolju še bolj prijazno,« je opisala svoj način dela.

Šolski vrtovi

»Šolski vrtovi so zaželeni al-

ternativa tradicionalnemu izobraževanju v učilnicah. Učencem in dijakom omogočajo praktično dejavnost z obilico novih znanj, spodbujajo fizično dejavnost ter izkustveno in sodelovalno učenje, omogočajo medpredmetno povezovanje in dajejo priložnost pri učenju za samooskrbo in zdravo prehra-

no,« je izpostavila Simona Potočnik, ravnateljica Biotehniške šole Rakičan, in dodala, da se na šoli zavedajo, da je prihodnost odvisna tudi od nas in preveč pomembna, da bi jo prepustili naključjem. »Šolski vrtovi spadajo med najboljše priložnosti za to ter lahko korenito spreminjajo ozaveščenost mladih v smeri trajnostnega razvoja in globalnega učenja.«

Matematika, tehnika, ekologija in jaz

Učiteljica matematike in tehnike Petra Paradiž z Osnovne šole Vencija Perka Domžale je v prispevku »Matematika, tehnika, ekologija in jaz« izpostavila, da se vzgoja za odgovorno ravnanje z okoljem začne že v zgodnjem otroštvu. Predstavila je vzgibe, ki jih uporablja pri vsakodnevem delu z učenci – v smislu ravnanja z okoljem. »Možnost ponovne uporabe zavrženih izdelkov, dosledno ločevanje zavrženih materialov pri tehniki, rastline v učilnici, matematična telesa iz vsakdanjega življenja, izdelovanje uporabnih izdelkov pri tehniki in tehnologiji ter ločeno zbiranje baterij so le nekateri primeri,« je povedala.

V Rakičanu obnovljena pomembna stavba

Ksenija Glažar

Konec minulega leta je bila dokončana prva faza obnove vaško-gasilskega doma v Rakičanu. Vrednost investicije z nadzidavo objekta ter urejanjem okolice in nadstreška je znašala 140 tisoč evrov.

Vaško-gasilski dom v Rakičanu so od leta 1980, ko je bil zgrajen, sicer vzdrževali (streha in delno stavbno pohištvo), vendar je objekt kljub temu potreboval celostno obnovo. Obnova v delu doma, kjer imajo prostore domači gasilci,

se je začela že novembra 2018 ter je potekala v več fazah in več let. V letu 2018 so začeli z nadzidavo doma v delu gasilskih garaž, saj je za potrebe normalnega delovanja gasilskega društva primanjkovalo prostorov. Odstranili in zamenjali so del strehe, obstoječo kritino, žlebove, strelovod, obrobe, ostrešje, zunanja vhodna in notranja vrata, tlake, toplotno izolacijo, dele sten in okna. Ostrešje doma so dvignili ter na tem delu uredili novo strešno konstrukcijo. Z deli so nadaljevali tudi v letu 2019. Uredili so predelne stene, zamenjali in vgradili nova zunanja vrata in okna, izvedli električne in strojne instalacije ter omete, uredili tlake, opravili ključavničarska, keramičarska in slikopleskarska dela, uredili in opremili sanitarni

V letošnjem letu je načrtovana še ureditev fasade celotnega objekta.

ije, položili pode, zamenjali notranja vrata ter uredili še zunanji nadstrešek. V okviru investicije so

tako pridobili dve pisarni, arhiv, manjšo čajno kuhinjo, sejno sobo in sanitarije.

Izboljšana funkcionalnost

Poleg te investicije so rakičanski gasilci, kot pravi predsednik KS Rakičan Matjaž Durič, z lastnimi sredstvi poskrbeli za novo opremo pridobljenih prostorov, zamenjali so vhodna vrata, prepleskali prostore gasilskih garaž, položili keramiko v garažah, zamenjali okna, uredili okolico ter zamenjali in posodobili sistem kurjave v celotnem vaško-gasilskem domu. V to dodatno ureditev so gasilci vložili 45 tisoč evrov. Dela so bila zaključena konec leta 2019. S prenovom vaško-gasilskega doma in okolice so izboljšane funkcionalnost, varnost, energetska varčnost in izkoriščenost prostorov, še zlasti dvorane kot osrednjega prostora.

V Černelavcih z manj skrbi zaradi poplav

Karlo Vratarič

Po sanaciji drugega kanala K8 težav s poplavljanjem več ne bi smelo biti.

V Černelavcih so s sanacijo severnega zbiralnika začeli že v letih 2016 in 2017. Kljub sanaciji zbiralnika se je izkazalo, da imajo krajanji, ki so priključeni na sekundarno omrežje, ob večjih dežnih padavinah v krajšem časovnem obdobju še vedno težave z odvajanjem vode. Ker so priključeni na mešani sistem kanalizacije, se sočasno odvajata meteorna in fekalna voda, zato je občina z upravljavcem javnim podjetjem Komu-

nala leta 2018 pristopila k reševanju problematike na sekundarnem omrežju.

Obnovljeni tudi pločniki

Tako se je še istega leta saniral kanal K7, ki zajema del Dalmatinove, Liškove in Slovenske ulice, lani se je začela še sanacija kanala K8, ki zajema del Liškove ulice in Črtomirove ulice, dela pa naj bi bila zaključena v času izdaje tokratne številke Soboških novin. Izbran izvajalec je bilo podjetje GMW, pogodbeno vrednost del je znašala dobrih 155 tisoč evrov. Mestna občina je že pri projektiranju želela celovito urediti javno gospodarsko infrastrukturo, in sicer kanalizacijo in vodovod. Sočasno je k obnovi svoje infrastrukture pristopilo podjetje Telemach. Obstoječo

V novem delu Černelavcev so prebivalci že več let ob obilnih padavinah imeli težave z odvodnjavanjem in poplavljanjem kletnih prostorov, zato je Mestna občina Murska Sobota že pred petimi leti prvič začela s sanacijo kanalizacijskega omrežja.

kanalizacijo v izmeri 242 metrov, ki je bila na kanalu K8 poddimenzionirana in potrebna obnove, so odstranili, nato pa se posvetili gradbenim delom z izkopi gradbene jame z razpiranjem, polaganjem kanalizacijskih cevi z jaški in obetoniranjem kanalizacijskih cevi, sočasno so polagali še vodovod ter gradbene jame zasipali s komprimiranjem po plasteh. Ker so bile globine izkopov kanalizacije velike in ker bi se radi izognili posedkom asfalta na teh območjih, je občina izvajalcu podaljšala rok izvedbe. S tega vidika so v letu 2019 izvedli le grobe asfalte, medtem ko bodo v letu 2020 še fine. Sočasno je bil obnovljen tudi obojestranski pločnik na Črtomirovi ulici ter delu Liškove ulice, prav tako v dolžini 242 metrov.

Markišavsko društvo, ki je nastalo 'po noriji'

Melita Marič
Foto: arhiv društva

Kulturno, turistično in športno društvo markišavskih deklet in žena danes šteje 33 članic. Najmlajša članica je stara devet let, najstarejša jih bo letos dopolnila osemdeset.

»Društvo je nastalo 'po noriji'. Med pogovori ob kavi je pogosto prišla v ospredje zamisel, da bi ustanovile društvo, ki bi združevalo ženske iz naše vasi,« je povedala Sonja Gumilar, ki društvu predseduje od leta 2018. V želji po druženju in popestritvi dogajanja v Markišavcih so ženske leta

2008 ustanovile društvo, ki je takoj ob ustanovitvi štelo 27 članic. Danes društvo združuje 33 članic. Najmlajša članica je stara devet let, najstarejša jih bo letos dopolnila osemdeset. Zelo dobro sodelujejo s krajevno skupnostjo in tamkajšnjim prostovoljnim gasilskim društvom.

Zimske delavnice ročnih del

Drugo leto zapovrstjo so organizirale zimske delavnice ročnih del, ki so jih začele izvajati prvi ponedeljek v novembru in so trajale vse do velike noči. Delavnic se pod mentorstvom mojstrice ročnih del Željke Hobljaj iz Murske Sobote redno udeležuje trinajst ustvarjalk. »Na delavnicah med drugim ustvarjamo različne stvari iz navadnega in krep papirja, perlic ter

Članice društva skrbijo za nekatere pomembne dogodke v vasi.

fimo mase. S papirnatim materialom nas zalaga Marjan Dovidija, ki ima v vasi grafično delavnico, njegov odpadni material pa nato še enkrat uporabimo udeležence. Članice najraje delajo s papirjem, iz katerega izdelujejo voščilnice, škatle za nakit in košarice za jajca. Iz perlic izdelujejo nakit in še vrs-

to drugega. Letos smo začele še z našivavanjem prtičkov,« je povedala predsednica. Vsako leto na pustno soboto organizirajo pustno povorko. Takrat gredo po vasi od hiše do hiše in vaščane obdarijo s pustnimi krofi. Udeležujejo se tudi miklavževanja, kjer pomagajo pri pripravi daril in pogostitvi za

najmlajše in starše. Članice društva skrbijo tudi za urejeno okolico vaše kapele. V korita pred kapelo zasadijo rože in zanje vse leto skrbi ena od članic in jih pridno zaliva. »Ob prireditvah v vasi poskrbimo za sladko razvajanje in spečemo pecivo.« Lansko leto so pred veliko nočjo pripravile razstavo izdelkov ročnih del, na kateri so pokazale, kaj vse so ustvarile skozi zimo. Tudi letošnjo zimo so pripravile izjemno lepe izdelke, ki so jih ponovno želele razstaviti pred veliko nočjo, vendar je zaradi epidemije koronavirusa razstava odpadla. »Upamo, da bomo izdelke razstavile ob drugi priložnosti, ki se nam bo ponudila čez leto. Letos bi rade organizirale še predavanje z zdravstveno vsebino, morda tudi kuharsko delavnico, skupaj s krajevno skupnostjo in gasilci pa še vaški izlet,« je zaključila Gumilarjeva.

Ženska se naj posveti sebi, ne le razdaja

Geza Grabar

Po treh pesniških zbirkah in dveh knjigah novel od konca lanskega leta še roman »Nedokončano iskanje«.

Objave literarnih del, ki so od leta 2016 sledile v vsega štirih letih, potrjujejo, da gre za zelo ustvarjalno ljubiteljsko pesnico in pisateljico. Na sceno je stopila šele, ko se je upokojila, čeprav piše že vse življenje. Z družino živi v Nemčavcih pri Murski Soboti. Irena Šrajner, so zapisali v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota, kjer so bile ob Pokrajinskem muzeju Murska So-

bota ob izidih vselej zelo množično obiskane predstavitve njenih knjižnih del, je pesnica pozornega pogleda, ki v nekaj kratkih zamahih zna pričarati nazorno in učinkovito podobo sveta. Vsebinsko bogata in slogovno dopadljiva so prav vsa njena prozna dela, ki se nanašajo na tenkočutno predstavitev resničnih življenjskih zgodb.

Tri leta za roman

Avtorica poudarja, da je ponosna na zadnje delo, ki je več kot tri leta nastajalo na podlagi resnične zgodbe starejše ženske z Markovskega iz okolice Beltincev. Dodaja, da je z literarnimi opisi narave, ljudskih šeg in navad ter še marsičesa drugega polepšala to zelo obsežno delo, ne pa žalostnega življenja glavne osebe Julke. Gre za zelo čustveno delo s poudarkom na sporočilu, da ima vsaka ženska

Irena Šrajner (levo) in Jelka Pšajd.

tako zelo rada svojo družino, da potlači svojo bolečino, ki jo doživlja v krutem svetu, polnem egoizma in komolčarstva. Glavna junakinja je notranji mir našla šele na stara leta. Žal ne na domu, temveč v domu za starejše. Z vsebino želi av-

torica opozoriti, da se mora vsaka ženska zazreti vase in se posvetiti tudi sebi, ne le razdajanju za druge.

Neumorna in vztrajna

Ker se žalostna zgodba odvija na

obmurskem območju, je delo kot podlistek že pred tremi leti začelo izhajati v glasilu Občine Beltinci Mali rijtar. Pri predstavitvi romana je sodelovala Jelka Pšajd, etnologinja pokrajinskega muzeja. Do neke mere je vse od začetka njena mentorica, saj nad avtorico bdi v literarnem smislu in jo usmerja. Jelka Pšajd se namreč tudi poklicno ukvarja z raziskovanjem, zbiranjem in zapisovanjem življenjskih zgodb Prekmurcev, Štajercev in Porabcev, pa tudi z ljudskimi literarnimi ustvarjalci v panonskem prostoru, k temu romanu pa je prispevala še spremno besedo. Irena Šrajner že pripravlja in snuje nova dela. Peto leto vodi literarno sekcijo pri Društvu upokojencev Murska Sobota, tam delujočo gerontološko skupino Bisernica, sodeluje pa še v številnih projektih ter se z deli poskuša na razpisih in literarnih natečajih doma in v tujini.

O zdravstvenem stanju Romov

Melita Marič

Nova monografija, v kateri so predstavili aktualne kazalnike zdravja Romov, hkrati pa dodali priporočila.

V sklopu Nacionalnega inštituta za javno zdravje so avtorji monografije predstojnica NIJZ OE Murska Sobota Tatjana Krajnc Nikolić, predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat - Muc in Zdenka Verban Buzeti, predstavili strokovno monografijo »Javnozdravstveni ukrepi, namenjeni romski

etnični skupnosti v Sloveniji«. Kot so zapisali pri inštitutu, so v publikaciji želeli na podlagi razpoložljivih podatkov pojasniti vzroke za zdravstveno stanje Romov, prikazati aktualne kazalnike zdravja, predstaviti izbrane primere aktivnosti, namenjenih izboljšanju zdravja Romov, ki so se izvajale od leta 2016, ter dati priporočila za izboljšanje zdravja Romov. V publikaciji so opredelili pojma ranljivosti ter neenakosti v zdravju in v odnosu do pripadnikov romske etnične skupnosti. Predstavili so skupnostni pristop za zdravje kot obliko soudeležbe prebivalcev in njihovega aktivnega vključevanja v odločitve, ki vplivajo na zdravje skupnosti – in to ne

V publikaciji so med drugim prikazani javni zdravstveni ukrepi in aktivnosti, namenjeni boljšemu zdravju Romov, ki se izvajajo v obdobju po zadnji ekonomski krizi.

samo romske. Na podlagi prikazanih podatkov so prišli do zaključka, da je ekonomska kriza na

Rome vplivala bolj kot na večinsko prebivalstvo, saj je zdravstveno stanje Romov po nekat-

erih kazalnikov občutno slabše od državnega povprečja. Izsledki raziskave o izbranih kazalnikih zdravja so pokazali slabše zdravstveno stanje Romov, ki živijo na Dolenjskem in v Beli krajini, v primerjavi z Romi, ki živijo v Pomurju. Sicer pa na področju zdravja Romov že obstajajo delujoči in učinkoviti ukrepi za izboljšanje njihovega zdravja. Dodatne izboljšave so potrebne zlasti na področju izboljšanja zdravstvene pismenosti ter komunikacije med zdravstvenimi delavci in Romi. Toda do izboljšanja zdravja Romov ne bo prišlo brez izboljšanja socialno-ekonomskih determinant, zlasti bivalnih pogojev, stopnje izobrazbe in zaposlenosti.

»Naj telefoni ne zamenjajo družine«

Ksenija Glažar

Društvo U3 Murska Sobota opozarja na pasti interneta.

Internet poleg mnogih prednosti prinaša tudi tveganja. Uporabo si lahko olajšamo, če te pasti poznamo. Lukač pravi, da so na spletu najbolj ranljivi ravno starejši in otroci. Pri otrocih je izpostavljen občutljivost za objave na družabnih omrežjih. Čeprav se je včasih težko upreti

objavam fotografij otrok, sploh ko dosežejo pomembne uspehe, je vseeno treba upoštevati, da naj otroci pustijo svoj digitalni odtis, ko bodo to sami želeli in ko bo čas za to. Opozoril je še na spoštovanje zasebnosti in etike. Vse večja težava postajajo prekomerna uporaba novih tehnologij in z njo povezane zasvojenosti, ki niso v porastu le pri mladih. Opozoril je, da ljudje na družbenih omrežjih pogosto objavljajo fotografije z dopusta, s čimer lahko nepridipravom sporočajo, da jih ni doma, zato

Predavatelj je opozoril, da iz leta v leto narašča število spletnih goljufij in prevar, veliko je lažnih trgovin, pogoste so kraje identitet, paziti moramo tudi pri nagradnih igrah.

svetuje, da naj raje fotografije objavijo, ko se že vrnejo domov. Lukač še pravi, da nam lahko objavljene fotografije nekoč škodijo. Lep primer so delodajalci, ki nove zaposlene radi preverijo na družabnih omrežjih, zato nas morda stara fotografija lahko tudi stane službe. Dotaknili so se še spletnega ustrahovanja in nadlegovanja, kraje identitete, socialnega inženiringa in prihajajočih težav, kot so med drugim kibernetški kriminal, prisluškovanje in kibernetške vojne.

V Piran se je kar peš odpravil sam

Ksenija Glažar

Henrik Borovšak, dijak četrtega letnika Biotehniške šole Rakičan, je letošnje zimske šolske počitnice preživel drugače kot vrstniki.

Zadal si je prav poseben izziv in ga z vztrajnostjo tudi dosegel. Podal se je namreč na tristo kilometrov dolgo pot, ki jo Vlado Kreslin opeva v pesmi »Z Goriškega v Piran«.

Na pot se je dobro pripravil

Idejo za počitniški podvig je devetnajstletni Sobočan dobil od prijateljev. Pravi, da zelo rad pešači, tudi v šolo in domov gre najraje peš. Poleg hoje še planinari in kole-

sari ter je nasploh rad v gibanju. K izvedbi podviga ga je spodbudila pesem Vlada Kreslina »Z Goriškega v Piran«. Na nekaj čez tristo kilometrov dolgo pot se je, kot pravi, pripravljaval dve leti. Zadnjih nekaj mesecev pred izvedbo je vstajal že zjutraj ob pol štirih, pretekel deset kilometrov, pešačil do šole in nazaj domov v Mursko Soboto ter popoldne po šoli spodnji del mišic krepil še v fitnesu. Kondicijo je nabiral tudi s kolesarjenjem.

Do Pirana po osmih dneh, vmes z dnevom premora

V ponedeljek, prvi dan zimskih šolskih počitnic, je vstal že ob treh zjutraj in si pripravil nahrbtnik. Pohod je začel na Hodošu pri cerkvi. Prvi dan je prehodil 75 kilometrov in ga zaključil v Mariboru. Na poti so ga že drugi dan pestile težave z bolečinami v stopalu in žulji, dodatne nevšečnosti mu je povzročalo vetrovno vreme, vmes je začelo celo snežiti, zato je nasledn-

ja dva dneva opravil bistveno manj kilometrov. Bolečine v nogah so se le še stopnjevale, vendar je kljub temu peti dan dosegel Ljubljano, šesti dan si je nato vzel prosto in počival. V Piran je prišel osmi dan v popoldanskih urah. Načrtoval je, da bo cilj osvojil v petih dneh in v povprečju na dan naredil od 50 do 70 kilometrov, a mu jo je precej zagodlo slabo vreme. Ob poti je pre-spal v gostiščih, pri prijateljih in pri sestri v Ljubljani.

Izziv bi še ponovil

»Pot je bila izredno težka, vendar sem kljub temu lahko občudoval celotno Slovenijo in njeno lepo naravo,« pravi Henrik. Kot pozitivno izkušnjo šteje priložnost, da se je sploh lotil tovrstnega izziva. Pozitivno so ga presenetili ljudje, ki jih je srečal ob poti, saj so bili v skrbeh zanj. Razočarala ga je navigacijska naprava, ki ga je nekajkrat usmerila na nerealne poti, preglavice pa so mu povzročali vreme in prehitri vozniki.

Na vprašanje, ali bi pot še kdaj ponovil, odgovarja pritrdilno, vendar doda, da ob res lepem vremenu in z boljšo obutvijo.

Tako bi dijaki promovirali Prekmurje

Ksenija Glažar

Dijaki Ekonomske šole Murska Sobota so sodelovali na 17. mednarodnem festivalu Več znanja za več turizma, ki je potekal v okviru sejma NATOUR Alpe-Adria v Ljubljani. Osvojili so dve zlati priznanji.

Dijaki četrtega letnika smeri

ekonomski tehnik so si ob pomoči profesorice in mentorice zamislili organizacijo KUKU FESTIVALA – Pokukaj v Prekmurje. Obiskovalci bi na festivalu na enem mestu in ob istem času spoznavali tradicionalne prekmurske obrti, kulturo in kulinariko. Dogajanje so postavili v grad v Murski Soboti, kjer bi potekal festival kulinarike, in dvorec v Rakičanu, kjer bi se odvijal festival kulture. Obiskovalci bi za en dan postali Prekmurci ter se preizkusili v obrteh in pripravi kulinaričnih specialitet. Med prizoriščema bi vozil party bus, na katerem

bi jih zabavali znani prekmurski glasbeniki. Za popestritev dogajanja bi poskrbeli z lovom na prekmurski zaklad. Domislili so se še potnega lista, s katerim bi potovali med prizoriščema, z zbranimi žigi pa osvojili prekmurski zaklad – turistični spominek. Dijaki so za projekt dobili kar dve zlati priznanji, in sicer za sodelovanje in za najboljšo predstavitev na tržnici. Sodelovanje na festivalu vključuje pisno predstavitev turističnega produkta, izdelavo promocijskega spota in predstavitev na sejmu Turizem in prosti čas.

Projekt želijo predstaviti središču RIS Dvorec Rakičan in županu Aleksandru Jevšku ter preveriti, ali bi festival v prihodnosti bilo mogoče izvesti.

Gimnazijec na nemško olimpijado

Ksenija Glažar
Foto: arhiv šole

Dijaki Gimnazije Murska Sobota so se udeležili državnega tekmovanja v znanju nemščine in dosegli odlične rezultate.

Ajda Barbarič, Alex Horvat in Luka Bernad (vsi drugi letnik) ter Janja Hajdinjak in Alen

Strbad (tretji letnik) so osvojili srebrna priznanja, dijak drugega letnika, Tine Fujs Perša, pa je prejel zlato priznanje in postal v svoji kategoriji državni prvak. Slednji se je uvrstil na izbor za nemško olimpijado, ki je potekal na nemškem veleposlaništvu v Ljubljani, kamor so bili povabljeni dijaki, ki so bili najboljši v posameznih kategorijah.

Ima bogat besedni zaklad

Na olimpijado, ki poteka vsa-

ko drugo leto v Nemčiji, sta se po besedah profesorice Alenke Stvarnik lahko uvrstila le dva dijaka. Tine je komisijo v pogovoru navdušil s svojo komunikativnostjo in bogatim besednim zakladom ter se uvrstil na olimpijado, ki bo potekala predvidoma poleti v Dresnu. Olimpijada je tekmovalnega značaja, vendar gre v prvi vrsti za sposobnost sodelovanja v mednarodnih skupinah.

Dijakom sta pri njihovih dosežkih pomagala profesorja Alenka Stvarnik in Marjan Geč.

Razvijali bodo inovativne storitve

Ksenija Glažar

Razvojni center Murska Sobota skupaj z mestno občino izvaja projekt SMACKER, s katerim preizkušajo inovativne storitve mobilnosti na področju javnega potniškega prometa.

Trenutno javni potniški promet zaradi koronavirusa sicer miruje. A triletni projekt SMACKER se je po besedah Simona Sukiča iz Razvojnega centra Murska Sobota začel aprila lani. V projektu se ukvarjajo s preizkušanjem inovativnih storitev mobilnosti na področju javnega potniškega prometa. Posebna pozornost je posvečena proučevanju možnosti za vzpostavitev odzivnejšega servisa javnega potniškega prometa ter spodbujanju in ozaveščanju ljudi o trajnostnih načinih mobilnosti. V projektu sodeluje devet partnerjev iz šestih evropskih držav in poteka pod vodstvom SRM Reti e Mo-

bilita, ki je upravljevec javnega potniškega prometa v Bologni. Projekt sofinancira Evropska unija v skupni višini 2,1 milijona evrov.

Pilotne aktivnosti tudi v Murski Soboti

V okviru projekta bo izvedenih šest pilotnih aktivnosti, in sicer v Avstriji, Češki, Italiji, Poljski, Madžarski in Sloveniji, kjer jih bodo izvajali v Prekmurju. Cilj je v praksi preizkusiti učinke naprednejših storitev javnega potniškega prometa, ki se prilagajajo potrebam uporabnikov. V načrtovanje izvajanja pilotnih aktivnosti vključujejo strokovnjake in organizacije, povezane z mobilnostjo, turistična združenja, šole in izobraževalne ustanove ter predstavnike lokalnih skupnosti. Njihovo aktivno vključevanje poteka na lokalnih forumih mobilnosti, ki so namenjeni aktivni izmenjavi mnenj in informacij, identifikaciji težav, sodelovanju pri iskanju rešitev ter skupnemu oblikovanju nabora ukrepov, ki bi jih bilo treba izvesti na izbranem območju. Lokalni forumi mobilnosti SMACKER so bili ustanovljeni v

Javni potniški promet v času epidemije sicer miruje, v sklopu projekta pa bodo izvedli šest pilotnih aktivnosti. Te se bodo pospešeno nadaljevale, ko se stanje glede koronavirusa umiri.

Apeninski regiji (Italija), mestu Gdynia (Poljska), občini Praha-Suchdol (Češka), Budimpešti (Madžarska), na gorskem območju Vzhodnotirolske regije v Avstriji in pri nas v Murski Soboti. V okviru slovenskih pilotnih aktivnosti bo, kot pojasni Sukič, razvita in preizkušena mobilna aplikaci-

ja, ki bo omogočila izvajanje javnega potniškega prometa glede na spreminjajoče se potrebe uporabnikov. Osnova za realizacijo in investicijo v aplikacijo bo postavljena s študijo izvedljivosti. V letošnjem letu bodo razvili aplikacijo, ki jo bodo nato preizkusili na širšem območju Mestne občine

Murska Sobota. Pripravljajo tudi izobraževanja na temo odzivnega javnega potniškega prometa in storitev mobilnosti ter osveščanja ljudi za večjo uporabo trajnostnih oblik mobilnosti. Glede na trenutno stanje zaradi epidemije, so aktivnosti trenutno seveda temu primerno prilagojene.

Želijo graditi boljši svet za mlade

Jasmina Muhič
Foto: arhiv društva

Društvo kreativne mladine Murska Sobota si prizadeva, da bi mlade vključili v razpravo o socialnih in političnih temah ter v ustvarjanje priložnosti za aktivno državljanstvo in participacijo mladih.

Želijo ustvariti prostor za dialog in izmenjevanje izkušenj med različnimi mladinskimi organizacijami doma in na tujem ter med evropskimi institucijami. Glavni cilji so osebna rast in integracija mlade, sodobne generacije v Pomurju. Njihova idejna strategija je osredotočena na povečevanje participacije mladih na področju socialnega, civilnega in političnega udejstvovanja ter v procesu odločanja, na ustvarjanje priložnosti za dialog, srečanja in deljenje izkušenj med vključenimi organizacijami in institucijami ter na povečevanje sodelovanja in mreženja med organizacijami.

Ustvarjajo, razširjajo

in usklajujejo mrežo mladih

»Naše društvo si prizadeva za učinkovito podporo projektom, ki so povezani s politiko dela z mladimi, in hkrati za promocijo prostovoljstva, zato v svoj krog vključujemo številne mlade na lokalnem, regionalnem in nacionalnem področju,« pravi koordinator projektov Marko Lenarčič, ki s preostalimi prostovoljci deluje na več področjih. »Najbolj si prizadevamo za vključevanje v mednarodno okolje, kjer v okviru evropskih mladinskih projektov pripravljamo številne dogodke, povezane s prostovoljstvom,« še dodaja. Minulo leto se je tako odvil projekt Prostovoljci brez meja, ki je bil izbran za najprostovoljni dogodek v Mestni občini Murska Sobota.

Vključevanje in povezovanje

V društvu si želijo graditi boljši svet za mlade. Zavedajo se, da je vključevanje večjega števila lokalnih prostovoljcev nujno, hkrati pa je obvezno še povezovanje z drugimi društvi, organizacijami in zavodi. S tem namenom organizirajo seminarje, delavnice in usposabljanja, ki so usmerjeni v aktivno državljanstvo ter v uveljavljanje družbene in civilne odgov-

Z delom so prispevali k promociji nesebičnega prostovoljskega dela in razvoju lokalnega okolja, mladim pa predstavili plemenitost prostovoljskega dela.

ornosti. Poleg že omenjenega projekta so vključeni tudi pri izmenjavi Erasmus Plus (v povezavi s KA1), ki je usmerjena v vključevanje v družbo, ustvarili pa so še nekaj uspešnih projektov, kot so mladinske izmenjave Decide for green 2014, Mind my business 2016, Mind my business: performance 2017 in So different, but still the same 2018, bili so vodilni partner pri mladinskem projektu City run Maribor. V tem letu jih čakata partnerstvo pri projektu WE CAN, ki se bo izvajal v Londonu, in partnerstvo pri projektu Go(al): Green!, ki se bo izvajal v Pazinu.

Projekt Prostovoljci brez meja

V mladinski izmenjavi oziroma projektu Prostovoljci brez meja, ki so ga med 30. septembrom in 8. oktobrom 2019 izvedli v Dvorcu Rakičan, so se povezali mladi (37 udeležencev) iz Slovenije, Romunije, Hrvaške, Madžarske, Litve in Estonije. Sodelovali so mladi v starosti od sedemnajst do trideset let, nekateri vodje skupin pa so bili starejši od trideset let. Udeleženci so se srečevali z geografskimi, finančnimi, ekonomskimi, izobraževalnimi in socialnimi ovirami ter kulturnimi razlikami, dejavnosti pa so zajemale spoznavanje prostovoljstva skozi prak-

tične primere. »S povezovanjem z lokalnim okoljem smo ustvarili dejavnosti, ki so pozitivno vplivale na mlade udeležence in na okolje. Na področju prostovoljstva spodbujamo delovne prostovoljske akcije ter večje vključevanje mladih v lokalno, regijsko, nacionalno in mednarodno okolje, promoviramo prostovoljsko delo skozi neformalno učenje, promoviramo evropske vrednote in evropsko solidarnost ter mladim ponujamo priložnosti, da razvijajo svoje kompetence, ob tem pa pripravljamo manjše in večje projekte,« je zadovoljen Lenarčič.

Puščajo sled od kulture do znanosti

Aleksandra Grah

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je minulo leto obeleževala dve stoletnici. Poleg priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom še stoletnico rojstva ustanovitelja Vrta spominov in tovarštva ter pobudnika ustanovitve ustanove Vaneka Šiftarja.

Kot pojasnjuje podpredsednik uprave Marjan Šiftar, je letošnje priznanje murskosoboške občine za uspešno delo in prispevek k razvoju kulturnih dejavnosti dragoceno, ker »tudi v domačem okolju potrjuje to, kar slišimo ob različnih priložnostih, namreč da je ustanova po dejavnosti in rezultatih posebna ter da izstopa med primerljivimi«. Idejni oče fundacije zaslužni profesor mariborske univerze dr. Vanek Šiftar je bil, kot pojasnjuje Marjan Šiftar, desetletja dolgo in vsestransko delovno povezan tudi z Mursko Soboto. »Z družino ter ob podpori velikega prijatelja in sodelavca še iz predvojnih časov akad. dr. Antona Vratuše ter širšega kroga prijateljev je na družinski domačiji skrbel za Vrt spominov in tovarštva ter sredi devetdesetih let dal pobudo za ustanovitev fundacije, ki poslanstvu in viziji uspešno sledi že od 5. julija 1996, ko je bila ustanovljena.«

Ohranjanje kulturne dediščine in mednarodne razvojne dejavnosti

Temeljne naloge ustanovitelji, organi in sodelavci nikoli ne postavijo na stran: »Glavna naloga je vzdrževanje, razvoj ter nenehna vsebinska in simbolna bogatitev vrta z novo spominsko drevnino. Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija v svoji že več kot dvajsetletni vsebinsko bogati in večplastni dejavnosti namenja še posebno pozornost ohranjanju kulturne dediščine ter vključevanju v aktualne družbene in razvojne dejavnosti v lokalnem, regionalnem, nacionalnem in čezmejnem okviru,« še poudarja podpredsednik.

Od lokalnih skupnosti do akademskega kroga

Fundacija redno sodeluje z občinami, lokalnimi skupnostmi ter kulturno-znanstvenimi in civilnodružbenimi organizacijami v regiji in čez mejo. Ob tem Šiftar pove: »Krog se je v zadnjih letih razširil in se z mnogimi še okrepil, številne uspešne akcije in projekti so rezultat prav tega pro-

Ustanova je organizatorica številnih dejavnosti na kulturnem, izobraževalnem in znanstvenem področju, posebno pozornost namenja tistim za mlade, živahna je tudi njena publicistična dejavnost. / Foto: arhiv Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija

Letos so prejeli priznanje murskosoboške občine za uspešno delo in prispevek k razvoju kulturnih dejavnosti. / Foto: Aleš Cipot

duktivnega sodelovanja in moram ponovno poudariti, da so tudi rezultat podpore ustanoviteljev in donatorjev v regiji in širšem slovenskem okolju, ki v našem delovanju ter pobudah in akcijah prepoznajo širšo družbeno korist.« Fundacija je vse od začetkov povezana z murskosoboško občino, ki je v nekdanji sestavi kot skupščina vrt na Petanjcih razglasila za zaščiteno kulturni spomenik. »Še zlasti je treba poudariti, da ustanova številne projekte in dogode v občini izpelje sama, hkrati pa sodeluje tudi z vsemi najpomembnejšimi organizacijami v mestu in občini, kot so denimo Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Pomurski muzej, Zavod za šolstvo, Pomurska akademsko znanstvena unija, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Društvo Sever, Zveza Romov Slovenije, Zavod za kulturo, turizem in šport Murska Sobota, PGZ, OPZ, ZZB, verske skupnosti, šole in različna podjetja, glasbene in druge kulturniške skupine in seveda tudi murskosoboška občina. Številni so tudi posamezniki ustvarjalci z različnih področij iz Murske Sobot, ki sodelujejo v dejavnostih,

ali udeleženci Vanekovih večerov ter razgovorov, predstavitev knjig in različnih pomembnih slovesnosti, ki jih je ustanova organizirala v Murski Soboti.« Šiftar omeni še preminula Sobočana mag. Franca Kuzmiča in Ernesta Ružiča, ki sta v delovanju fundacije pustila neizbrisno sled.

Novo univerzitetno središče?

Marjan Šiftar je ob predstavitvi delovanja na znanstveno-raziskovalnem področju in ob omembi pomembne vloge drugih centrov v regiji (PAZU, RIS Dvorec Rakičan itd.) povzel svoje stališče o ustanovitvi regijske univerze, ob tem pa je kot zanimivost omenil podatek, da je regija po številu doktorjev znanosti, ki so po poreklu iz regije, v vrhu med slovenskimi regijami: »Vse to so gradniki za premislek o tem, kakšno vlogo in kakšen vpliv ima znanstveno-raziskovalna dejavnost na življenje in razvoj regije, kakšna je njuna povezanost z gospodarstvom, strokovnimi in razvojnimi centri ter jedri v občinah, gospodarstvu in javnem sektorju, kako prepozna potrebe po

sodelovanju in pritegovanju ter po podpori, pa tudi za razmislek o utemeljenosti boljšega sodelovanja centrov in drugih, ki kakorkoli podpiramo znanstveno-raziskovalno dejavnost.« Sicer pa, kot pojasni, ideja o ustanovitvi univerze v Prekmurju oziroma regiji ni nova. »Že večkrat se je o njej razpravljalo, a je iz različnih razlogov pri tem ostalo. Ni mogoče dati enoznačnega odgovora, ali je utemeljeno ponovno začeti razpravo o tem. A priori oblikovanja univerze v regiji ne bi izključeval, vendar kaže pri tem biti skrajno realen. Ali bi želeli le formalno ustanovo z zvenečo tablo ali pa glede na razvoj in potrebe okolja ustrezno strokovno profilirano z resno profesionalno zasedbo, ustrezno umeščeno v slovenski visokošolski prostor ter vpeto v mednarodne tokove? V vsakem primeru bi ob upoštevanju recimo razvoja visokega šolstva in organizacije znanstveno-raziskovalne dejavnosti v Kopru in Mariboru bila institucionalizirana oblika sodelovanja centrov v regiji utemeljena na soglasni, najširši podpori oblasti in vseh deležnikov v regiji, ki jim je mar za razvoj in blagostanje regije in ljudi iz dežele ob Muri. To bi bilo

koristno v vsakem primeru, lahko pa tudi realen začetek nastajanja univerzitetnega središča.«

Dinamično in uspešno leto

Šiftar minulo leto ocenjuje kot izjemno dinamično in uspešno: »Potrjevali smo vitalnost, živost, z razvejano dejavnostjo smo sledili temeljnim usmeritvam in izhodiščem. Ohranjali smo kontinuiteto, nadaljevali z začetimi dejavnostmi in uresničevanjem nedokončanih nalog iz leta 2018 ter aktivno sodelovali v širših družbenih akcijah. Še posebno sta našo dejavnost zaznamovali dve stoletnici: priključitev Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom ter rojstvo ustanovitelja Vrta spominov in pobudnika ustanovitve ustanove Vaneka Šiftarja. Ustanova je z dejavnostjo tudi v preteklem letu utrjevala javno identiteto in potrjevala svoj ugled dejavne ustanove. Vsekakor želimo ohranjati delovanje v vsej tej celovitosti. Že v začetku leta smo tako sprejeli konkreten program dela za letošnje leto s ciljem, da bi aktivno ohranjali ustvarjeno in prepoznavno mesto v kulturnem in družbenem življenju ožjega lokalnega in širšega družbenega okolja.« Ob tem še pove, da vpliva epidemije na delovanje še ne zaznavajo. Kljub vsemu jih bo vedno vodilo temeljno vodilo, »da bi se moralo življenje Vrta spominov in tovarštva na Petanjcih vsekakor nadaljevati, prav tako delovanje ustanove, kakor bo to pač mogoče«.

Celoten pogovor s podpredsednikom Marjanom Šiftarjem je za ogled na voljo na spletni strani ustanove na povezavi: www.dr-siftar-fundacija.org/si/.

Marjan Šiftar o morebitni regijski univerzi: »Ni mogoče dati enoznačnega odgovora, ali je utemeljeno ponovno začeti razpravo o tem. A priori oblikovanja univerze v regiji ne bi izključeval, vendar kaže pri tem biti skrajno realen. Ali bi želeli le formalno ustanovo z zvenečo tablo ali pa glede na razvoj in potrebe okolja ustrezno strokovno profilirano z resno profesionalno zasedbo, ustrezno umeščeno v slovenski visokošolski prostor ter vpeto v mednarodne tokove?«

S to punco ni šale

Aleš Cipot

Naziv najboljšje športnice v šolskem športu v Mestni občini Murska Sobota za leto 2019 je prejela judoistka Leila Mazouzi.

Leila je nosilka naslova državne prvakinja v kategoriji starejših deklic in naslova šolske državne prvakinja, prav tako je zmagala na dveh močnih turnirjih v Mostarju v Bosni in Hercegovini ter v Zeltwegu v Avstriji. Poleg tega je zmagala na vseh uradnih tekmah Judo zveze Slovenije, za kar je prejela priznanje za najboljšo judoistko v Sloveniji do štirinajst let. Lani je nastopila na štirinajstih tekmovanjih doma in v tujini ter vsakokrat blazine zapustila neporažena. V skupno 44 borbah je dosegla 44 zmag! Njena športna vzornica je ukrajinska judoistka in model Daria Bilodid, ki spada med najboljšje judoistke na svetu, saj je že z osemnajstimi leti postala svetovna prvakinja, poleg tega se je pojavila v številnih znanih revijah za modele. Njen drugi športni vzornik je oče Tarik, ki ji je pomagal pri prvih korakih v judu in jo pripeljal do vseh uspehov. Leila je judo začela trenirati v petem razredu osnovne šole v Judo klubu Klima Center Tratnjek Beltinci. Že od začetka jo trenira njen oče Tarik Mazouzi. »Oče in hkrati trener je na treningih strog, od mene zahteva, da od sebe dam

Leila Mazouzi ima jasen cilj, ponovno želi osvojiti naslov državne prvakinja.

sto odstotkov in še več! Ogromno poudarka daje tehniki in hitrosti izvedbe, smo pa v našem klubu znani tudi po tem, da odlično obvladamo tehniko borbe na parterju, kjer lahko izvajamo tehnike vzvodov, davljenj in končnih prijemov. Pogosto pove kako prigodo iz svoje tekmovalne kariere, tako da se lahko tudi jaz učim iz njegovih napak,« treninge opiše nagrajenka. Njeni prednosti sta hitrost in ek-

splozivnost, ob tem pa še neobičajni meti za njeno višino. V zadnjem letu je skoraj polovico borb dobila s tehnikami vzvodov in končnih prijemov v borbi na parterju. Po besedah trenerja jo še čaka veliko dela na področjih fizične moči in psihološke priprave na tekmovanja.

Želi postati kriminalistka

Trenira petkrat tedensko, in sicer

v popoldanskih urah med 17.30 in 19.30, razen v soboto, ko trenira zjutraj ali pa se udeleži tekmovanja. Poleg tega opravi še trening atletike s trenerjem Robijem Kreftom. Četrtek in nedelja sta običajno prosta dneva. V času izrednih razmer sama z očetom trenira dvakrat dnevno. Zjutraj teče in izvaja vaje za moč, popoldne je na vrsti trening tehnike v kimonu. Leila sicer obiskuje osnovno šolo

v Bakovcih., šolanje pa želi nadaljevati na športni gimnaziji v Murski Soboti. Študij, s katerim se spogleduje, je smer kriminalistike na Fakulteti za varnostne vede. Zanima jo zaposlitev na delovnem mestu kriminalistke v policiji. Leila časa za druženje s prijatelji nima veliko, saj daje prednost šolskim in športnim obveznostim. Pravi pa, da z veseljem izkoristi redke proste trenutke in vsekakor tudi poletne šolske počitnice v obdobju, ko ne trenira. Druga polovica počitnic je namreč že namenjena poletnim bazičnim pripravam. Na prehrano zaradi tekmovanja posebej ne pazi, saj tehta dva kilograma manj, kot za njeno tekmovalno kategorijo predpisujejo kriteriji. Za prehrano dobro skrbi babica, nekdanja kuharica, ki pripravlja zdrave obroke, ki temeljijo na beljakovinski hrani. Zjutraj spije toplo limonado z medom in poje banano, v šoli opravi malico in kosilo, po treningu je na vrsti še lahka večerja, solata ali müsli. Njena cilja v prihajajočem obdobju sta ponovna osvojeitev naslova državne prvakinja in udeležba na nekaj močnih mednarodnih tekmah, na katerih bo poskušala doseči dober rezultat. Po zaključeni aktivni karieri bi rada postala sodnica ali trenerka v judu. »Priznanje občine mi pomeni veliko. Je nagrada za ves vložen trud in odrekovanja, hkrati pa je tudi obveza, zato bom poskušala na športnem področju še naprej dosegati dobre rezultate.«

»Soboški Bolt« lovi evropsko prvenstvo

Aleš Cipot

Naziv najboljšjega športnika v šolskem športu v Mestni občini Murska Sobota za leto 2019 je prejel atlet Niko Forjan.

Niko trenira tek na krajše razdalje, torej sprint na 100, 200 in 300 metrov. Atletiko je začel trenirati pred štirimi leti pod vodstvom trenerja Radislava Jokanovića, brani pa barve Pomurskega atletskega kluba Goričko. Uspeh, ki ga je pripeljal do naziva najboljšjega športnika v šolskem športu, je prvo mesto v teku na 300-metrski razdalji na šolskem prvenstvu Slovenije za posameznike v atletiki. Prav tako je na tem tekmovanju zasedel drugo mesto v šolski štafeti v teku na 4 x 100 metrov. Tudi na obšolskih tekmovanjih je postal dvakratni državni prvak na 300 metrov – v dvorani in na prostem, državni prvak v teku na 200 metrov, državni podprvak v teku na 100 metrov in državni prvak v mnogoboju. Je član ekipe večkratnih državnih prvakov s klubsko štafeto v tekih na 4 x 100 metrov, 4 x 200 metrov in 4 x 300 metrov. Z zmago na državnem prvenstvu Slovenije na 300-metrski razdalji je postal član slovenske reprezentance. Slovenijo je

»Priznanje Mestne občine Murska Sobota mi pomeni potrditev, da sem na pravi poti, ter mi daje zagon in motivacijo za nadaljevanje športne poti.«

prav tako zastopal v tekih na 300 metrov in 4 x 100 metrov. Njegov trener ocenjuje, da je Nikova prednost telesna višina, saj lahko teče z daljšim korakom. Istočasno je slabost slaba gibljivost, zato na treningih opravlja vaje, s katerimi bi gibljivost izboljšal. Cilji v prihodnjem obdobju so nastopi na katerem od večjih atletskih tekmovanj, na primer evropskem prvenstvu in na tek-

movanju EYOF – European Youth Olympics Festival. Največji športni cilj je udeležba na olimpijskih igrah. Njegov športni vzornik je nekdani vrhunski jamajški atlet Usain Bolt, svetovni rekorder v teku na 100 in 200 metrov, ki ga spremlja že od malih nog.

Pazi na prehrano, a brez

posebnega jedilnika

Nikov urnik je podoben urniku večine športnikov. Treningi so na vrsti po opravljenih šolskih obveznostih. Trikrat tedensko opravi skupni trening s trenerjem in drugimi atleti, preostale treninge pa vsak dan sam. Zaradi urnika treningov nujne šolske obveznosti opravi zvečer. Treningi sicer v teh izrednih razmerah potekajo indi-

vidualno. Vsako popoldne, če to dopuščajo vremenski pogoji, opravi trening na prostem, v večini primerov v Fazaneriji, ob slabšem vremenu pa kar doma. Niko pazi na prehrano, poskuša se namreč izogibati sladkim in mastnim živilom, a nima posebnega jedilnika. Enakomerno si porazdeli obroke, tako da vzdržuje telesno težo in postavo. Poškodbe so del športa tudi v atletiki. Edina resna poškodba, ki jo je utrpel, je bila poškodba levega kolka. Zaradi nje je pristal na berglah, kar ga je od stez oddaljilo za približno štiri mesece. Ker so klub, v okviru katerega trenira (Pomurski atletski klub Goričko), ustanovili šele lani, imajo še nekaj dodatnih stroškov z nakupi novih dresov, trenirk in majic. Udeležujejo se tudi tekmovanja, ki so seveda plačljiva, mitinge si plačujejo sami, stroške državnih prvenstev poravnava klub. Kot večina atletskih klubov se tudi atleti udeležujejo priprav pred začetkom sezone, kjer sami plačajo stroške bivanja v hotelu. Talentirani atlet obiskuje Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Radenci, poleg atletike pa ga zelo zanima tudi turizem. Trenutno se pripravlja na državno prvenstvo Slovenije za mlajše mladince, ki naj bi bilo 27. in 28. junija v Novi Gorici. Ko se bodo tekmovalna sezona in izredne razmere zaključile, pa računa na več časa za druženje s prijatelji.

Foto: Aleš Cipot

Ostanite zdravi. Skupaj zmoremo.

Prazne ulice, polne glave misli

Aleš Cipot

Piše se april leta 2020. Življenje, kot smo ga poznali, se je v zadnjih tednih korenito spremenilo tudi v naši občini.

Ne bo lahko, a skupaj zmoremo. To je stavek, ki nam v teh dneh nekako najbolj realno opiše vse tisto, kar nas čaka. Nahajamo se v stanju, ki si ga nikakor ne bi želeli. A to je zdaj naša realnost. Žal. In če kdaj, je zdaj čas za solidarnost in sodelovanje. Ne za izključevanje, še manj za izločevanje ali stigmatiziranje.

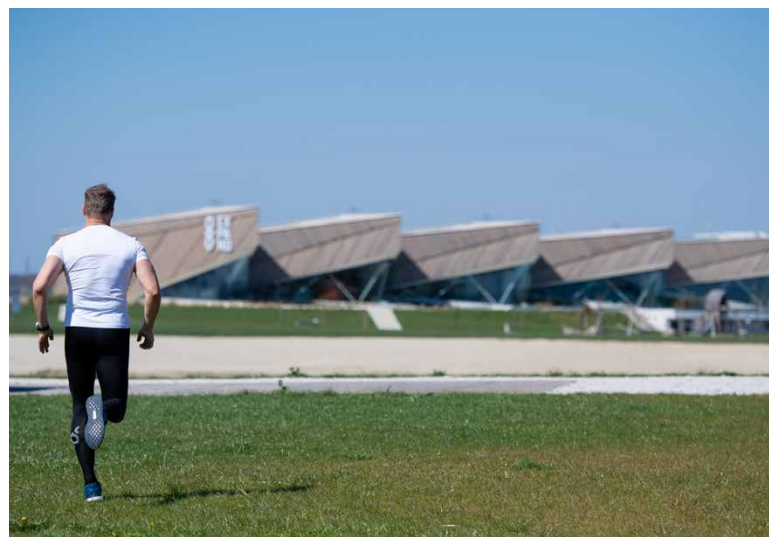
Posledice epidemije je težko napovedati, a dejstvo je, da ne bodo mile. Zato je toliko bolj pomembno, da pazimo nase in na druge. V prihodnjih dneh, tednih in mesecih bodo na preizkušnji naša humanost, iznajdljivost, sposobnosti in zlasti odgovornost. Do sebe in drugih.

To je čas, ki kaže, kako hitro lahko človek postane ranljiv. Hkrati se v takšnih trenutkih kaže zlasti veličina njegovega duha. Naj bo ta večji, kot je ovira, ki nam stoji na poti.

Ostanite zdravi, skupaj zmoremo. / Uredništvo

V dopoldanskih in opoldanskih urah je še čutiti utrip življenja na ulicah, seveda še zdaleč ne takega, kot smo ga bili vajeni pred uvedbo izrednih razmer zaradi epidemije. V popoldanskih urah lahko vidimo le še posamezne sprehajalce. Vsekakor smo se že zbudili v prihodnosti, leto 2020 je na nek način leto 0, po katerem nekaj časa zagotovo nič več ne bo tako, kot je bilo.

Pomembno je, da smo v času izolacije telesno aktivni vsak dan, saj s tem krepimo imunski sistem. Dobra telesna pripravljenost lahko predstavlja dodatno zaščito imunskega sistema, vendar moramo pri tem obvezno upoštevati vsa navodila NIJZ in preostalih javnih institucij, telesno pa se lahko udejstvujemo tudi v notranjih prostorih. Vsekakor v času epidemije še posebej niso zaželenne adrenalinske aktivnosti.

Zaustavljene so vse aktivnosti športnih klubov. V začetku se je govorilo le o igranju tekem pred praznimi tribunami, vendar je kruta resničnost prisilila klube v vseh športih, da prekinajo tekmovanja in tudi treninge in druge aktivnosti. Letošnje evropsko prvenstvo v nogometu je prestavljeno na naslednje leto, prav tako olimpijske igre.

Vlada je že sredi marca preventivno zaprla vse vzgojno-izobraževalne ustanove. Odloka vlade, v katerem prepoveduje druženje, ljudje niso dosledno upoštevali in so zato predstavljali veliko tveganje za prenos bolezni covid-19. Tudi zaradi tega so zaprli vsa športna igrišča, kjer je to bilo fizično mogoče. Na igriščih, kjer dostopa ni mogoče omejiti, so nameščena opozorila, da so zaprta. / Foto: arhiv CZ Murska Sobota

Odgovorni do sebe in drugih

Natalija Kreft

Ko so vrata 16. marca zaprli vrtci in šole, je sledil niz dogodkov in ukrepov, ki so krepko posegli v vsakdan vseh državljanov. Tako kot drugi kraji v Sloveniji tudi Mestna občina Murska Sobota upošteva ukrepe vlade za zajezitev koronavirusa.

Zaprli so se javni zavodi in občina, tudi številni proizvodni obrati in samostojni podjetniki so ustavili delo, vse za to, da bi omejili stike in zajezili širjenje virusa. Že v drugem tednu epidemije so sledile dodatne poos-

Ustanovljen je bil Občinski štab Civilne zaščite Murska Sobota. / Foto: arhiv MOMS

tritve. Na Mestni občini Murska Sobota so sprejeli odredbo o prepovedi uporabe zunanjih javnih športnih površin, telovadnih

naprav in otroških igrišč z igrali v Mestni občini Murska Sobota. Skladno z ukrepom vlade, ki je ustavila ves javni potniški avto-

busni in železniški promet, je bil začasno ukinjen prevoz z mestnim avtobusom Sobočanec. Posledično je uporaba parkirišč v

lasti Mestne občine Murska Sobota do nadaljnjega brezplačna.

Na Mestni občini Murska Sobota in v javnih zavodih so do nadaljnjega odpovedane uradne ure za osebni sprejem strank. Prav tako je zaprta blagajna občine.

Potrebe po varstvu otrok se zbirajo na dežurni telefonski številki 040 224 877 ali 041 773 377.

Za vse informacije so na občini na voljo na tel. št. 02 525 16 77 ali po elektronski pošti (mestna.obcina@murska-sobota.si).

Vse informacije in sprejete ukrepe v zvezi s koronavirusom redno objavljajo na spletni strani mestne občine: www.murska-sobota.si/koronavirus-covid-19

Kako je s komunalnimi storitvami

Komunala Murska Sobota je sprejela dodatne ukrepe za zajezitev in preprečevanje širjenja koronavirusa. Večina služb je zaprtih, nemoteno delujejo služba za odvoz komunalnih odpadkov, služba za odvajanje komunalnih voda in pogrebna služba (cvetličarna na pokopališču je zaprta). Začasna tržnica na Trgu kulture obratuje, zato vabijo ponudnike domačih pridelkov, da ponudijo svoje izdelke (za informacije o brezplačnem najemu stojnice se obrnite na Komunalo Murska Sobota). Zbirni center Murska Sobota obratuje od 8.00 do 14.00.

Gibanje omejeno na občino

Eden ostrejših ukrepov je gotovo odlok o časni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, ki je začel veljati 30. marca. Tako je, da bi zajezili in obvladali epidemijo, do nadaljnjega prepoveda-

no gibanje in zbiranje na javnih površinah ter tudi gibanje izven občin stalnega ali začasnega prebivališča (z določenimi izjemami). S tem odlokom je postala obvezna uporaba zaščitnih mask in rokavic v zaprtih javnih prostorih, kot so trgovine, drogerije, banke, pošte itd., seveda ob upoštevanju varnostne razdalje.

Vsem občankam in občanom Mestne občine Murska Sobota sta 24 ur na dan na razpolago dežurni telefonski številki poveljnika Občinskega štaba Civilne zaščite Mestne občine Murska Sobota Stanislava Wolfa (040 224 877) in strokovnega sodelavca Boža Boharja (041 773 377).

Jevšek: Pazite na bližnje, čuvajte sebe

Na Mestni občini Murska Sobota občanke in občane še enkrat pozivajo k doslednemu upoštevanju ukrepov in navodil Nacionalnega inštituta za javno zdravje in pristojnih institucij, zlasti pa k samozaščiti in omejevanju stikov ter obzirnemu

obnašanju in strpnosti. Kdaj se bodo ukrepi ublažili oziroma kdaj bo življenje prešlo v ustaljene tirnice, ne ve nihče. Zagotovo je le, da nam bo uspelo, če bomo kot skupnost trdni in dosledni. »Vem, da nas je strah. S tem ni nič narobe. Zdaj je na nas, da ta strah obvladamo, da ne bi strah obvladal nas. To bi bilo narobe. Zato pogum. Zato solidarnost. Zato strpnost. Zato spoštovanje in medsebojno razumevanje. Številni projekti bodo zastali. Izgubili bomo delovna mesta. Škoda bo velika. Vse to bomo nadoknadili, a le pod enim pogojem – da ohranimo svoje zdravje in svoja življenja. Zato pazite na bližnje, čuvajte sebe. Danes nikomur ni lahko. Ne tistim, ki ste doma, ne tistim, ki ste v službi, ne šolarjem, ne upokojemcem, ne podjetnikom, ne obrtnikom, ne nevladnikom. Moja zahvala in pohvala gre čisto vsem. Pokazali ste stičnost in ponos, ki ju premorejo le največji,« je zapisal župan Aleksander Jevšek.

Uveljavljanje denarne socialne pomoči

Spoštovane občanke in spoštovani občani,

v skrbi za vašo dobrobit vam sporočam, da Mestna občina Murska Sobota občanom, ki so se znašli v materialni stiski, na podlagi Odloka o denarni socialni pomoči v Mestni občini Murska Sobota (Uradni list RS, št. 110/11) dodeljuje enkratno občinsko denarno socialno pomoč.

Občani in občanke, ki ste ostali brez dohodka oziroma se vam je dohodek prepolovil ali drastično zmanjšal, lahko vlogo za enkratno občinsko denarno socialno pomoč vložite pri Centru za socialno delo Pomurje, ki bo odločal o upravičenosti do pomoči (spletna stran CSD www.csd-slovenije.si/csd-pomurje/; e-pošta: gp-csd.pomur@gov.si).

Enkratna občinska denarna socialna pomoč se bo dodeljevala na način in pod pogoji zgoraj navedenega odloka, uveljavlja pa se z obrazcem, ki je priložen temu dopisu. Izpolnjen obrazec se odda v pisni ali elektronski obliki na naslov Centra za socialno delo Pomurja.

Pozivam vas torej, da vsi tisti, ki v letošnjem letu še niste uveljavljali pravice do enkratne občinske denarne socialne pomoči, in tisti, ki ste se v dani situaciji znašli v materialni stiski zaradi izpada dohodkov ali drugih socialnih okoliščin, uveljavite to pravico. Zlasti pozivamo tiste starše oziroma družine, katerih otroci v času epidemije ne prejemajo subvencioniranih šolskih kosil, finančna situacija pa jim ne omogoča pokrivanja osnovnih življenjskih potreb družine, da zaprosijo za to pomoč.

Občanom prav tako priporočamo, da zaradi trenutnih razmer v gospodarstvu, ko je veliko delavcev na čakanju na delo ali pa so delo celo izgubili, izkoristijo tudi vse oblike redne in izredne državne denarne socialne pomoči, ki se prav tako uveljavlja na pristojnem centru za socialno delo.

Z željo, da ostanete zdravi, vas pozdravljam.

S spoštovanjem.

Župan
dr. Aleksander Jevšek

Zdaj je čas za solidarnost

Ksenija Glažar,
Geza Grabar
Foto: Ksenija Glažar

Zaradi naraščanja števila primerov okužb s koronavirusom je bila v Sloveniji 12. marca razglašena epidemija, s čimer sledimo dan prej razglašeni pandemiji Svetovne zdravstvene organizacije. Mestna občina Murska Sobota je takoj za tem aktivirala občinski štab Civilne zaščite.

Lokacija ambulante covid-19 je v Zdravstvenem domu Murska Sobota, Grajska 24 (prostor bivše patronažne službe). Vhod je s Kopališke ulice.

Aktiviran občinski štab Civilne zaščite

Po razglasitvi epidemije v Sloveniji je župan Aleksander Jevšek sklical krizni sestanek s predstavniki vseh institucij v občini, ki so pristojne za izvajanje preventivnih ukrepov in organiziranje pomoči. Namen sestanka je bil vzpostaviti kar najboljšo organiziranost in sodelovanje ter komunikacijo med institucijami in z javnostmi ter s tem doseči

čim učinkovitejše izvajanje ukrepov v boju proti širjenju koronavirusa med prebivalstvom. Jevšek je poudaril, da morajo vse institucije v prvi vrsti upoštevati navodila ministrstva za zdravje in Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Sprejeli so več ukrepov, in sicer da župan v skladu s svojimi pooblastili aktivira občinski štab Civilne zaščite z namenom vodenja in koordinacije aktivnosti vseh vključenih institucij v ožjem sestavu, z možnostjo širitve.

Kam poklicati, če sumite, da ste okuženi

Če sumite na okužbo, pred prihodom v ambulanto obvezno pokličite osebnega zdravnika. Zdravstveni dom Murska Sobota ima poleg ambulante za covid-19 tudi ambulanto za pregled bolnikov brez znakov okužbe dihal. Ambulanta deluje v prostorih splošne ambulante, Grajska 24, Murska Sobota (pritličje – prostori nekdanje dežurne službe), od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.00 za bolnike, ki jih pokriva ZD Murska Sobota (telefon: 02 534 13 40).

Dostava obrokov na dom

V primeru motenj pri dobavi humanitarne pomoči (dostava obrokov na dom) je na Mestni občini Murska Sobota na razpolago telefonska številka 02 525 16 77. Občani se lahko obrnejo tudi na škofijsko Karitas (02 538 11 50), EHO Podpornica (041 705 003) ali območno enoto Rdečega križa (02 512 45 20).

Posebej poudarjajo, da gre izključno za oskrbo z obroki prehrane v nujnih primerih.

Nacionalni klicni center za informacije o koronavirusu vsak dan med 8.00 in 20.00: 080 14 04

Ambulanta covid-19 v Zdravstvenem domu Murska Sobota

Ločen in varen način obravnave pacientov z možno boleznijo covid-19 je organiziran v okviru t. i. vstopnih ambulant za covid-19. V Murski Soboti ambulanta covid-19 deluje v okviru Zdravstvenega doma Murska Sobota, in sicer na Grajski ulici 24 (prostor nekdanje patronažne službe in zabojnik – vhod s Kopališke ulice). Ambulanta je odprta 24 ur na dan, vsak dan. Občane pozivajo, da dosledno upoštevajo navodila in na vstopno točko ne prihajajo nenapovedano, ampak najprej po telefonu pokličejo izbranega osebnega zdravnika ali dežurno službo, kjer bodo dobili vsa potrebna nadaljnja navodila. Aktualne informacije objavljajo na spletni strani <https://www.zd-ms.si/>.

V času epidemije so v Zdravstvenem domu Murska Sobota na voljo svetovalci psihologi za kratke razbremenilne pogovore po telefonu 041 396 192 ali po elektronski pošti psiholog.covid19@zd-ms.si, in sicer vsak delovni dan od 8.00 do 20.00.

Veliko koristnih informacij v povezavi z novim virusom, ukrepi, aktualne informacije, kam se zateči po pomoč, in drugo je objavljeno na spletni strani Mestne občine Murska Sobota: [www://murska-sobota.si/koronavirus-covid-19](http://www.murska-sobota.si/koronavirus-covid-19). Navodila se glede na razvoj epidemije lahko spreminjajo iz dneva v dan.

Kako v času epidemije novega koronavirusa pomagajo ljudem v stiski, smo povprašali predstavnike Evangeličanske humanitarne organizacije Podpornica, škofijske Karitas in območne enote Rdečega križa.

Topla beseda in pristrčni pogovori na daljavo

V okviru Evangeličanske humanitarne organizacije Podpornica po besedah škofa Leona Novaka dnevno zagotavljajo tople obroke za bolne, starejše, ki živijo sami in ne zmorejo več samoskrbe, ter za druge ranljive skupine. Poleg tega zagotavljajo še bolniške postelje za tiste, ki so v domači negi. Trenutno imajo izposojenih nekaj čez 260 bolniških postelj. Delovanje Evangeličanske humanitarne organizacije Podpornica se je prilagodilo trenutnim razmeram. »Še vedno dobavljamo bolniške postelje, ki jih prej dobro razkužimo, prav tako delavci in prostovoljci naše humanitarne organizacije upoštevajo predpisana higienska navodila,« pravi škof in doda, da podobna pravila veljajo pri dnevni dobavi toplih obrokov, ki so jo povečali do najvišje zmogljivi-

V teh dneh je v ospredju solidarnost do šibkih. / Foto: EHO Podpornica

vosti kuhinje v Splošni bolnišnici Murska Sobota, od koder vozijo obroke. Največ jih razvozijo po občinah Murska Sobota, Puconci in Moravske Toplice. Brez povečanega števila prostovoljcev tega zaloga ne bi zmogli.

Veliko delo opravlja tudi Karitas

Jožef Kociper iz murskosoboške škofijske Karitas pravi, da se

»vedno moramo na novo vprašati, kako priti do sočloveka v stiski, da mu ne naredimo več škode kot koristi. Prav ta vprašanja so še toliko bolj pomembna zdaj, ko nas ogroža majhen, neviden sovražnik koronavirus, ki nam streže po življenju. Ljudje, ki jim običajno pomagamo, so verjetno najbolj ogroženi, kajti mnogi med njimi so šibkega zdravja in bi ob napadu virusa lahko kaj kmalu oma-

gali«. Zato so upoštevali priporočila ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter poiskali varnejše poti do ljudi v stiski. Zaprli so vse dnevne programe, svetovalnice in fizično razdeljevanje hrane. Delo v nastanitvenih programih v materinskih domovih so zdravstveno in higiensko prilagodili, da se v kar največji meri obvarujejo nepotrebnih okužb z virusom. Za dnevne programe so poiskali nove poti pomoči. Obiskovalcem ljudske kuhinje so pripravili večji prehranski paket, konec marca so jim pomagali še z darilno kartico za trgovino, da bodo lažje prebrodili čas osamitve. Prav tako so jih povabili, da jih ob večji stiski pokličejo po telefonu, da skupaj poiščejo pot iz nje. Največ prednosti dajejo pomoči obolelim zaradi virusa, ki imajo odločbo o osamitvi in nimajo bližnjih, da bi jim pomagali. Takoj za njimi so pomoči potrebni starejši in tudi mlajši kronično bolni, ki morajo zaradi omejitve biti v samoizolaciji in nimajo bližnjih, ki bi jim pomagali. Še zlasti želijo biti pozorni do tistih, ki trpijo, ker so zaprti med štiri stene in nimajo nikogar, da bi se lahko nanj obrnili vsaj po telefonu. Za zaščito starejših in drugih kroničnih bolnikov je, kot pravi Kociper, zdaj najpomembnejša osamitev. Za tiste, ki prinašajo nujno potrebne življenjske potrebščine, je pomembno, da so popolnoma zdravi, da doma nimajo kro-

ničnih bolnikov in da zadnji tedn niso bili v stiku z obolelimi, zlasti pa je pomembno, da neposredno pomagajo samo enemu ali največ trem ljudem, ki potrebujejo pomoč. Kot opazajo, so obiskovalci rednih programov omejitve zelo dobro sprejeli in jih razumejo. »Pokličite znance, sorodnike, sosede. Veseli vas bodo! S tem dejanjem boste naredili dobro delo zase in za njih,« poziva Kociper.

Kaj ljudi v stiski najbolj skrbi?

Pri Rdečem križu Slovenije – Območnem združenju Murska Sobota pravijo, da med epidemijo pomagajo posameznikom in družinam z nujno oskrbo oziroma dostavo humanitarne pomoči – najnujnejše hrane, higienskih pripomočkov ali zdravil. Kot pojasni koordinator prostovoljcev Damjan Vuzem, dostava poteka na dom, pred vrata, da se v čim večji meri izognejo osebnemu stiku med prostovoljci in prejemniki pomoči. Kot opazajo, ljudi najbolj skrbi, da bodo ostali brez osnovnih življenjskih potrebščin. Občanom svetujejo, da si med seboj pomagajo tako, da so v oporo drug drugemu in tistim, ki v takšnih razmerah potrebujejo še dodatno pomoč, ter da dosledno upoštevajo vse ukrepe in higienska priporočila za ohranitev zdravja in življenja vseh nas.

Brez Civilne zaščite ne gre

Po številnih naravnih nesrečah v minulih letih – neurjih z vetrolomom, točo in povodnjijo, pa tudi ob izlitju nevarnih snovi in požarih, se pripadniki Civilne zaščite v občini lotevajo ukrepov za zaježitev izbruha epidemije koronavirusa. Poveljnik Stanislav Wolf priznava, da se s tako zahtevno operacijo v dolgi poklicni karieri še ni soočil. Ne nazadnje gre za pandemijo svetovnih razsežnosti, pri kateri je težko predvideti nadaljnji potek, še težje pa napovedati, kdaj se bo vse to končalo. Traja lahko več mesecev, je zaskrbljen, zato bodo zagotovo potrebni dodatni ukrepi.

Zaprl javne zunanje površine, aktivirali nadzorne skupine

Na pobudo župana dr. Aleksandra Jevška in Wolfa se je občinski štab Civilne zaščite zaradi potrebe po ukrepanju zaradi zaježitve omenjene pandemije sestel na izrednih sejah. Številne ukrepe za lažje izvajanje nalog ob preprečevanju širjenja bolezni je sprejela tudi občinska uprava. Niz z županom usklajenih nalog so doslej opravili tudi pripadniki službe za podporo, tehnično-reševalne enote in prve pomoči. Wolf navaja, da so po županovi odredbi z

opozorilnimi trakovi že 18. marca zaprli vse javne zunanje športne površine, vključno z otroškimi igrali, in to na celotnem območju mestne občine. Na njih so namestili tudi obvestila o prepovedi uporabe te infrastrukture. Mestni park za zdaj ni zaprt. Pripadniki omenjenih služb so na območju občine kmalu zatem začeli vsakodnevno izvajati nadzor nad upoštevanjem ukrepov, sprejetih na državni ravni (prepoved združevanja več kot dveh oseb na enem mestu, varnostna razdalja, koriščenje igral in zunanje športne infrastrukture itd.). Ker pripadniki Civilne zaščite niso

represivni organ, je njihova naloga zgolj opozarjanje, ob morebitnih kršitvah pa pokličejo policijo ali mestno redarstvo. V nadzorih skupinah sta vedno po dva pripadnika, še pojasnjuje Wolf, ena skupina naloge opravlja dopoldne, druga popoldne.

Delili zaščitne maske

Poveljnik Wolf je izrazil zadovoljstvo, da so pripadniki občinskega štaba doslej razdelili več kot 10.000 zaščitnih mask v trgovske centre, lekarne in za tiste stranke, ki same niso imele zaščitnih mask. Mestna občina Murska Sobota je sicer vsakemu

gospodinjstvu v občini poslala po eno zaščitno masko. Kot še pravi sogovornik, bodo zaradi logističnega zaloga aktivirali še ulične poverjenike, poverjenike mestnih četrti in poverjenike po primestnih krajevnih skupnostih. Kot odziv na stanje je mestna občina od podjetja Geder iz Podgrada pri Gornji Radgoni dobila štiri posebne škropilnice za razkuževanje. Za razkuževanje v skupnih bivanjskih prostorih (blokih) sta sicer na območju mestne občine zadolžena upravnik večstanovanjskih objektov FISA in Komunala.

Podjetniki darovali za medicinsko opremo

Melita Marič

Številna pomurska podjetja so se združila in za Splošno bolnišnico Murska Sobota zbrala nekaj več kot 80.000 evrov za medicinsko opremo.

Akcija zbiranja je stekla na pobudo Pomurske gospodarske zbornice, ko sta predsednik Pe-

ter Polanič in direktor Robert Grah na prošnjo vodstva bolnišnice pozvala podjetja k skupni donaciji za nakup medicinskega ventilatorja oziroma naprave za umetno predihavanje pljuč ter šestnajstih kompletov osebne varovalne opreme za zdravstveno osebje. Po velikem in hitrem odzivu je k donaciji pristopilo okoli štirideset podjetij, med njimi tudi podjetja iz Mestne občine Murska Sobota: Transpak, Megras, Zavarovalnica Triglav – OE Murska Sobota,

Medicop, Panvita, Pomgrad, Xal, Hakl IT, Kodila, Mlinopek, Proconi, Osem, Saubermacher Komunal Murska Sobota, Roto, First in Helos. Ventilator v vrednosti 40 tisoč evrov je nujen pri predihavanju najtežjih bolnikov, ki sami ne morejo več dihati, v bolnišnici pa ga bodo prejeli maja. Komplete posebne varovalne opreme za zdravstveno osebje v skupni vrednosti 40.500 evrov so že prejeli.

Že pred to akcijo zbiranja sredstev je bolnišnica prejela donacije okoli desetih pomurskih podjetij. / Foto: arhiv Splošne bolnišnice Murska Sobota

Gospodarstvo in prebivalstvo na preizkušnji

Ksenija Glažar

Med aktualno epidemijo se podjetja in podjetniki soočajo z različnimi težavami in izzivi.

Predstavljamo zgodbo turistične vodnice, ki je čez noč ostala brez naročil. Kako se je spremenilo poslovanje, smo poizvedovali v Pomurskih mlekarinah. V Pomurski gospodarski zbornici pa poudarjajo, da so interventni ukrepi države za pomoč gospodarstvu in prebivalstvu nujni.

Klaudija Pertoci:

»Turizem bo v letošnjem letu utrpel velike izgube«

Foto: osebni arhiv

Pertocijeva je samostojna podjetnica od leta 2008. Ukvarja se s turističnim vodenjem in svetovanjem ter podjetniškim svetovanjem. Poslovni načrti za letošnje leto so bili zelo obetavni. Vse do julija je imela potrjenih veliko izletov in potovanj, po izbruhu koronavirusa pa jih je bilo odpovedanih kar 95 odstotkov, preostanek je prestavljen za nedoločen čas. Odpovedana so tudi vsa načrtovana predavanja in usposabljanja v prvem polletju, ki jih prav tako izvaja. Ker je turizem sezonska dejavnost, večina turističnih vodnikov največ dela opravi v t. i. visoki sezoni, ki traja, kot razloži sogovornica, pet mesecev, in sicer vanjo spadajo meseci april, maj, junij, september in oktober. V tem času zaslužijo tudi do 90 odstotkov vseh letnih prihodkov. »Za marsikoga so ti meseci zelo pomembni in težko nadoknadi izgubo. Zato moramo biti disciplinirani, da denar smotno in preudarno porazdelimo na vse mesece za plačilo prispevkov in drugih tekočih stroškov, ob tem pa še nam mora nekaj ostati,« pravi podjetnica. Tudi za obdobje po ukinitvi ukrepov ne kaže najbolje, ker bodo ljudje potovanja tokrat potisnili ob stran. O obetih meni, da se lahko v njenem poslu negotovost zavleče vse do jeseni. »Turizem bo v letošnjem letu v splošnem utrpel velike izgube. Morda bo mogoče izpeljati nekatera individualna potovanja in izlete, bojimo pa se, da letos organiziranih potovanj in izletov ne bo veliko,« še dodaja podjetnica iz Kroga. Z dejavnostjo bo nadaljevala, a

mora razmišljati o prestrukturiranju oziroma drugi dejavnosti, da bo v vmesnem času lahko preživela. Z ukrepi vlade ni najbolj zadovoljna in ima občutek, da so naredili nekaj na hitro ter iz pisarne names-to s terena. »Menim, da bi se morali veliko bolj poglobljeno ukvarjati s problematiko vsakega sektorja posebej.«

Pomurska gospodarska zbornica: »Zdaj je nujno takoj sprejeti vse interventne ukrepe«

S kakšnimi omejitvami poslovanja se soočajo pomurska podjetja, kje imajo največje težave ter kako se izvele iz trenutne situacije in poslovati naprej, smo se še pred velikonočnimi prazniki pogovarjali z Robertom Grahamom, direktorjem Pomurske gospodarske zbornice.

Foto: Aleš Cipot

Kako se po vaših informacijah podjetniki v Pomurju soočajo z omejitvami poslovanja in katerim panogam je najtežje?

V Pomurju je trenutno zelo težka gospodarska situacija. V celoti je že od razglasitve epidemije bolezn covid-19 13. marca zaprto celotno turistično gospodarstvo, torej vsi hoteli in restavracije, z odlokom vlade so od 16. marca zaprte vse storitvene dejavnosti za široko potrošnjo in vse trgovine, ki niso del nujne oskrbovalne verige. Drugi industrijski obrati poslujejo, a nekateri z zmanjšanim obsegom proizvodnje. V celoti poslujeta industrija izdelave medicinske opreme in živilska industrija, vendar s precej zmanjšanimi kapacitetami.

Zelo pomembno je, kako se iz teh težav izvleči. Imajo podjetniki dovolj informacij o tem, kam se lahko obrnejo za tovrstne informacije oziroma svetovanja? Kaj jim pri tem svetujete?

Zdaj je nujno takoj sprejeti vse interventne ukrepe – torej protikrizna koronapaketa 1 in 2 vlade za pomoč gospodarstvu in prebivalstvu. Govorimo o ukrepih za ohranjanje delovnih mest in zagotavljanje likvidnosti v gospodarstvu in pri samostojnih podjetnikih ter ukrepih za socialni

položaj prebivalstva. Prvi paket se ocenjuje na tri milijarde evrov, prav tako bo moral slediti drugi paket vsaj v enaki višini, torej govorimo o skupaj šestih milijardah evrov pomoči v zelo kratkem času. Tako bomo uspeli zagotoviti čimprejšnje okrevanje gospodarstva in postopno normalizacijo poslovanja v

Pomurske mlekarne: »Zavedati se moramo, da so domači izdelki najvarnejši«

Kako se je po razglasitvi epidemije spremenilo poslovanje v Pomurskih mlekarinah, kaj so njihove največje težave in kako sodelujejo s poslovnimi partnerji, smo vprašali murskosoboško podjetje Pomurske mlekarne. Direktor komerciale Harry Steržaj je odgovore strnil v zanimivo razmišljanje, v katerem opozarja na sodelovanje, pomoč in zavedanje o lokalnem.

Kako se je po razglasitvi epidemije in sprejetju poostrenih ukrepov spremenilo poslovanje v vašem podjetju? Kje imate največje težave?

Prehrambna industrija je v takih situacijah zelo na udaru, saj je

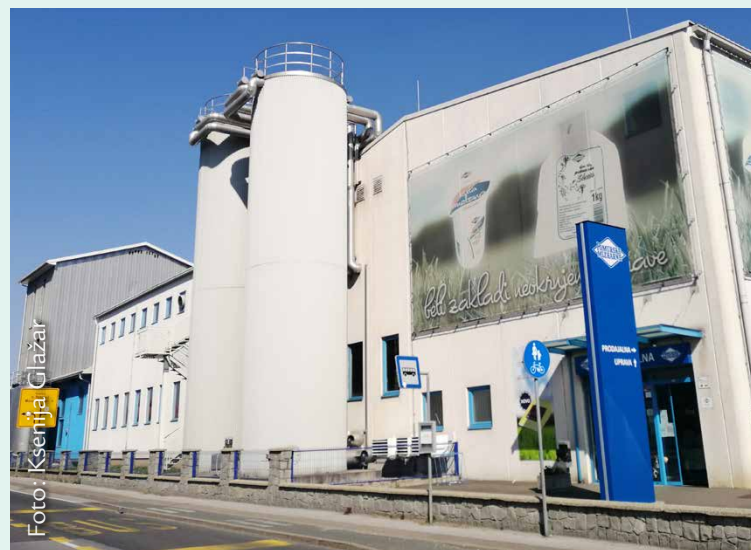

Foto: Ksenija Glažar

Paket ukrepov vlade za omilitev posledic epidemije

Vlada je sicer k obvladovanju situacije in dolgoročnemu zmanjševanju škodljivih posledic za gospodarstvo in prebivalstvo pristopila z dvostopenjskim sistemom: s takojšnjimi interventnimi ukrepi ter oblikovanjem strateških ukrepov za pomoč prebivalstvu in gospodarstvu. Državni zbor je doslej potrdil zakon, s katerim bo država pomagala prizadetim podjetjem in posameznikom. Ukrepi so vredni tri milijarde evrov, veljali pa bodo od razglasitve epidemije 13. marca do konca maja, morda pa še mesec dni dlje. Medtem je v pripravi že tudi drugi paket ukrepov.

Ključni ukrepi prvega paketa:

• ukrepi za samozaposlene: od-

drugi polovici leta. Podjetja člani Pomurske gospodarske zbornice dobivajo sprotne informacije o vseh sprejetih in tudi predvidenih ukrepih. Na spletni strani zbornice imamo že od 13. marca vzpostavljeno spletišče »Poslovni nasveti v času koronavirusa«, ki ga večkrat dnevno ažuriramo z vsemi infor-

ni mogoče samo zapreti in počakati na boljše čase, ampak je treba zelo hitro sprejeti dodatne ukrepe, da bi zaposlene zaščitili pred zunanjimi vplivi in nadaljevali z delom. V naši industriji je higiena z velikimi črkami zapisana že v vsakdanjem življenju, zato smo se lažje prilagodili kot v drugih panogah. Po razglasitvi epidemije smo delali pospešeno, ker smo skupaj s trgovci ljudem želeli zagotoviti izdelke. Menim, da nam je to ob velikih naporih vseh ljudi, ki so delali tudi prek običajnih zmogljivosti, za kar jim pripada vsa zahvala, tudi uspelo. Težava so transportne poti, ki so otežene in dolgotrajnejše, in sicer tako pri prodaji v tujino kot pri nabavi doma in iz tujine. Temu se moramo prilagajati, a ni lahko. Nekaj izvoznih poslov je zastalo, recimo Hongkong, nekaj se jih je prepolovilo, nekaj upočasnilo, a se trudimo rešiti tudi to. Prave težave bodo nastopile šele zdaj, ko bo na nabavnem trgu preveč domačega

macijami, napotki, navodili in obrazci. Prav tako enkrat tedensko članom pošiljamo informator, v katerem so zbrane vse nujne in ažurne informacije. Poleg tega smo glede na resnost situacije vsem članom na razpolago od jutra do večera.

mleka, ki ga ne bomo zmogli predelati, če pa že, bodo cene izdelkov in drugega blaga zunaj meja, kamor bi te viške lahko usmerili, nizke in ne bodo zadoščale za kritje vseh stroškov v verigi. Ta problem ne bo samo naš, ampak celine evropskega trga. Tudi konec epidemije ne bo veliko pomagal, saj se bodo viški določenega blaga pojavili vsepovsod, in to po cenah, ki bodo nesprejemljive in ne- lojalne. Največ lahko tu naredimo sami. Zavedati se moramo, da so domači izdelki najvarnejši in najboljši, in to ne samo v časih, ki nas v taka razmišljanja prisilijo, ampak vedno. In če bomo taki še naprej, bo tudi Slovenija uspešnejša in postala vse tisto, kar smo si želeli, ko smo se osamosvajali.

Kako naprej?

Smo v nenehnih stikih z domačimi in tujimi poslovnimi partnerji ter sodelujemo, kolikor je to mogoče. Ne moremo trditi, da je vse običajno in dobro, a leta sodelovanja prinašajo znanje in ideje, ki lahko pomagajo. Vsi skupaj vemo, da se nam ne obetajo časi razcveta, ampak časi sodelovanja, razumevanja, pomoči in odkritosti, če bomo želeli stvari izboljšati. Toda to ne bo lahko, saj se bodo na podlagi moči in denarja našli posamezniki, ki jih zanima samo lasten jaz – sebičnost namreč ne pozna meja. In na nas bo, da to spremenimo. Pomurske mlekarne bodo še naprej skušale izdelke iz domačega mleka in dela Slovenije, ki se lahko ponaša z naravo, ljudmi in preprostostjo, nuditi našim ljudem ter preživeti te težke trenutke. Tu nam lahko pomagajo sodelavljani.

ga dodatka za tiste zaposlene v zasebnem sektorju, ki v času krize delajo (če njihova zadnja izplačana mesečna plača ni presegla trikratnika minimalne plače);

- delavcem, ki so na čakanju za delo, prispevke in nadomestilo (80 odstotkov plače) krije država;
- delavci, ki so doma zaradi varstva otrok, so prav tako upravičeni do 80-odstotnega nadomestila plače, ki ga v celoti krije država;
- 30-odstotno znižanje osnovne plače določenemu delu funkcionarjev.

Podrobnejše in zlasti aktualne informacije so objavljene na spletni strani www.gov.si/teme/koronavirus/vladni-ukrepi/, kjer so predstavljene celoviti pregledi ukrepov s povezavami do vseh podrobnejših navodil in pogojev.

Izziv meseca: Delo in učenje od doma

Natalija Kreft

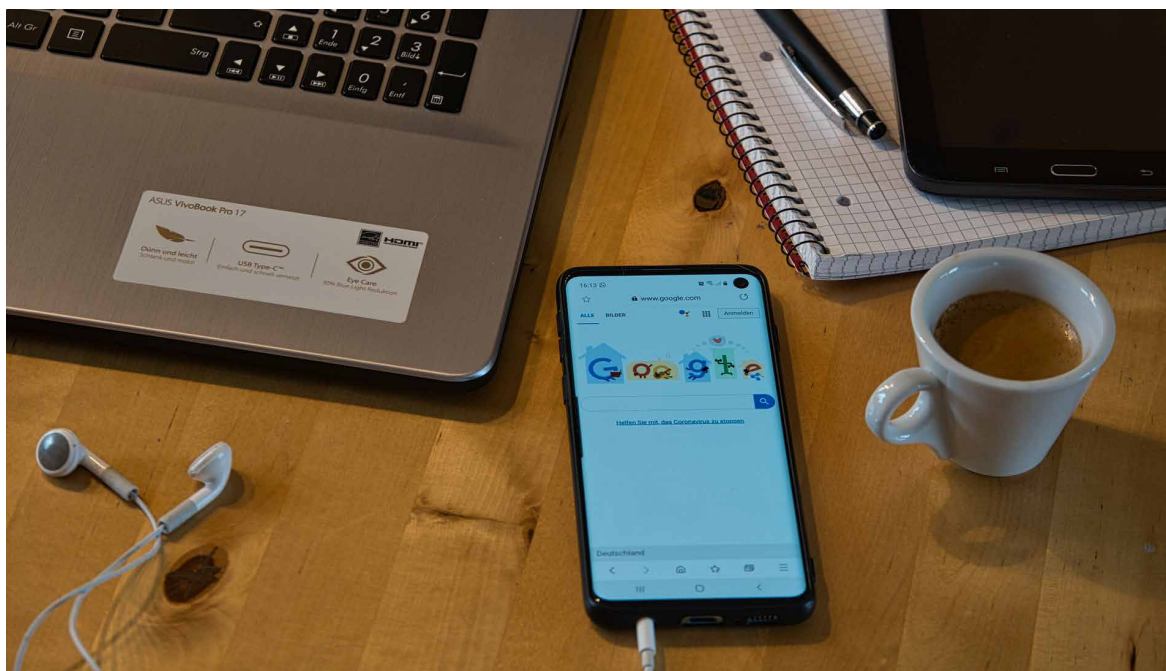
Številne družine so se prvič soočile s kombinacijo dela od doma, šolanja otrok doma in gospodinjskih opravil. Hkrati so družinski člani postali sodelavci in edina družba. Nov način življenja ob tem prinaša nove izzive.

Omejitve in prepovedi so privedle do sprememb, ki jih še nismo doživeli. Ena tovrstna preizkušnja je gotovo šolanje od doma. Dekan Fakultete za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru Mitja Slavinec o tem pravi: »Šolanje od doma je zdaj pravzaprav edina učinkovita kompenzacija za klasični pouk. Zahvaljujoč številnim didaktičnim pripomočkom in elektronskim gradivom lahko tako skoraj na vseh ravneh izobraževanja zadovoljivo nadomestimo mnoge vsebine in oblike šolskega procesa. Starejši so dijaki in učenci, bolj uspešno je lahko učenje na daljavo. Še zmeraj pa ponekod ostaja potreba po klasični razlagi. Prav za te potrebe smo razvili portal www.razlagamo.si, kjer naši študenti in profesorji učencem in dijakom pomagajo z razlagami.« Ob tem dodaja, da bo dolgoročen

vpliv na šolski sistem zagotovo pozitiven, saj so razmere v uporabo sodobnih didaktičnih pripomočkov prisilile marsikoga, ki jih sicer ne bi uporabljal.

Učenje od doma najbolj varno

Na fakulteti so se morali na nove razmere ustrezno prilagoditi. »Fakulteto za naravoslovje in matematiko smo zaprli že dva dni pred odlokom ter prešli na delo in študij na daljavo. Takoj naslednji dan smo dodatno usposobili in po potrebi opremili profesorje in asistente ter začeli s predavanji na daljavo, z izjemo nekaterih eksperimentalnih in terenskih vaj, kjer to ni mogoče. Od doma poteka tudi večina administracije, vsak dan je krajši čas prisotna oseba za opravila, ki jih ni moč opraviti na daljavo. Delovanje fakultete poteka skoraj nemoteno, seveda zaradi tega, ker opravljamo le nujna opravila ter zagotavljamo zlasti pedagoški in del raziskovalnega procesa.« Meni, da sta v trenutnih razmerah tovrstno delo in učenje najboljše in najbolj varna rešitev. »Na fakulteti vsak dan posodobimo raziskavo o nadaljnjem širjenju virusa (www.fizika.fnm.um.si); kot kaže, bodo zaostrene razmere še nekaj časa trajale, zato je treba v tem obdobju čas v čim večji meri izkoristiti s takimi alternativnimi oblikami.«

Delo od doma sicer nudi udobje, a hkrati predstavlja tudi velik izziv. / Foto: Anrita1705, Pixabay

Delo od doma predstavlja številne izzive

Kot šole in fakultete so vrata zaprla številna podjetja. Tako so se za delo od doma odločili tudi v Pomurskem tehnološkem parku. »Ker smo projektno naravnano svetovalno podjetje, je bila reorganizacija dela lažja v primerjavi s proizvodnimi podjetji. Zaposleni uporabljajo službene prenosne računalnike in imajo dostop do skupnih podatkovnih zbirk. S tem smo zagotovili osnovne pogoje, ki jih zaposleni potrebujejo za delo od doma. Kar se tiče orga-

nizacije znotraj infrastrukture, ki se podjetjem oddaja v najem, so prostori zaklenjeni, s čimer je onemogočen lahek dostop v poslovne prostore. Če za to obstaja potreba, smo dosegljivi. Podjetja najemniki imajo dostop 24 ur na dan in 7 dni v tednu ter sami odločajo o delovnih pogojih znotraj svoje organizacije in o koriščenju prostorov, ki jih imajo v najemu,« nov pristop pojasni direktor Marko Močnik. Ob tem meni, da delo od doma daje zaposlenim možnost, da si prilagodijo delovni čas in se popolnoma posvetijo določenemu izzivu, ki

ga rešujejo. Je pa delo v pisarni vsekakor bolj produktivno, hitrejše, bolj kakovostno; delu v pisarni dajeta prednost moment socializacije osebja ter izmenjava znanja in izkušenj. »Zaradi uporabe delovnih sredstev, ki so na razpolago samo v poslovnih prostorih, se zaposleni še vedno odločajo, da so določene dneve v pisarnah. Delovni proces organiziramo tako, da je v pisarni le po ena oseba.« Marsikatera družina je zaradi dela in učenja doma postala močnejša in bolj funkcionalna. Le čas bo pokazal, kaj smo se naučili in kaj bomo iz te situacije odnesli.

Druga priložnost pomembna kot še nikoli

Tomaž Lapoša,
Aleksandra Krumpak
(Pomurski tehnološki park)

Pandemija koronavirusa je na veliko preizkušnjo postavila ves svet in zamajala na videz trdne temelje naše družbe. Tudi Slovenijo je doletela vsesplošna zdravstvena in ekonomska kriza, ki prinaša spremembe v obnašanju ljudi in dojemanju sveta.

Poleg glavnega cilja ohranjanja življenj sta prisotna negotovost in strah na gospodarskem področju. Med tistimi, ki z največjo negotovostjo zrejo v prihodnost, so zlasti manjša podjetja in samostojni podjetniki. Najbolj prizadeti so gostinci, frizerji, kulturniki in vsi drugi, ki zaradi prepovedi poslovanja ali narave dela beležijo popoln iz-

pad dohodka. Vlada je sprejela več ukrepov za omilitev posledic epidemije, vendar za marsikaterega samostojnega podjetnika univerzalni temeljni dohodek in odpis vseh prispevkov ne bosta dovolj, tudi zaradi fiksnih mesečnih stroškov (najemnine itd.). Po koncu epidemije sledi recesija, nekateri predvidevajo, da bo težave imelo 90 odstotkov podjetij. Zato je druga priložnost za podjetnike pomembna bolj kot kdajkoli prej.

Ko udari splet okoliščin

Živimo v družbi, ki močno stigmatizira poslovni (in osebni) neuspeh. Neuspeh ni sprejet kot dragocena izkušnja, učenje, podlaga, ki te lahko popelje do uspeha. Veliko podjetnikov, ki so v težavah ali so že šli skozi stečaj, je v poslovnem okolju nezaželenih in pogosto označenih za prevarante. A podjetništvo je negotovo. Po tej epidemiji bo večini jasno, da k neuspehu in prenehanju poslovanja podjetij lahko botruje tudi splet okoliščin. Med njimi je seveda tudi nekaj takšnih, ki delujejo protizakonito, a vendar (pre)pogosto gre za posploševanje. Raziskave nam-

Pod okriljem projekta DanubeChance2.0. je bilo v začetku marca organizirano srečanje mednarodnih strokovnjakov za drugo priložnost v Cluj-Napoci, v Romuniji.

reč kažejo, da je le od štiri do šest odstotkov stečajnih postopkov (na ravni EU) posledica goljufije. Zaradi stigmatizacije se le osem odstotkov podjetnikov po stečaju odloči za ponovno podjetniško pot. S tem se izgublja velik potencial, saj rezultati raziskav kažejo, da so podjetniki, ki se odločijo za ponovni začetek, bolj uspešni, podjetja rastejo hitreje, preživijo dalj časa kot povprečna zagonska podjetja ter zaposlujejo večje število ljudi. Če ob tem upoštevamo, da gre v EU na

letni ravni v stečaj okrog 200.000 podjetij, zaradi česar je izgubljenih 1,7 milijona delovnih mest (in to še pred izbruhom epidemije), potem je razumljivo, kako velik potencial za gospodarsko rast predstavlja podjetništvo druge priložnosti.

23. aprila brezplačna spletna delavnica

Tega se zaveda tudi Evropska komisija, ki je lani sprejela novo insolvenčno direktivo, na podla-

gi katere bi naj pošteno podjetniki hitro dobili drugo priložnost. V duhu te direktive, skupaj s projektnimi partnerji v okviru projekta Danube Chance 2.0, razvijamo orodja za reševanje podjetij (Rescue and Revitalisation Transnational Tool), preučujemo primere dobrih praks in pripravljamo predloge za vzpostavitev učinkovitega modela za podjetništvo druge priložnosti. Med te spadajo aktivnosti za zmanjševanje stigmatizacije, vključitev ukrepov za »2nd-chance« podjetništvo v zakonodajne okvirje, poenostavitev stečajnih postopkov, vzpostavitev sistemov zgodnjega opozarjanja in drugi predlogi. Poleg strateških aktivnosti organiziramo tudi dogodke. Vse zainteresirane vabimo, da se nam 23. aprila pridružijo na brezplačni interaktivni spletni delavnici, na kateri bomo skupaj s podjetniškim svetovalcem in stečajnim upraviteljem mag. Brankom Mavričem osvetlili praktične vidike reševanja insolventnosti. Podrobne informacije najdete na spletni strani Pomurskega tehnološkega parka (p-tech.si). Ostanimo doma, ostanimo zdravi!

Maske pridno nastajajo tudi v naši občini

Natalija Kreft

Zaščitne maske so naenkrat postale nujne in so zato v teh dneh zelo iskane. Zaradi tega jih je začelo šivati mnogo posameznikov, društev in tudi podjetij, ki imajo to možnost.

Pralne bombažne maske za večkratno uporabo denimo pridno šivajo v Bakovcih, kjer jih zašijejo vsaj osemsto na dan. Šiviljstvo Dama je že v prvih dneh epidemije večje število mask podarilo Krajevni skupnosti Bakovci. V prvi vrsti so maske razdelili ogroženim skupinam, starejšim in bolnim.

Preusmerili dejavnost

Tudi mlado družinsko podjetje F

modern iz Rakičana, ki se ukvarja s tapetniškimi dejavnostmi, načrtovanjem, razvojem, namestitvijo in vzdrževanjem, se je lotilo šivanja zaščitnih mask. Direktor podjetja Tadej Faršang je o tem povedal: »Za to smo se odločili zaradi trenutnih razmer v državi. Zaradi kriznih razmer in pomanjkanja mask smo dobili idejo, da lahko z znanjem in stroji nemudoma priskočimo na pomoč. Naše podjetje se ukvarja z izdelovanjem oblaginjenega pohištva, vendar smo lahko to delo zaradi zmanjšanega zanimanja v tem času začasno odložili in proizvodnjo preusmerili v izdelovanje mask.« Kot je še dodal, so njihove maske za enkratno uporabo. »Izdelane so iz netkanega materiala Spunbond. Namenjene so za splošno uporabo, za posameznike pri obisku trgovin in drugih javnih prostorov. Veliko jih izdelujemo za delavce v proizvodnji. Niso namenjene za zdravstvene osebe, ki ima neposreden stik

Maja Belec iz Šiviljstva Dama ima v teh dneh obilico dela. / Foto: Aleksandra Grah

s pacienti.« Maske, na dan jih zašijejo 1500, prodajajo po spletu in jih pretežno izdelujejo za podjetja. Šivanje mask v murskosoboški občini poteka med drugim tudi v nekdanjih prostorih propadlega tekstilnega giganta Mure. V sk-

lopu celjskega podjetja Kortekstil tam 23 zaposlenih izdelava dnevno na tisoče zaščitnih mask, ki v veliki meri romajo v blagovne rezerve. S pomanjkanjem zaščitnih mask, tudi tovrstnih za enkratno uporabo, se soočajo v bolnišnicah. Zato

naprošajo vse, ki so pripravljeni pomagati in ki so spretni v šivanju, da se doma lotijo šivanja zaščitnih mask. Te bi zaposleni uporabili v nemedicinskih službah in tako prihranili del prepotrebnih kirurških mask.

Pogrešajo sošolce in učitelje

Aleksandra Grah

Z razglasitvijo epidemije koronavirusa so vrata najprej zaprle vzgojno-izobraževalne ustanove. Preverili smo, kako pouk na daljavo poteka na Osnovni šoli III Murska Sobota in Osnovni šoli Bakovci.

Ko so vrata zaprle vzgojno-izobraževalne ustanove, se je na šolah začelo vzpostavljati izobraževanje na daljavo in klasičen način izobraževanja se je iz učilnic preselil na splet, kar je bilo vse prej kot preprosta naloga. Kljub začetnim težavam izobraževanje na daljavo poteka bolj tekoče kot prve dni, prav tako so se stabilizirale spletne platforme in storitve.

Šola kot vrednota

Kot je povedala ravnateljica OŠ Bakovci Jožica Lukač, se delo na daljavo nikakor ne more primerjati z običajnim delom v učilnicah, je pa v teh razmerah edina rešitev. Kot pojasnjuje, pri njih delo poteka na različne načine glede na starost učencev, predmetno področje in tehnično opremljenost. »Učitelji komunicirajo s starši in učenci prek eAsistenta, gradiva nalagajo v spletne učilnice, nekaj pouka poteka v živo v obliki videokonferenc. Sprememba je težka tako za učence kot za učitelje, saj je sodobna tehnologija v preteklosti bila zgolj popestritev pouka, zdaj pa je temelj našega dela. Tudi sestanki

Mia in Lena med delom za šolo v domači karanteni. / Foto: osebni arhiv družine

Žiga, Lana in Živa pridno opravljajo vse šolske obveznosti. / Foto: osebni arhiv družine

učiteljskega zbora potekajo v obliki videokonferenc.« Ob tem je izpostavila: »Zmotno je mišljenje, da imajo učitelji zdaj manj dela. Prav nasprotno je, saj morajo najprej poiskati primerne vsebine, jih prilagoditi, poslati navodila za delo, sproti preverjati odzive in dajati povratne informacije. Večina staršev tovrstno delo sprejema z razumevanjem, saj se zavedajo resnosti situacije. Najtežje je staršem, ki hodijo v službo, in staršem z več otroki, kar razumemo in skušamo upoštevati. Se pa najdejo tudi starši, ki so sicer doma, a se jim zdi delo z lastnimi otroki pretežka obremenitev, saj so vajeni, da v normalnih okoliščinah za otroke v vseh pogledih poskrbi šola.« Sestri Mia in Lena, drugo- in tretješolka Osnovne šole Bakovci, pravita, da jima je pouk na daljavo kar všeč in da sta se že navadili na nov način dela. Ob tem

se pošalita, da se mama več krega kot učiteljica. Pogrešata pa sošolce in učitelje. Največja želja vseh je, da bi se čim prej vrnili v šolske klopi. »Morda bomo v prihodnje šolo jemali kot vrednoto in privilegij, ki ni tako samoumeven, kot si včasih mislimo,« še pove o morebitni spremembi vrednostnega sistema ravnateljica bakovske šole.

Novim izzivom naproti

Na Osnovni šoli III Murska Sobota je nov način dela oziroma izobraževanje na daljavo, kot pravi ravnateljica te mestne šole Sonja Čerpnjak, postalo nov izziv pri delu. »Na šoli smo se ga lotili z vso odgovornostjo. Učitelji so se, zlasti v nižjih razredih, povezali s starši in učencem naloge dajejo prek njih, na predmetni stopnji pa gradivo objavljamo na spletni strani šole in v spletnih učilnicah oziroma ga pošiljamo tudi po

elektronski pošti. Pri delu na daljavo je pomembno, da učencem ne naložimo preveč dela, da ne naložimo dodatnega dela staršem ter da pripravljamo naloge, ki so tudi praktične narave. Za te naloge nam pri rednem pouku zmanjkuje časa, zato lahko ta čas izkoristimo tudi za to. Pri pouku na daljavo so pomembni tudi sodelovanje, podpora in razumevanje vseh, ki so vpeti v učni proces.« To sodelovanje je še posebno pomembno v družinah z več otroki. Tako so se trije najmlajši šolarji Osnovne šole III Murska Sobota Žiga, Živa in Lana skupno lotili domačih nalog. Kot je povedala mama Klavdija Pertoci, v njihovi štiričlanski družini delo poteka dobro, čeprav ni enostavno, vendar se znajdejo; kot še pove, za krajšanje časa skrbijo hišni ljubljenci – trije mini zajčki in kuža Gin, po vsem tem sledijo še pomoč pri gospodinjskih

opravilih in seveda športne aktivnosti. Ravnateljica Sonja Čerpnjak je prepričana, da bodo na šoli z novim načinom dela pridobili bogate izkušnje za delo vnaprej, ki jih bodo s pridom izkoristili in vnašali v šolsko delo tudi po vrnitvi v šolske klopi. Datum te vrnitve je za zdaj še velika neznanka, so pa trenutno v igri trije scenariji. Po najbolj optimističnem bi se to lahko zgodilo po prvomajskih praznikih, druga možnost je začetek junija, tretja pa, da se šolsko leto zaključi na daljavo. Ob tem bo treba prilagoditi tudi sistem preverjanja znanja, obseg in oblike preverjanja. Šolskega leta ne bo treba podaljševati. Seveda ostaja največja želja vseh – tako šolnikov kot tudi učencev in staršev –, da se vsi zdravi čim prej vrnejo. V prihodnji številki bomo predstavili, kako delo v tem času poteka na drugih murskosoboških šolah.

»Virus je krizo smisla samo razgalil«

Aleksandra Grah

Foto: www.almamater.si

Z direktorjem Mednarodnega inštituta za psihoterapijo in uporabno psihologijo izr. prof. dr. Sebastjanom Kristovičem smo se pogovarjali o življenju v karanteni in življenjskem smislu, saj je epidemija, kot pojasnjuje, to krizo smisla pravzaprav samo razgalila.

Kakšni bomo prišli iz te krize – kot posamezniki ali družba –, je pravzaprav odvisno od vseh nas, mogoče pa je tudi priložnost, da postanemo bolj človeški in da življenju damo globlji smisel.

Pred kratkim nas je kot strela z jasnega zadela epidemija koronavirusa, ki je življenje popolnoma obrnila na glavo in ga na nek način zaustavila. Sprva smo le od daleč opazovali dogajanje na Kitajskem, zdaj je ta realnost v naših domovih. Ali smo se z življenjem v karanteni vsi skupaj znašli v vrtincu globalne eksistencialne krize?

Obdobje koronakrize je vendarle treba umestiti v širši kontekst. Na različnih področjih in v različnih kontekstih srečujem in delam z veliko ljudmi vseh starostnih skupin. Na podlagi teh izkušenj sem trdno prepričan, da globalna eksistencialna kriza ni nastopila s pojavom koronavirusa, temveč že veliko prej. Virus je to krizo smisla pravzaprav samo razgalil.

Eksistencialna kriza je v bistvu kriza medčloveških odnosov in vse-

»V življenju ni toliko pomembno, kaj imaš, ampak kaj in kdo si kot človek. Sodobnemu človeku manjka smisla. Manjka odgovor na vprašanje: Kaj bom iz življenja naredil, kakšno vsebino bom mu dal?«

bine življenja. Živimo v zgodovinskem obdobju, ko t. i. razviti svet še nikoli ni živel v takšnem blagostanju. Seveda z objektivnega stališča. Obenem še nikoli ni bilo toliko duševnih stisk, duševnih obolenj, depresij, anksioznosti, motenj hranjenja, agresije, kemičnih in nekemičnih odvisnosti (telefoni, tablice, pornografija, videoigre itd.), ločitev, ogromno je družinskega nasilja (psihičnega in fizičnega) in razbolelih odnosov ter raznovrstnih drugih stisk. Številke, ki prikazujejo porabo in naraščanje antidepresivov in podobnih zdravil, so v zadnjih desetletjih enormne. Za primer vzemimo samo leto 2018: predpisanih je bilo 586,3 tisoč receptov v vrednosti 11,1 milijona evrov. Skupno je bilo predpisanih 46.451.291 definiranih dnevnih odmerkov

antidepresivov. Skratka, govorimo o 46 milijonih in pol definiranih dnevnih odmerkov v Sloveniji na letni ravni.

Veliko ljudi ob vseh izpolnjenih zunanjih pogojih za lagodno in srečno življenje, kot so med drugim zagotovljena služba, družina in materialno stanje, toži nad občutjem notranje praznine, da jim nekaj v življenju manjka, da pravzaprav v življenju in delu ne vidijo globljega smisla itd. Ogromno otrok in mladostnikov toži nad dolgočasnostjo, da je vse »brezvezno«, da jih nič več ne pritegne, da jih nič pristno ne (raz)veseli, da ne vidijo lepega, da se ničemu več ne začudijo, da v sebi ne doživljajo hrepenenja po nečem, nič več ni skrivnostno, domišljija je otopela, ne vidijo smisla in prav tako povedo, da doživljajo nekakšno notranjo življenjsko praznino, ne vedo, za kaj se sploh še naj trudijo in potrudijo. To je tista prava eksistencialna kriza in njene resnosti se stroka v zadostni meri ne zaveda – tej krizi moramo z vso resnostjo posvetiti ključno pozornost, in sicer tako na vzgojno-izobraževalnem področju, zdravstvenem, družinskem in tudi širšem družbenem področju.

Zasvojenosti, agresija, apatija, melanholija, vsi ti zasloni, igre, tablice, motnje hranjenja, športa in druge so tukaj, ker tam ni nečesa, kar bi moralo biti. In to so pravzaprav samo mašila za notranjo praznino. To so simptomi – vzroke bo pa treba iskati drugje. Govorimo o napačnih življenjskih vsebinah, o odnosih, o nujnosti čustvene navzočnosti staršev v otrokovem vsakdanu, o pristnih partnerskih odnosih, o tem, kaj v življenju res šteje, kaj je bistveno in kaj je postranskega pomena. V življenju ni toliko pomembno, kaj imaš, ampak kaj in kdo si kot človek. Sodobnemu človeku manjka smisla. Manjka odgovor

na vprašanje: Kaj bom iz življenja naredil, kakšno vsebino bom mu dal?

Kako naj si bralci polepšajo vsakdan oziroma ga naredijo vsaj vzdržnega v teh težkih časih, ko so še posebej na preizkušnji naši odnosi?

Časi morda niso toliko težki, ampak so veliko bolj intenzivni prav zaradi odnosov oziroma zaradi časa, ki ga družina »mora« preživeti skupaj. Zunanji dražljaji in vse hitenje ter beganje sem ter tja so ponehali – zdaj prihajajo v ospredje resnični odnosi in vsebina življenj. Za mnoge družine je to, in bo vedno bolj, naporen in težaven čas. Tako družina kot posameznik ima na voljo dve možnosti: da vse te zunanje dražljaje nadomestim z zunanjimi nadomestki, kot so telefoni, tablice, televizija, igranje iger itd., ter da ta čas izkoristim in vzamem kot dodatno priložnost za odnose, da se družina zbliža, se spet poveže, začuti, da se naredi revizija življenja.

Kje naj ljudje iščejo smisel?

Iščejo naj ga v stvareh in dejavnostih, kjer se po navadi vedno pritožujemo, da nimamo časa zanje. Denimo za branje, ogled dobrega filma, družinske/skupinske igre (monopoli, človek ne jezi se, karte), proste pogovore, družinsko druženje »kar tako«, brez ciljnih dejavnosti, družinske tematske večere. Možno in žena se lahko dogovorita, da vsak enkrat tedensko organizira zmenek (doma seveda), starši lahko otrokom uprizorijo gledališko igro, naslednji večer pa obratno. Možnosti je nešteto.

Mnogi pravijo, da bo po tej epidemiji svet drugačen, saj nič ne bo več tako, kot je bilo. Kaj vi menite?

Po naravi sem bolj realist, zato

menim, da se ne bo nič bistvenega spremenilo. Koronakriza bo minila in po nekaj mesecih se bo za večino življenje odvijalo na enak način kot prej. V zgodovini so bile že veliko hujše bolezni, kot je covid-19, bile so nepredstavljive vojne grozote in v zgodovini je velikokrat zadonel stavek »Nikoli več!« In kot vemo, se človek iz tega ni nič kaj veliko naučil. Razen nekaterih posameznikov. Enako bo tudi tokrat – spremenilo se bo za nekatere posameznike, ki bodo znali ta čas izkoristiti za srečanje s sabo, s svojim življenjem, s svojimi dragimi in ki se bodo iz tega kaj naučili ter iz te karantene prišli vsaj nekoliko boljši in notranje bogatejši. In srčno upam, da bo takšnih čim več.

Kako naprej kot družba, kot posamezniki? Kaj je v teh časih ključnega pomena?

Ravno v teh dneh ponovno prebiram knjigo svojega učitelja in velikega vzornika Viktorja Frankla, utemeljitelja logoterapije, z naslovom »Kljub vsemu reči življenju DA«. Že naslov je precej zgovoren. Gre za knjigo, ki je ena najbolj prevajanih in branih knjig vseh časov. V njej opisuje, kako je kot interniranec doživljal grozote koncentracijskih taborišč druge svetovne vojne. Frankl pravi: »Karkoli se da spremeniti, je treba razvijati naprej, kjer pa so stvari nespremenljive, tam se lahko spremenim jaz.« In menim, da je ravno to ključnega pomena – da se pozitivno naravnamo na trenutne razmere, da upoštevamo navodila in da postanemo boljši ljudje, bolj sočutni, ljubeči, obzirni ter da bolj skrbimo drug za drugega. Da postanemo bolj človeški in da svojemu življenju damo globlji smisel. Kot je to lepo ubesedil Frankl, da je smisel življenja v tem, da bo svet za mano ostal vsaj nekoliko boljši in lepši, kot bi bil, če mene ne bi bilo.

Čas, ko maša priroma v dom

Geza Grabar

Božje službe v veliki meri potekajo po spletu.

Mag. Leon Novak, škof Evangelicanske cerkve na Slovenskem in duhovnik v Murski Soboti, pravi, da se je tudi njihova cerkev s štirinajstimi gmajnami oziroma cerkvenimi občinami, kolikor jih deluje v Sloveniji (ena od njih je v Murski Soboti), priključila priporočilom državnih organov in vlade za zajezev epidemije. »S 13. marcem in do preklica smo ukinili javno versko in katehetsko delovanje, ki se je preselilo v območje zasebnega, torej v domove,« pravi. Božje službe

tudi duhovniki omenjenih gmajn predvajajo po elektronskih in medmrežnih medijih.

Sodobni mediji

Za lažje in bolj usklajeno delovanje je škof Novak duhovnikom in vernikom izdal nekaj navodil. »Poleg že omenjenega vernike spodbujamo, da doma berejo Sveto pismo, molijo ter spremljajo radijska ali televizijska bogoslužja,« pravi in dodaja, da naj veroukarji, zlasti pa konfirmandi, snov predelajo doma skupaj s starši. Nasvete in načrt za učenje otroške kateheze ter nagovore najdejo na spletni strani (www.evangelicanska-cerkve.si) ali na straneh na Facebooku. Božje službe je po nedeljskih objavah ob 10.30 na med-

mrežju mogoče spremljati kadarkoli, enako tudi druga obvestila in objave. Najti jih je mogoče z vpisom imena posamezne cerkvene občine, za murskosoboško denimo »Evangelicanska cerkev Murska Sobota«, ali na njihovih straneh na Facebooku ali YouTubeu. Zlasti starejše vernike, ki niso večji te tehnologije ali pa nimajo dostopa do interneta, nagovarjajo prek radija, televizije in mesečnega glasila Evangelicanski list. Sogovornik še svetuje, da se naj pogrebni obredi opravijo v ožjem družinskem krogu na dostojen način, vendar v čim krajši obliki. »Tudi cerkev v Murski Soboti je čez dan odprta, vendar služi osebni pobožnosti, po uporabi pa jo je treba dezinficirati.«

Tudi verski obredi v različnih verskih skupnostih v teh časih potekajo na daljavo. / Foto: Denis Horvat

»Poenotenje najprej v družinah«

Melita Marič

Z bakovskim župnikom dr. Francem Zorcem smo se pogovarjali o trenutnih razmerah, v katerih se je znašlo človeštvo ter družini kot osnovni celici družbe.

Za nami so velikonočni prazniki, ki smo jih letos zaradi epidemije preživeli drugače. Kaj menite o trenutnih razmerah? Se vam zdi, da je človeštvo pred prelomnico?

Velikonočne praznike smo letos res obhajali nekoliko drugače, kar pa ne pomeni, da smo jih zaradi tega doživljali slabše ali manj polno. Družine so imele pravzaprav več priložnosti, da so se na praznovanje nekoliko bolj mirno pripravile ter ga tudi v krogu družine bolj mirno, bolj resnično obhajale. Praznovanje velike noči izhaja iz zelo družinskega načina praznovanja »večerje«, ko so Izraelci v družinskem krogu jedli velikonočno jagnje, nato pa so odrinili na pot proti deželi, ki jim jo je obljubil Bog. Da gre v teh časih za prelomnico v družbenem življenju, bi potrdil. Nismo več pred njo, temveč smo jo že naredili. Družine še nikoli niso bile toliko časa skupaj kot v zadnjem mesecu. Koliko odtenkov medsebojnih odnosov se je v tem času pokazalo. Verjamem, da je to za družine obogatitev. Tudi za tiste, kjer so bili odnosi nekoliko razrahljani ali morda celo ranjeni. Mnogi so rekli, da so po dolgem času spet kot družina skupaj molili in bili pri sveti maši, četudi samo prek televizijskega prenosa.

Verjetno bi se strinjali, da je kriza ob epidemiji koronavirusa priložnost, da se poenotimo.

Poenotenje je potrebno. Najprej v družinah. Dokler so razmere dopuščale in obenem zahtevale, da so starši že zjutraj odšli v službo, so morali otroci v vrtec, šoloobvezni pa v šolo. Številne obšolske dejavnosti so zahtevale, da so starši vso popoldne otroke vozili od ene ustanove do druge. Velikokrat so v prevozno dejavnost vključili tudi stare starše, četudi niso živeli skupaj. Pozno popoldne ali pa šele zvečer so se kot družina zopet srečali, videli. Po celodnevem hitenju in vključevanju v pet, šest ali še več različnih skupnosti je staršem in otrokom ostalo malo moči in pripravljenosti, da bi za zaključek dneva zaživeli še drug z drugim znotraj družine.

Družina kot osnovna celica družbe ostaja najpomembnejši element vsakega človeka. O sodobni (slovenski) družini srečujemo veliko nasprotujočih si ocen in stališč. Ali je družina v sodobni družbi še vedno njena osnovna celica?

Definicija družine je bila ob spreminjanju družinskega zakonika postavljena pod vprašaj. Menim, da so spremembe izhajale iz drugačnega pogleda na družino. Družini so želele odvzeti temeljno vlogo reprodukcije, saj so smisel in pomen postavile zgolj na ljubezen in razumevanje njenih članov. Takšno gledanje na to skupnost, ki jo želijo imenovati družina, izgubi jasnost in diferenciranost osnovnih vlog ženske in moškega, saj so mimo njih vse ostale bolj ali manj sekundarne in jih je moč živeti v drugih skupnostih, ki jih ni treba imenovati družina.

Kako torej ohraniti družino kot osnovno celico družbe?

Menim, da so družine, kjer medsebojne odnose in delitev vlog vodita ljubezen in spoštovanje, srečne in uresničene. Pomembno je, da se vsakdo zaveda svoje vloge v družini in odgovornosti, ki jo ima do drugih. Demokratičnost v dogovarjanju, prevzemanje odgovornosti, doseganje zastavljenega in vrednotenje doseženega omogočajo vsakemu članu družine osebno rast. Tako oblikovane družine so dober gradnik družbe in zagotavljajo, da bodo družinske vrednote uresničevali tudi na delovnem mestu in v družbenem življenju.

Družine se spopadajo s številnimi izzivi. Kakšni so vaši nasveti za krepitev in zaščito družinskih vezi? Kako izboljšati družinske odnose?

Ljubezen in spoštovanje. Mislim, da je to temelj, na katerem bi morali temeljiti odnosi v družini in na nek način tudi v družbi. Izzivi so številni. Vse se zelo hitro spreminja in družina se mora zelo hitro prilagajati. Največji izziv je gotovo čas, za katerega se zdi, da ga zmanjka prav za družino in za krepitev osnovnih vrednot, ki jih potrebuje. Pogovarjanje, pohvala, spodbudna kritika, skupno delo, skupno kuhanje, družabna igra. Posebno in pomembno mesto v ustvarjanju dobrih odnosov in tudi v oblikovanju posameznika ima vera, h kateri spadajo molitev, skupno praznovanje verskih obredov ter dobrotelost znotraj družine in tudi navzven. V času, ko je obhajane vere v širši skupnosti onemogočeno, je za verne družine velik izziv, kako živeti vero brez teh obredov. V teh razmerah morajo pobude za molitveno življenje ustvariti v družini, pa najsi jih spodbuja mama, oče ali

»Največji izziv je gotovo čas, za katerega se zdi, da ga zmanjka prav za družino in za krepitev osnovnih vrednot, ki jih potrebuje. Pogovarjanje, pohvala, spodbudna kritika, skupno delo, skupno kuhanje, družabna igra.«

otrok. V pomoč pri tem duhovniki in kateheti pošiljamo staršem e-gradivo za nedeljsko molitveno bogoslužje in obhajanje praznikov ter spodbude za krepitev družinskih vezi in ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov. Apostol Pavel je zapisal: »Oblecite si torej čim globlje usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost. Prenašajte drug drugega in odpuščajte drug drugemu, če se ima kateri kaj pritožiti proti kateremu. Nad vsem tem pa naj bo ljubezen, ki je vez popolnosti.« (Kol 3, 12-14) Kjer te vrednote najdemo v družini, je veliko več možnosti, da so odnosi dobri in trajni ter da zakonci uspejo prebroditi tudi kakšno krizo, brez da bi se morali ločiti. Po vsaki uspešno premagani preizkušnji postanejo odnosi bolj resnični, prečiščeni, lepši.

Iz vedenjskega vzorca družine kot osnovne celice, iz svojega otroštva, nezavedno v odraslo življenje prenesemo

osnovno življenjsko naravnost. Velik del odgovornosti za vzgojo otrok je tudi na starših. Kako uspešno jo po vašem mnenju izpolnjujejo?

Prepričan sem, da starši po najboljših močeh ter z vsem znanjem in vsemi sposobnostmi skrbijo za vzgojo otrok. Vzorec vzgoje, ki so ga prinesli iz svojega otroštva, iz svoje družine, gotovo vpliva tudi na to vzgojo. Če je bila izkušnja pozitivna, jo želijo ponoviti, če je bila boleča in neprijetna, se je tokrat želijo izogniti. Vendar to vedno ne uspe tako preprosto, pa tudi pri vsakem otroku se enak pristop ne obnese enako. Starši velikokrat rečejo: »Če bi lahko še enkrat začel, bi drugače vzgajal.« Vendar te poti nazaj ni. Verjamem, da se z iskrenim pristopom, ljubečo skrbjo in zaupanjem v strokovno pomoč ustanov ter izročanjem vsega prizadevanja Božjemu blagoslovu staršem tudi v teh novih časih in spremenjenih razmerah ni treba bati za ohranitev njihove družine.

Dom starejših Rakičan: V domovih za starejše bijemo donkihotski boj

Zoran Hobljaj, direktor

Sredi epidemije in borbe proti covid-19 se vse bolj omenjajo domovi za starejše kot žarišče okužb s koronavirusom in kot tempirane bombe.

V domovih, kjer so se pojavile okužbe, se je pokazalo, da se okužba v njih hitro širi in jo je praktično nemogoče preprečiti. Toda tako stanje ima več vzrokov, ki zlasti izhajajo iz dejstva, da v domovih bivajo

večinoma bolne osebe, ki rabijo višjo raven oskrbe in zdravstvene nege. Drugi zelo pomemben vidik je, da je država v preteklosti dolga leta zanemarjala področje oskrbe starejših, in to tako glede kadrovskih normativov kot tudi glede posodobitev domov za starejše ter ureditve tehničnih normativov in standardov, na kar opozarjamo že dolga leta.

Kako smo ukrepali

V Domu starejših Rakičan smo takoj reagirali na priporočila glede preprečevanja širitve okužbe in dom zaprli že 6. marca, nato so sledili še ukrepi

prepovedi izhoda stanovalcev, prepovedi vnašanja paketov sorodnikov itd. Poleg naštetih ključnih ukrepov izvajamo tudi merjenje temperature zaposlenim pri vходу v stavbo in dosledno razkuževanje, v stavbo imajo zunanje osebe vstop samo v zelo nujnih primerih in ob strogih varnostnih ukrepih. Zaposlene smo organizirali v manjše ekipe in za čas epidemije določili dvanajsturni delavnik, da stanovalci ne bi prihajali v stik z večjim številom zaposlenih. Ukinili smo vse družabne dejavnosti za stanovalce, prav tako vse nenujne obravnave v službi fizioterapije in delovne terapije. Za prim-

Zoran Hobljaj poudarja, da domovi ne zdravijo, ampak izvajajo zdravstveno nego, saj nimajo ne kadrov ne prostorskih pogojev, nimajo niti opreme, ki jo zahteva obravnava takih bolnikov. / Foto: Geza Grabar, arhiv Soboških novin

er okužbe imamo vzpostavljene tri cone, o izvedenih ukrepih sta seznanjeni koordinatorka za naše področje in zdravstvena inšpekcija. Pristojnim ustanovam sproti poročamo o stanju v domu in izvedenih testiranjih ob sumu pojava okužbe – do zdaj so bili na srečo vsi testi negativni. Vsi ti ukrepi so po eni strani dobrodošli zaradi preprečevanja širitve okužb, po drugi strani pa povzročajo stres in težavne situacije tako stanovalcem kot tudi njihovim sorodnikom. S stanovalci in zaposlenimi smo imeli takoj v začetku izvajanja ukrepov sestanke ter jim pojasnili situacijo, obenem smo jih zaprosili za razumevanje. Svojce o dogajanju v domu obveščamo na spletni strani, pisno in z objavami v medijih. Da bi stanovalcem in svojcem olajšali ta čas, smo uvedli posebne telefonske številke za videopove-

zavo, ki nudijo vsaj minimalen stik med svojci in stanovalci. Vsem stanovalcem omogočamo tudi gibanje na svežem zraku v ograjenih parkovnih površinah oziroma na večjih terasah.

Domovi ne zdravimo

Preostale službe potekajo nemoteno, tako še naprej dostavljamo kosila na dom in izvajamo storitev pomoč družini na domu ob spoštovanju strogih preventivnih ukrepov ter ob uporabi zaščitne opreme. V Domu starejših Rakičan smo naredili vse, kar je v naši moči, da bi preprečili pojav okužbe, vendar pa nikoli ne moremo biti gotovi, da do tega ne bo prišlo, in tega tudi ne moremo zagotoviti. Domovi so namreč socialnovarstvene institucije, ki nadomeščajo bivanje v domačem okolju,

ne pa zdravstvene institucije, ki bi se spopadale z zdravljenjem okuženih bolnikov – temu so namenjeni bolnišnice in zdravstvo. Zato odločitev, da starostnikov, ki so zboleli za covid-19, ne odpeljemo v bolnišnice in jih ne obravnavamo strokovno, ni sprejemljiva. In vprašamo se lahko, ali so potem naši starejši občani drugorazredni državljani, čeprav je to generacija, ki je ustvarjala današnjo družbo in njen razvoj ter navsezadnje omogočila delo vsem nam. Domovi namreč ne zdravimo, ampak izvajamo zdravstveno nego, domovi nimamo ne kadrov ne prostorskih pogojev, nimamo niti opreme, ki jo zahteva obravnava takih bolnikov. Naši zaposleni delo opravljajo nesebično in požrtvovalno, izpostavljeni so vsakdanjemu tveganju, vodstva domov pa so na udaru kritikov in zato se ob

opozarjanju na našeta dejstva počutimo kot Don Kihot, ki se bori z mlino na veter.

Čas je za človečnost

Kljub vsemu to ni čas obtoževanj in tarnanja, temveč čas, da pokažemo solidarnost in človečnost. V domu starejših

smo tako prejeli veliko klicev tistih, ki so nam ponudili pomoč in donacije. Tako so nam podjetja in zasebniki podarili hrano in zaščitno opremo ter denarne donacije – in teh klicev je čedalje več. Vsem skupaj bi se radi zahvalili za vse geste in dobrodelnost!

Telefonske številke za klice in videopovezavo:

MATIČNA ENOTA DSR V RAKIČANU

ODDELEK	TELEFONSKA ŠT.
PRITLIČJE	051 288 363
I. NADSTROPJE	051 288 366
II. NADSTROPJE	051 288 270
III. NADSTROPJE	051 288 379

ENOTA CENTER ZA STAREJŠE V MURSKI SOBOTI

051 288 383

ENOTA ELIZABETA PRI SVETEM JURIJU

051 288 386

»Če smo preživeli vse drugo, bomo še to«

Ksenija Glažar

Odkar je bila razglašena epidemija koronavirusa, se je vsakdan spremenil. In vsi ga doživljamo drugače. O tem izrednem obdobju bomo pripovedovali še znanjem.

Starejša občana smo povprašali, kdaj jima je bilo v življenju najhuje. Med drugim sta preživela drugo svetovno vojno, in to v najbolj občutljivejših, mladostnih letih.

Ludvik Flisar: »Živeli smo skromno, pomanjkanja nismo čutili«

Ludvik Flisar iz Černelavcev se rad spominja otroških let, ki jih je preživel v Murski Soboti. Čeprav je bilo takrat, kot pravi, življenje težko in so živeli skromno, so njegovi spomini na otroška leta zelo lepi. Najhuje je bilo, kot pravi, v času druge svetovne vojne. Ko se je začela, je obiskoval osnovno šolo. Še danes se živo spominja, kako je takrat kot desetletni deček opazoval Nemce, ki so vkorakali v Mursko Sobotu. Opiše, kako so trije Nemci šli po Ulici Štefana Kovača s puškami na rami. Opazovali so, kako jim je takratni župan moral predati oblast. Za njimi so prišli Madžari. V šoli so se zato naenkrat morali učiti madžarsko. Spominja se tudi Rusov in pozneje časov Jugoslavije. Čas vojne je bil zanj zelo težko obdobje zlasti zaradi negotovosti. Oblast se je menjavala in niso vedeli, kaj jih čaka. Osnovnih dobrin jim ni manjkalo. Hrano so pridelali doma, zato pomanjkanja niso čutili. Živeli

Ester Pleša pravi, da se je tudi njej življenje v času koronavirusa spremenilo. V trgovino in po opravkih še vedno gre sama, saj želi sama poskrbeti zase.

so skromno in niso bili razvajeni. Kar so potrebovali, so pridelali. Po šoli so fantje igrali nogomet, poleti so se radi kopali. Ob rojstnih dnevih si daril niso zmogli podarjati. Kolo, ki je bilo takrat še luksuz, si je kupil šele, ko je že imel službo. Po vojni, v času Jugoslavije, je bilo življenje še nekaj časa zelo skromno, a se je sčasoma začelo obračati na boljše. Najlepše spomine ima na čase, ko sta si z ženo ustvarila družino in bila oba zaposlena. Takrat so si lahko privoščili avto in letovanje ob morju, hodili so na nedeljske izlete in se veliko družili s prijatelji. »Zelo veliko prijateljev sem imel, družili smo se in bilo nam je lepo,« se spominja.

Pogreša prijatelje

Današnjih časov s tistimi vojnimi in povojnimi časi po

njegovih besedah sploh ne moremo primerjati. O življenju v času koronavirusa pa pravi, da že od razglasitve epidemije ostaja doma in dneve v glavnem preživlja ob gledanju televizije. »Pogrešam prijatelje, rad grem v 'varaš', med ljudi,« pravi. S prijatelji se občasno pokličejo po telefonu in spominjajo starih, dobrih časov. »Vse sem že preživel, Nemce, Ruse, Madžare, Jugoslavijo, zdaj pa nas uničuje ta bolezen. Zaprti smo med štirimi stenami. Imamo vse dobrote tega sveta, ne moremo pa ven, med ljudi,« dodaja Flisar.

Ester Pleša: »S prijatelji in znanci se slišimo po telefonu«

Tudi Sobočanka Ester Pleša ima lepe spomine na otroštvo v Murski Soboti, čeprav tudi iz-

Ludvik Flisar: »Imamo vse dobrote tega sveta, ne moremo pa ven, med ljudi.«

postavi, da so bili to težki časi. Njen oče je bil zaposlen v tiskarni, mama je kot šivilja delala doma. Pravi, da je bilo najbolj hudo v času vojne in menjavanja oblasti. Njej učenje madžarsčine ni povzročalo tako velikega stresa kot nekaterim vrstnikom, saj so starši govorili tudi madžarsko. Hrane družini ni primanjkovalo, saj so je nekaj pridelali na vrtu, bližnji sorodniki pa so imeli njive in kmetije, zato so bili s hrano preskrbljeni. Spominja se, kako je med vojno mama očetu in sodelavcem v tiskarno nosila hrano. Ko je oče zbolel, je skrb za celotno družino, živeli so skupaj s starimi starši in mamino sestro, morala prevzeti mama. Po poroki sta z možem, prav tako Prekmurcem, nekaj časa živela v Ljubljani, a sta načrtovala vrnitev nazaj v Mursko Sobotu, kjer

živi še danes. Današnjih časov s časom svoje mladosti nikakor ne more primerjati, ker je danes vse čisto drugače. Vedno je bila družabna, rada je pela v zborih in se družila s prijatelji, skupaj so praznovali rojstne dneve, se kartali in veselili. Danes jo ovira zlasti zdravje. Tudi njej se je življenje v času koronavirusa spremenilo. V trgovino in po opravkih še vedno gre sama, saj želi sama poskrbeti zase, čeprav bi lahko sprejela večkrat ponujeno pomoč. Ima tudi psička, ki jo čaka, da ga odpelje na krajši sprehod. Pogreša morda restavracijo, kamor rada zahaja na kosilo, čeprav si je že prej kosilo največkrat skuhal sama. S prijatelji in znanci se slišijo po telefonu in tako ji dnevi minevajo. »Če smo preživeli vse drugo, bomo še ta virus,« zaključuje pogovor.

Čas za (domače) branje

Aleksandra Grah

V Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota kljub epidemiji niso pozabili na bralce, saj so jim omogočili več drugačnih poti do dobrega branja.

Direktorica knjižnice mag. Klaudija Šek Škafar pravi, da so v tem času rok izposoje za vsa gradiva podaljšali. Prav tako ne zaračunavajo zamudnin, ne pošiljajo opominov ter ne opravljajo izterjav in rezervacij gradiva. V tem času lahko uporabniki izkoristijo možnosti podaljšanja gradiva prek spletne storitve Cobiss+ ali mobilne aplikacije mCobiss. »Nastala je vrzel, ki jo nekateri obiskovalci knjižnice vsaj za silo zapolnjujejo z branjem knjig iz lastne knjižnice. Tudi nakup je omejen, saj so knjigarne zaprte, v hipermarketih pa je ponudba knjig zelo omejena. Ker smo se znašli v izrednih razmerah, ko ne moremo omogočiti dostopa do knjižnice in knjig, smo članom omogočili dostop do e-kn-

jižnice,« pravi direktorica.

Kako dostopati do spletne knjižnice

Do e-knjižnice lahko dostopajo tudi tisti uporabniki, ki jim je v tem času potekla članarina ali imajo dolg, potrebujejo le številko članske izkaznice in geslo za Mojo knjižnico, s katerima lahko neomejeno uporabljajo vse storitve e-knjižnice. Kot še pove direktorica, so vsem članom knjižnice na voljo elektronski viri in podatkovne zbirke na daljavo. Biblos tako ponuja izposajo ali prodajo e-knjig v slovenščini, povezan je tudi s katalogom COBISS/OPAC.

Na domači spletni strani Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota (www.ms.sik.si) odprete obvestilo Knjižnica na daljavo in spletni vpis.

Podatkovne zbirke in elektronski viri

Prav tako lahko člani, ki jim je morebiti v tem času poteklo članstvo, kljub temu neovirano dostopajo do elektronskih virov. Šek Škafarjeva kot dodatno možnost omeni še prosto dostopne po-

Knjižnice so trenutno zaprte, toda izbor spletnega branja knjig je na razpolago.

datkovne zbirke kot Pomurci.si – pomurski biografski leksikon, dLib – kulturni zakladi Slovenije, združeni in dosegljivi na vsakem koraku. Prav tako se je NUK s časopisno hišo Delo dogovoril, da velik del preteklih izdaj, ki jih hranijo na portalu Digitalne knjižnice Slovenije, v času epidemije ponudijo v prostem dostopu. Člani knjižnice lahko dostopajo do elektronskih virov, kot je Tax-Fin-Lex, osrednje spletno mesto v Sloveniji, kjer je na enem mestu mogoče najti ažurne in povezane informacije z davčnega, računovodskega in finančnega in

pravnega področja. Pressreader vključuje tekoče izdaje časopisov in revij z vsega sveta (tudi slovenskih). EBSCOHost nudi dostop do tekstovnih in bibliografskih zbirk podatkov. Direktorica priporoča tudi portal Dobreknjige.si, ki nudi priporočilno kakovostno literaturo oziroma je namenjen vsem, ki v poplavi literature iščejo nekaj res dobrega. »Morda zdaj, ko ne morete do knjig v knjižnici, naredite izbor in na podlagi priporočil počakate na trenutek, ko boste lahko posegli tudi po izbrani knjigi.«

Vzemite si čas za (slovensko) branje

V nadaljevanju vam ponujamo še izbor najbolj branih avtorjev iz pokrajine ob Muri in petih najbolj branih slovenskih avtorjev.

Med domačimi avtorji se je na prvo mesto povzpел Aljoša Bagola s knjigo »Kako izgoreti«, sledi Evgen Car z »Mojo zgodbo«, tretja najbolj brana je Urška Fartelj s kulinarično poslastico »220 stopinj poševno«, sledita ji Darjan Lorenčič z »Rdečim Prekmurjem« in Feri Lainšček z najlepšimi ljubezenskimi pesmimi »Ljubi me, kot sonce sije«.

Najbolj bran slovenski avtor je bil Jože Možina s »Slovenskim razkolom«, sledijo »Luciferka« Svetlane Makarovič, »Pesnica« Toneta Partljiča, »Jezero« Tadeja Goloba in Avgust Demšar s »Cerkvijo«.

Čas za (slovenski) film

Aleksandra Grah

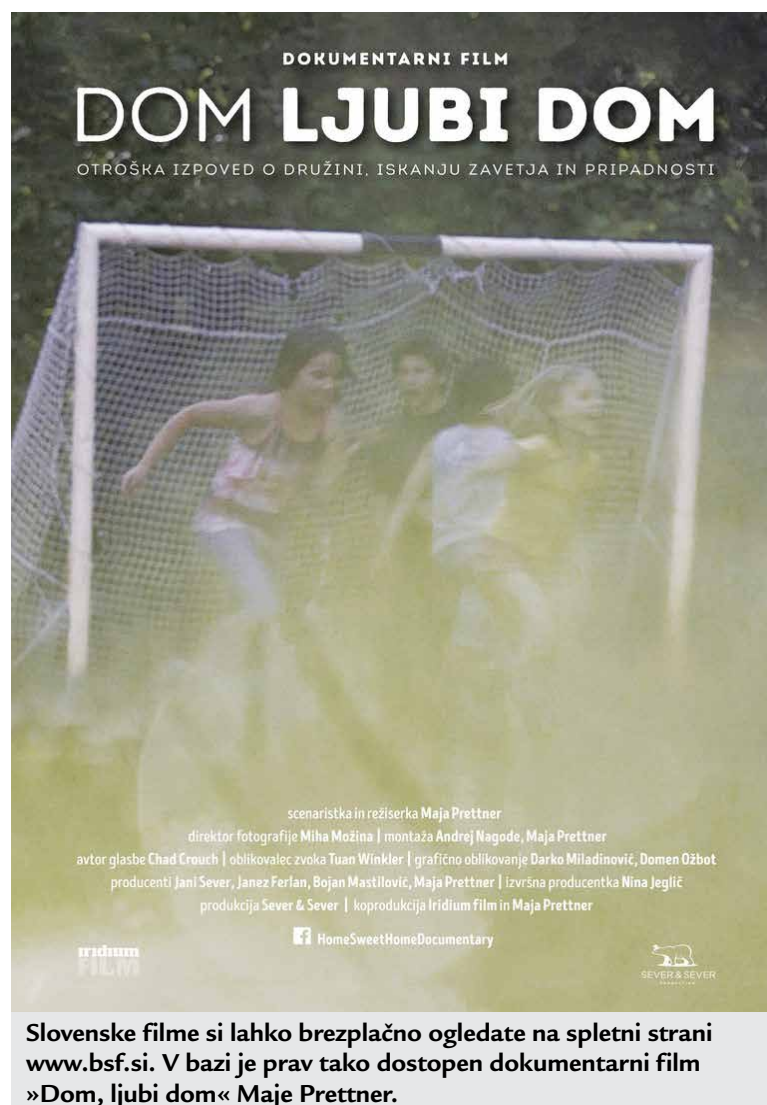
Baza slovenskega filma gledalcem ob ponedeljkih in četrtek ponuja na ogled nove slovenske filme.

O filmski vzgoji in o tem, kakšne filme si ogledati v tem času, smo se pogovarjali z Majo Prettner, ki zadnjih devet let kot scenaristka in režiserka sodeluje s Televizijo Slovenija in drugimi televizijskimi hišami pri različnih dokumentarnih in igranih oddajah in serijah, ter urednico Baze slovenskega filma Jasno Pintarič. Kot pravi Maja Prettner, večina slovenskih gledalcev pozna zelo malo slovenskih filmov, saj jih imajo mnogi v spominu kot težke filme in drame, vendar pa v zadnjem času prihajajo v ospredje mladi avtorji, ki snemajo zanimive in kakovostne filme. Mnoge je najti v Bazi slovenskega filma (BSF), ki je neprofitni projekt Filmoteke, zavo-

da za širjenje filmske kulture, in je bil javnosti uradno predstavljen 22. januarja letos. Je podatkovni spletni arhiv celotne slovenske filmografije, začenši z Grossmanovimi filmi iz leta 1905.

Vsi (filmi) doma!

»Bazo redno dopolnjujemo s podatkovnimi, slikovnimi, tekstovnimi in video gradivi, pri čemer so nepogrešljivi naši številni partnerji. Ko je vlada pred nekaj tedni odredila karanteno, smo skupaj s slovenskimi filmskimi ustvarjalci in Slovenskim filmskim centrom začeli projekt Vsi (filmi) doma!, v okviru katerega vsak ponedeljek in četrtek objavimo izbor slovenskih filmov, ki bodo dostopni sedem dni,« pojasnjuje urednica baze Prekmurka Jasna Pintarič. Program je tako dostopen na spletni strani www.bsf.si, delijo pa ga tudi prek družabnih omrežij. Kot še pove, se trudijo, da je izbor karseda raznolik in da je vedno na voljo kaj za najmlajše.

Slovenske filme si lahko brezplačno ogledate na spletni strani www.bsf.si. V bazi je prav tako dostopen dokumentarni film »Dom, ljubi dom« Maje Prettner.

Poglej v muzej

V Pomurskem muzeju Murska Sobota so zaradi zaprtja muzeja pripravili virtualne ogled razstav. Kot pravijo v muzeju, želijo, da se obiskovalci naučijo kulture dediščine tudi zdaj, ko muzeja ni mogoče obiskati. Tako so pripravili tri virtualne razstave, in sicer celotno stalno razstavo (pregled zgodovine Pomurja od prazgodovine do sodobnega časa) ter občasni razstavi: »Ludvik Vrečič. Slike« (izbrane slike prvega prekmurskega akademskega slikarja – pokrajinske slike in portreti) in »100 dejstev o Prekmurju«. Prav tako so obiskovalce povabili k brskanju po spletni aplikaciji Trije gradovi, dve deželi, ena zgodba, ki so jo pripravili v čezmejnem projektu Slovenije in Avstrije. Spletna aplikacija je na voljo na povezavi www.321go.si. / Aleksandra Grah

Brez športa življenje ni isto

Aleš Cipot

Sredi marca nista zastala le družabno življenje v občini in večji del gospodarstva, temveč tudi vse skupinske športne aktivnosti klubov. Športnim klubom še zlasti ni v pomoč negotovost. Kako dolgo bodo še prisiljeni delovati v izolaciji?

Upravni odbor društva NŠ Mura je takoj po prejemu obvestila Nogometne zveze Slovenije 12. marca ustavil izvajanje vseh aktivnosti na območju Mestnega stadiona Fazanerija. Prekinjeni so bili trenajzni procesi člankega moštva in vseh starostnih selekcij nogometne šole. Območje stadiona so zaprli in prekinili izvajanje tudi vseh poslovnih dejavnosti, ki jih v društvu opravljajo. Zaposleni so bili napoteni na čakanje na delo in v tem trenutku skrbijo le za vzdrževanje travnatih površin na območju stadiona in za dejavnosti v postopku licenciranja za sezono 2020/21 v obliki dela od doma. Igralci so prejeli individualne programe dela, ki so namenjeni vzdrževanju fizične pripravljenosti, odsvetovali so jim vse socialne stike zunaj družine in predpisali spoštovanje vseh ukrepov, ki jih izvajajo regulatorni organi v državi. »Prekmalu je govoriti o posledicah na pripravljenost in uigranost članskega moštva. Vse je odvisno od tega, kako dolgo bodo trajale trenutne razmere, verjamemo pa, da bodo ob odločitvi, da se prvenstvo nadaljuje, moštva dobila nekaj časa za krajše priprave, da bi nadoknadili zamujeno,« je povedal predstavnik za odnose z javnostmi Stanko Prelec. Društvo NŠ Mura spada med redke slovenske prvoligaše, ki jim organizacija tekem in ustvarjeni prihodki na tem področju predstavljajo velik del sredstev v letnem proračunu. Neigranje tekem pomeni izpad, ki ga ob morebitni odpovedi prvenstva ne bo mogoče nadomestiti, vendar pa Mura ni edina v tej situaciji in bodo podobne težave doletele tudi druge klube.

Igralci so aktivni v domačem okolju

»Igralci tekmovalnih selekcij do petnajst, sedemnajst in de-

Neigranje tekem pomeni izpad, ki ga ob morebitni odpovedi prvenstva ne bo mogoče nadomestiti, vendar pa Mura ni edina v tej situaciji in bodo podobne težave doletele tudi druge klube.

vetnajst let so prejeli individualne načrte za vzdrževanje telesne pripravljenosti. Trenerji z aplikacijami in razgovori z igralci spremljajo potek. Tudi za igralce preostalih selekcij smo pripravili nekaj osnovnih smernic za vadbo v obliki video materiala. Nanašajo se na individualno delo z žogo – vaje navajanja, upravljanja in kontrole žoge – ter razvijanje koordinacije – vaje s kolebnico, gibljivost in osnovna moč. Z ukrepi individualnih programov vadbe poskušamo negativne posledice omiliti in verjamemo, da jih zaradi vestnega in odgovornega dela mladih nogometašev tudi bomo. Nastala situacija lahko v športnem smislu največ škode povzroči zlasti igralcem, ki zaključujejo mladinski staž in prehajajo na člansko raven. V mladinski ekipi imamo namreč kar nekaj igralcev, ki so v zadnjih mesecih ujeli korak s članskim nogometom. Kljub temu upamo, da se razmere kmalu končajo in da se življenje – tudi nogometno – vrne v ustaljene tirnice,« je povedal Dominik Kovačič, vodja nogometne šole.

Rokoborci zaustavljeni pri pripravi na olimpijske igre

Delo je ustavljeno tudi v Rokoborskem društvu Sobota. Športna dvorana pri nekdanji ekonomski šoli je zaprta in rokoborci upoštevajo navodila za zaježitev širjenja koronavirusa. »To je velik udarec zlasti za tekmovalce, ki nastopajo za državno reprezentanco. Poudarjam, da so opravili bazične pri-

Ne glede na to, da so vsi treningi v Rokoborskem društvu Sobota za vse skupine odpovedani, kandidati za državno reprezentanco vseeno vsak dan trenirajo v lastni režiji.

V teh časih mirujejo tudi odbojcarski parketi. Odbojkarice ŽOK Sobota prav tako že močno pogrešajo skupne treninge in tekme.

prave in so že začeli z nastopi na turnirjih pod okriljem UWW (Svetovna rokoborska zveza), kar je prva kontrola za prihajajoča evropska in svetovna prvenstva. Odpovedan je tudi kvalifikacijski turnir za olimpijske igre, na katerem bi nastopil David Habat,« pove predsed-

nik in trener Stanislav Šernek. Ne glede na to, da so vsi treningi za vse skupine odpovedani, kandidati za državno reprezentanco vseeno vsak dan trenirajo. Po programu, ki ga je pripravil trener Jure Kuhar, opravljajo individualne treninge. Bistven del programa zajemata tek in

dvigovanje uteži. Kljub temu bodo posledice zagotovo velike. V klubu čakajo na odločitev Svetovne rokoborske zveze o tem, katera tekmovanja bodo imela prednost in kdaj. Čakajo tudi na odločitev o novem terminu kvalifikacij za olimpijske igre v Tokiu. Šele takrat se bodo odločili, na kakšen način bodo trenirali. Stanislav Šernek ob tem dodaja: »Posledice so že zdaj ogromne. Vse se je ustavilo. Poznalo se bo pri udeležbi na treningu, največji težavi bosta zagotavljanje finančnih sredstev in posledično izvajanje programa dela.«

Odbojkarice čakajo pomoč zveze

Odbojkarice težko predvidijo, kakšne posledice bo trenutna situacija imela na klubsko delovanje, saj česa takega ne pomnijo. Ekipa članic ŽOK Sobota bi morala do konca prvenstva odigrati le še štiri kroge, zato v tem smislu niso veliko izgubile. Še vedno čakajo odločitev odbojcarske zveze o tem, kaj bo z razvrstitvami v članski kategoriji in pri vseh mlajših selekcijah. Verjetno se bo največ težav pojavilo pri pridobivanju sponzorskih sredstev za naslednjo sezono. Podjetja si namreč tega vsaj za majhne klube še nekaj časa ne bodo mogla privoščiti. Tako bo klub lahko deloval samo s sredstvi, ki jih bo dobil na razpisu letnega programa športa v občini. Prisiljeni bodo, da prav vsak evro zelo smotrno porabijo. Pričakujejo, da bo morala priskočiti na pomoč tudi krovna zveza z zmanjšanjem članarin in sodnih taks. Vse bo pustilo posledice, tako fizične kot psihične. Odbojka je ekipni šport in osamitev igralk prav gotovo ne vpliva pozitivno na kohezivnost ekipe. To se bo še posebej poznalo pri mlajših odbojkaricah. Od trenerjev so dekleta sicer prejela individualne programe, da lahko vzdržujejo fizično pripravljenost. In čeprav se je mogoče v takih časih znajti na 1001 način in trenirati doma, žal nič v celoti ne nadomesti ekipnega treninga v telovadnici.

Društvo NŠ Mura spada med redke slovenske prvoligaše, ki jim organizacija tekem in ustvarjeni prihodki na tem področju predstavljajo velik del sredstev v letnem proračunu.

								AVTOR: JANEZ DONSÄ	STANJE VISÖKE STOPNJE RAZVOJA	ZEMELJ- SKI ÖREŠEK, KIKIRIKI	DRVÄRSKI ZAMAH IN UDAREC	KLÄDA ZÄ SEKANJE DRV	GÖNIČ TRMÄSTE ZIVÄLI
Foto: Aleš Čipot								EKONO- MIST ÖVIN					
								BIVŠI IZRAELSKI POLITIK (MOŠE)					
								KRAJ PRI STÄHOVICI					
								CIRIL ŠTUKELJ			LANTAN		
								ŠKÖFÖV NÄMEST- NIK RÄDÖ SIMONITTI			TRAJNICA Z MODRIMI CVETI		
VOZÖVNICÄ, KI NÄM DOVOLJUJE ÖPORÄBO SMUCIŠČÄ	ÖHROM- LJENÖST	PÖLITIK PRÄŠKE PÖMLÄDI	SIMÖN EDER	V PRIŠTINI ROJENA PEVKÄ (RITA)	LOŠČILO ZÄ ČEVLE	DÄN ZÄ TÖRKÖM PEČENA MÖČNÄTÄ SLÄDICA						ZVEZNA DRŽÄVÄ, ÖD KÖDER JE BILL CLINTON	PRIPRÄVÄ NÄ ZUNÄ- NJI STRÄNI ÖKNA, PÖLKNO
ZMÖŽNÖST										24 ur	SÜŠILEC ZÄ LÄSE		
SNOV, GRÄDIVÖ								KRAJ PRI DÖTÖVLJÄH NÄ KRÄSÄ	PREVÖZ, VÖŽNJÄ				
ENÖTÄ ZÄ MERJENJE CÄSÄ			GRÄNICÄR V STÄREM BIZÄNCÜ ALBERTÖ CÖSTÄ						IMITÄCIJÄ BISERÄ				
									VIKTÖR ÖRBÄN				
BÖLŠI KÖZÄREC				ZEMLJIŠČE S SÄDNIM DREVJEM DRŽÄVNIK LINCOLN									
DEKLICÄ IZ ČÖDEŽNE DEŽELE					DIRIGENT HUBÄD REKÄ V SREDNJI EVROPÄ					IGRÄLKÄ SHERIDÄN			
KÖMIK MÄYÄLL			PRIČÄ PRI KRSTÜ ÄLI BIRMI						ISKÄTELJSKI CILJ EVROPÄSKIH ÖSVÄJÄLCEV V JUŽNI ÄMERIKI, ZLÄTÄ DEŽELÄ	SILICIJ	OBLIKÄ ÖSEBNEGA ÄVYÄ		
SÄMIR ZULIC		ČLÖVEKÖV ŠTIRI- NÖŽNI PRIJÄTELJ	ZÄRDEVÄ- NJE							HÖKEJSKI KLÜB IZ CELOVČÄ MEDMET SMEHÄ			
LIKÖVNI IZDELEK IZ TRDNE SNOVI			ÖREDNICÄ NÄ POP TV (ÄLENKÄ) ÄUDIJEV KUPE					GLÄVNO MESTÖ TIBETÄ LOJNÄ BULÄ					
PEVKÄ SÖULÄ FRÄNKLIN						NÄŠÄ SLIKÄRKÄ (ÄLMIRÄ) ENÖTNI VEKTÖR						TKANINÄ Z ZLÄTIMI ÄLI SREBRNIMI NITIMI	DÖGÖVÖR- JEN LIK, SÖMBÖL
ZÄPRTÄ DRÜZBENÄ SKUPINÄ V INDIJÄ					ZELEZNI KANCLER BISMÄRCK ÖDPRTINÄ V GLÄVI					PRIÖTÖK INNÄ V NEMČIJÄ IGRÄLKÄ STÄRC			
ÄLFRED NÖBEL		VZDEVEK GUEVÄRE	ČRNÄ ZIVÄL STÄRÖ KITÄJSKÖ BRENNÄLÖ			GL.MESTÖ ÄRMENIJE ÄVSTRIJÄ PRESS ÄGÊNCIJÄ							
IGRÄLEC HUDSON				BÄBICÄ									
				RONÄN KEÄTING									
MÄJICÄ S KRÄTKIMI RÖKÄVI						RÄVNO DÖLINSKÖ DNÖ V GÖRÄH							
DÖMÄ- ČINKÄ IZ ÄTEN						ÄRMENSKI RÄZISER BÄK- NÄZÄRÖV						ÄKRIT - mejni bÖrec v Bizancu ÄRENS - izraelski politik (Möše) ÄTERÖM - benignÄ lojnÄ bulÄ	

Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov nam pošljite do ponedeljka, 4. maja 2020, na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, s pripisom: Za križanko

Nagrajenka križanke iz prejšnje številke (št. 195):
Ida Lanjšček, Lendavska ulica 51, 9000 Murska Sobota
Žrebanje je bilo opravljeno v studiu TV IDEÄ.

AP MS d.d.
Bakovska ulica 29a
9000 Murska Sobota

NAGRÄDÄ: 1x darilni bon v vrednosti 30,00 EUR za razpisni izlet ali potovanje, ki je v organizaciji Turistične agencije Klas.
Izzrebani nagrajenec se z obvestilom, ki ga prejme s strani Mestne občine Murska Sobota, oglasi v poslovalnici Turistične agencije Klas Murska Sobota, Slomškova ul. 42, 9000 Murska Sobota (na avtobusni postaji).

Naslednja številka Soboških novin izide v v petek, 15. maja 2020. Glasilo Soboške novine izdaja mestni svet Mestne občine Murska Sobota. Ustanovitelj je Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota. Izdajateljski odbor: Romeo Varga (predsednik), dr. Aleksander Jevšek, Robert Žižek,	Nives Cajnko, Andrej Mešič, Slavica Meglič in Vlasta Veren. Naslovnica: pot ob reki Muri, foto: Ksenija Glažar Odgovorni urednik: Tadej Buzeti Jezikovni pregled: Rajko Marinič Grafična priprava: Grafex, d. o. o. Tisk: Grafex, d. o. o. Naklada: 7300 izvodov Mesečnik Soboške novine	prejemajo gospodinjstva v Mestni občini Murska Sobota brezplačno. Elektronska pošta uredništva: urednistvo.novin@murska-sobota.si Telefon: 02 525 16 19 ISSN št.: C501-4166 Uredništvo medija ne odgovarja za kvaliteto in slovnično pravilnost izdelanih oglasov, poslanih s strani organizatorjev dogodkov.
--	---	---

Psihološka pomoč ob epidemiji

Če potrebujete kakršnokoli psihološko podporo ob epidemiji bolezni covid-19, je odslej za prebivalstvo na voljo brezplačno telefonsko svetovanje.
Svetovalci so vam na voljo na telefonski številki 041 443 443.

Foto: Engin Akyurt, Pixabaz

S svetovanjem želijo zagotoviti podporo ljudem, ki se v času epidemije in z njo povezanih kriznih ukrepov soočajo z različnimi stiskami. Po telefonu bodo pomoč nudili izkušeni psihologi in psihoterapevti. Na povabilo k sodelovanju pri nudenju prostovoljne psihosocialne podpore se je do danes odzvalo več kot 200 strokovnjakov.
Telefon za psihološko podporo ob epidemiji bolezni covid-19 obratuje vsak dan:
– delavniki: od 16.00 do 24.00,
– sobota in nedelja: od 12.00 do 24.00.
Dopolodne oziroma med ordinacijskim časom, ko telefon za psihološko podporo ob epidemiji bolezni covid-19 ne deluje, so na voljo drugi viri pomoči, ki so zbrani na spletnih straneh www.dps.si in www.nijz.si.
Pobudnik akcije je Društvo psihologov Slovenije v partnerstvu z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje ter v sodelovanju s Slovensko krovno zvezo za psihoterapijo, Združenjem zakonskih in družinskih terapevtov, Združenjem psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu in ekipo za psihološko pomoč pri Civilni zaščiti.

»Nafči se – šenki je«

Na Ljudski univerzi Murska Sobota so se odločili, da ponudijo vsebine za krajšanje časa in učenje, s katerimi lahko dopolnimo ali nadgradimo svoje znanje.
Na kratko so delavnice poimenovali »Nafči se – šenki je«. Delavnice so v obliki kratkih predstavitvenih filmčkov, objavljenih na kanalu YouTube Ljudske univerze Murska Sobota.

- Za zdaj so pripravili dva sklopa:
- 1. sklop – računalniška vsebina (lekcije iz računalniških vsebin za orodja Excel, Word, PowerPoint itd.)
 - 2. sklop – zdravje (zdrav življenjski slog, joga, sproščanje itd.)

Kako do vsebin?
Vsebine so objavljene na njihovem kanalu YouTube (zavihek z videoposnetki) ali na njihovi strani na Facebooku, na voljo pa so tudi prek njihove spletne strani www.lums.si. Veseli bodo vseh povratnih informacij, vprašanj in predlogov, saj želijo skupaj z javnostjo ustvarjati zanimive vsebine. Več informacij: mitja.peterka@lums.si in gorazd.rituper@lums.si

V teh dneh šteje srčnost

Natalija Kreft

»Pozdravljeni, sem dijak Gimnazije Murska Sobota. Če ste starejši oziroma se zaradi šibkejšega zdravja bojite v trgovine po hrano in osnovne potrebščine, me lahko pokličete na telefon 031 834 029. Ostanite zdravi.«

S temi besedami je Gal Dokl, dijak tretjega letnika gimnazije v Murski Soboti, dokazal, da znajo mladi umakniti pogled z zaslonov mobilnih telefonov in v teh težkih časih pokazati srčnost. »V bistvu sem bil sprva seznanjen z dobrodelno akcijo, ki jo je dijaška skupnost naše šole pripravila v sodelovanju z NIJZ, kjer naši dijaki prostovoljci dostavljajo hrano starejšim. Vendar so mi sporočili, da se bo začela šele čez teden dni, jaz pa sem bil pripravljen pomagati takoj, saj so bile razmere že takrat hude. Zato sem stvari vzel v svoje roke. Natisnil sem

Gal je eden tistih, ki je dokazal, da je solidarnost v teh časih nujna in pomembna vrednota. / Foto: osebni arhiv

obvestilo s svojo telefonsko številko ter se s prijatelji odpravil na obhod po Murski Soboti in okolici, kjer smo obvestila razdelili v poštne nabiralnike.« Dijak, ki je tudi drugače prostovoljec pri Rdečem križu, je na ta način doslej že pomagal enajstim osebam, v veliki večini starejšim. »Večino me kličejo s prošnjo, da grem namesto njih v trgovino po živila, sem pa šel tudi že v lekarno in na banko. Pri tem mi velikokrat pomaga kolega Luka.«

Od panike do ležernosti

Kot še doda, se mladi z razmerami, v katerih smo se znašli, težko soočajo, »vendar pa smo se prisiljeni z njimi sprijazniti in vemo, da bo prej vsega konec, če bomo karseda upoštevali navodila države ter pridno in sprotno reševali zadeve v šoli. Tako bo ostalo tudi manj stvari, ko bo napočil čas za običajen vsakdanjik. Je pa res, da je na spletu prava poplava in-

formacij. Odpreš družabna omrežja in so polna novic od tu in tam, nemalokrat si celo nasprotujejo; zaradi tega mnogi preveč paničarijo, nekateri pa situacijo vzamejo preveč ležerno. Le upamo lahko, da se razmere čim hitreje izboljšajo.«

Gal je le eden od številnih srčnih prostovoljcev, ki v teh dneh, ko smo mnogi doma, na varnem, skrbijo za najranljivejše. Za dobavo humanitarne pomoči (dostava obrokov na dom) so na voljo naslednje organizacije:

Mestna občina Murska Sobota:
02 525 16 77

Škofijska Karitas:
02 538 11 50

EHO Podpornica:
041 705 003

Območna enota Rdečega križa:
02 512 45 20

Posebej poudarjajo, da gre izključno za oskrbo z obroki prehrane v nujnih prim-

erih. Ker v nekaterih humanitarnih organizacijah delujejo starejše osebe, ki spadajo v skupino najbolj ogroženih, vabijo k sodelovanju z nevladnimi organizacijami mlajše prostovoljce (študenti, dijaki). Občane pozivajo k doslednemu upoštevanju preventivnih ukrepov in sledenju navodil Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

Obenem Slovenska Karitas vabi vse mlade, da se kot prostovoljci pridružijo akciji NAŠ KRAJ, NAŠE SRCE. Glavni namen akcije je zagotavljanje pomoči ljudem v stiski, še zlasti starejšim, ki so zaradi večje ranljivosti trenutno najbolj kritična skupina ljudi, ki jih ogroža koronavirus. Delo bo obsegalo različne naloge dostave hrane in zdravlil ter po potrebi pomoč v lokalnih skladiščih Karitas. Da bi starejšim olajšali vsakdan, pripravljajo tri oblike pomoči: dostavo paketov hrane, dostavo zdravlil in povezanost po telefonu. Več informacij na Karitas ali Škofijska Karitas Murska Sobota: 02 538 11 50, info@ms.karitas.si

»Iščite pri sebi in v svoji družini dobre stvari«

Aleksandra Grah

Med epidemijo so se nekoliko spremenile tudi dejavnosti v hiši kriznega centra za mlade.

Tako so vse aktivnosti, ki so povezane z dnevnim obiskovanjem hiše Kriznega centra za mlade Murska Sobota (na Lendavski ulici 15a), začasno ukinjene. Kot nam je pojasnila vodja centra Simona Neuvirt Bokan, v tem času aktivnosti ne izvajajo v Dnevnom centru Kekec, prav tako ne izvajajo stikov, predaje ne potekajo znotraj hiše itd. Izvajajo samo nujne naloge, kot so ukrepi za varstvo koristi otrok – po DZ, po zakonu o preprečevanju nasilja v družini, ter preostale ukrepe, kjer je nujna takojšnja zaščita osebe – v sodelovanju s pristojnimi matičnimi centri za socialno delo in pristojnim sodiščem. V tem času izvajajo

V kriznem centru za mlade se trudijo, da delo poteka kar se da ustaljeno. / Foto: Pomurec.com

tudi psihosocialno podporo za otroke in mladostnike ter starše, in sicer po telefonu 02 534 85 82 ali 031 304 601 od 8. do 15. ure, na vprašanja in dileme odgovar-

jajo tudi pisno po e-pošti kcm.csdpomur@gov.si.

Dnevna rutina za ohranjanje »normalnosti«

Kljub vsem okoliščinam se v kriznem centru trudijo, da delo poteka kar se da ustaljeno. »Otroci resda preživijo ves čas v hiši, kar morda občasno privede do naveličanosti in monotoni-je, pogrešajo namreč druženje s sovrstniki in tudi šolo. Morda se sliši nekoliko nenavadno, vendar je res,« pojasnjuje vodja in doda, da »v teh časih pogrešamo vse isto, kar je bilo pred dvema mesecema samoumevno in – v žargonu najstnikov – bedno«. Ob tem se trudijo, da obdržijo rutino, saj s strukturiranjem opravil in zadolžitev lahko zapolnijo čas: »Menim, da sta dnevna rutina in strukturiran vsakdanjik pomembna elementa ohranjanja 'normalnosti'.«

Učijo se sobivati in sprejemati

Njihov dan je razdeljen na šolsko delo, prosti čas in telesne dejavnosti, ob tem drug za drugega skrbijo s pogovori o različnih stvareh. Z aktivnostmi se povezujejo in rastejo: »Delamo načrte, se dogovarjamo, kaj bomo počeli in kdaj, otroci so že naveličani računalnika, televizije, telefona in drugih medijev, brez katerih pred časom niso mogli niti zaspati, zdaj pa vsaj naši otroci pogrešajo klepet iz oči v oči, kar me veseli, saj se znova čuteče povezujejo, in to brez telefona in drugih medijev. Učimo se sobivati, se spoštovati ter sprejemati različnost mnenj, navad, dejanj in ravnanj.« Kot je povedala Neuvirt Bokanova, se otroci in mladostniki zavedajo trenutne situacije, ki ni najlepša, vendar pa resno in odgovorno razmišljajo, kaj pomeni ta virus za vse ljudi na planetu. »Učimo se, da s svojim ravnanjem in vedenjem ne izpostavljammo sebe in svojih

bližnjih, učimo se skrbeti drug za drugega. Verjamem, da se bomo v tem času tega dodobra naučili ter da nam bo v prihodnje lažje in bolje – ravno zaradi položaja, v katerem smo zdaj.« Skupaj z otroki se veselijo jutrišnjega dne in novih izzivov.

Imejte se radi

Vodja centra tudi bralcem sporoča pozitivne misli in želje: »Želim, da vas v teh posebnih časih spremljata potrpežljivost in dobrohotnost, da vsak dan nekaj ljudi pohvalite. Ne iščite slabih stvari, usmerite se v pozitivne in dobre, iščite pri sebi, v svoji družini, v bližnjem okolju. Potrudite se jih videti in o njih spregovoriti, pohvalite ljudi, ki jih že dolgo niste, povejte jim, kaj do njih čutite, in tudi nase ne pozabite! Najprej moramo poskrbeti zase – se imeti radi, da lahko vse to damo ljudem, ki so nam blizu in ki so nam pomembni!«

Ostanite zdravi. Skupaj zmoremo.